

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Hukuku Anabilim Dalı

**SPOR ALANLARINA YASAK MADDE SOKULMASI VE
MÜSABAKA DÜZENİNİN BOZULMASI SUÇLARI (6222 SAYILI
KANUN md. 13)**

Süleyman İYİGÜN

Yüksek Lisans

Ankara, 2023

SPOR ALANLARINA YASAK MADDE SOKULMASI VE MÜSABAKA
DÜZENİNİN BOZULMASI SUÇLARI (6222 Sayılı Kanun md. 13)

Süleyman İYİGÜN

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Hukuku Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Ankara, 2023

KABUL VE ONAY

Süleyman İYİGÜN tarafından hazırlanan ‘‘Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması Ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları (6222 Sayılı Kanun md. 13)’’ başlıklı bu çalışma, 12.04.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Çetin ARSLAN (Danışman)

Prof. Dr. Olgun DEĞİRMENCİ (Üye)

Doç. Dr. Önder TOZMAN (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

...../...../.....

Süleyman İYİĞÜN

“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metodların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Prof. Dr. etin ARSLAN** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Süleyman İYİGÜN

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans programı ve tezimin her aşamasında sağladığı değerli danışmanlık, yaptığı yönlendirme ve eleştiriler ile tezimin gelişimine destek olan çok değerli hocam sayın Prof. Dr. Çetin Arslan'a içtenlikle teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca kıymetli vaktini ayırarak yol göstericiliği ve samimi eleştirileri ile tezimdeki eksiklikleri düzeltmemde bana rehberlik eden hocam sayın Prof. Dr. Olgun Değirmenci'ye çok teşekkür ederim.

Yine bu süreçte sunduğu farklı bakış açıları ve fikirleri ile tezimin daha sağlam temellere oturmasını sağlayan hocam sayın Doç. Dr. Önder Tozman'a büyük bir teşekkürü borç bilirim.

Ayrıca tez sürecindeki fikir alışverişleri ve yardımlarından dolayı sayın Arş. Gör. Eylül Erdem Hacıömeroğlu'na teşekkür ederim.

Değerli meslektaşım ve iş ortağım Av. Tuğrul Oktay'a da her daim verdiği motivasyon ve destek ile tezime katkı sağladığı için çok teşekkür ederim.

Son olarak; yalnızca tez sürecinde değil, hayatım boyunca sundukları sonsuz destek, anlayış ve güvenleri ile en büyük gücüm olan sevgili annem, babam ve ablama çok teşekkür ederim.

ÖZET

İYİGÜN, Süleyman. *Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları (6222 Sayılı Kanun md. 13)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023.

Spor, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de büyük bir kitleye hitap eden ve toplumun birleştirici gücünü yansıtan önemli bir etkinliktir. Zira spor, sağlıklı yaşamın teşvik edilmesi, dostluk, rekabet ve fair-play ruhunun pekiştirilmesi gibi olumlu değerleri içinde barındırmaktadır. Diğer taraftan sporda şiddetin ve suça konu eylemlerin artması, sporun temel amaçlarından uzaklaşılmasına, güvenli ortamın zedelenmesine ve toplumsal huzurun bozulmasına neden olmaktadır. Bu anlamda etkili hukuki düzenlemelerin varlığı ve uygulanması spor faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi adına zorunluluktur.

Bu kapsamda; Türkiye’de spor alanlarında işlenebilecek suçları engellemek, sporda şiddet ve düzensizliğin önüne geçmek amacıyla 2011 yılında 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiştir.

Çalışmanın konusunu oluşturan “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları”, Kanun’un 13. maddesinde düzenlenmiştir. Maddede söz konusu suçlar ve karşılığındaki yaptırımlar altı fıkra altında tanımlanmıştır. Böylece yasa dışı faaliyetlerin tespiti ve cezalandırılması için önemli bir mekanizma sunulmuştur. Zira her fıkra, suçun unsurları ve diğer cezalandırılabilme hususları yönünden kendine özgü faktörler içermektedir.

Bu alanda yeterli sayıda akademik çalışma ve yargı kararı bulunmaması, incelenen suçların nispeten yeni olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum, Kanun’un anlaşılmasında zorluklara, suçla mücadele ve cezalandırmada belirsizliğe ve en nihayetinde adaletin tam anlamıyla sağlanamamasına yol açabilmektedir.

Bu nedenlerle çalışma; suçlarla ilgili temel kavramları, suçların hukuki temellerini, unsurlarını ve ilgili diğer konuları inceleyerek tartışmalı noktaları ortaya koymayı

amaçlamıştır. Bu doğrultuda, olası ve mevcut sorunlara dikkat çekilerek çözüm önerileri sunulmuş ve ilgili alana katkı sağlamak istenmiştir.

Anahtar Sözcükler

Spor Suçları, Yasak Madde, Müsabaka Düzeni

ABSTRACT

İYİGÜN, Süleyman. *The Crimes of Introducing Prohibited Substances to Sports Fields and Disrupting the Competition Order (Law No. 6222, art.13)*, Master Thesis, Ankara, 2023.

Sports, like in many parts of the world, is a significant activity in Türkiye, appealing to a large audience and reflecting the unifying power of society. Indeed, sports encompasses positive values such as promoting a healthy lifestyle, fostering friendship, competition, and the spirit of fair play. However, the increase in violence and criminal acts within sports undermines its fundamental purposes, disrupts the safe environment, and disturbs social harmony. Hence, the existence and implementation of effective legal regulations are imperative for the proper conduct of sports activities. In this regard, the Law on Prevention of Violence and Disorder in Sports (Law No. 6222), enacted in 2011, aims to prevent crimes related to the introduction of prohibited substances into sports venues and the disruption of sporting events.

The subject matter of this study revolves around the “The crimes of Introducing Prohibited Substances into Sports Fields and Disrupting Competition Order”, as defined in Article 13 of the aforementioned Law. In this article, these offenses and the corresponding sanctions are defined under six subsection. Thus, an important mechanism is provided for the detection and punishment of illegal activities. Each subsection contains unique factors regarding the elements of the offense and other aspects of prosecutability.

The lack of an sufficient number of academic studies and judicial precedents in this field is due to the relatively new nature of the examined offenses. This situation leads to difficulties in understanding the Law, uncertainties in combating and punishing the offenses, and ultimately, the inability to fully ensure justice.

Therefore, this study aims to examine the fundamental concepts related to the offenses, their legal foundations, elements, and other relevant issues in order to highlight the

controversial points. In this regard, attention is drawn to possible problems and solution proposals are presented, with the intention of contributing to the relevant field.

Keywords

Sports Crimes, Prohibited Substances, Competiton Order

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: SPOR HUKUKUNUN CEZA HUKUKU İLE İLİŞKİSİ VE 6222 SAYILI KANUN’UN GENEL OLARAK DEĞERLEDİRMESİ	5
1.1. SPOR HUKUK KAVRAMI VE TÜRKİYE’DEKİ KAYNAKLARI.....	5
1.1.1. Spor Hukuku Kavramı.....	5
1.1.2. Spor Hukukunun Türkiye’deki Kaynakları	7
1.1.2.1. 1982 Anayasası	7
1.1.2.2. 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu	9
1.1.2.3. 3461 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	9
1.1.2.4. 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu.....	10
1.1.2.5. 5149 Sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun.....	10
1.1.2.6. 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun..	11
1.2. CEZA HUKUKUNUN SPOR İLE KESİŞTİĞİ ALAN	13
1.2.1. Genel Olarak	13
1.2.2. Ceza Hukukunun Spor Hukukuna Olan Etkisi	13
1.3. 6222 SAYILI KANUN’UN GENEL OLARAK DEĞERLENDİRMESİ	15
1.3.1. Kanun’un Genel Yapısı ve Amacı.....	15
1.3.2. Kanun’un Kapsamı	17
1.3.3. Kanun’da Düzenlenen Bazı Kavramlar	17
1.3.4. Kanun’da Düzenlenen Suçlar	19

1.3.5. Suç Tipleriyle Korunan Hukuki Değer	20
2. BÖLÜM: SUÇLARIN UNSURLARI.....	23
2.1. GENEL OLARAK.....	23
2.2. TİPİKLİK.....	25
2.2.1. Genel Olarak.....	25
2.2.2. Tipikliğin Maddi Unsurları.....	27
2.2.2.1. Fail	27
2.2.2.2. Mağdur	28
2.2.2.3. Konu.....	29
2.2.2.3.1. Bulundurulması Esasen Suç Oluşturan Silahlar	30
2.2.2.3.2. Esasen Bulundurulması Suç Oluşturmamakla Beraber 12 nci Maddenin Birinci Fıkrasının (B) Bendi Kapsamına Giren Alet veya Maddeler	33
2.2.2.3.3. Müsabaka, Seyir veya Antrenman Alanlarına Sokulması Yasak Olmayan Maddeler.....	33
2.2.2.3.4. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde ve Alkollü İçecek	35
2.2.2.4. Fiil	36
2.2.2.4.1. Sokmak	37
2.2.2.4.2. Temin Etmek	39
2.2.2.4.3. Kullanmak	39
2.2.2.5. Netice	43
2.2.2.6. Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet	45
2.2.2.7. Nitelikli Hal.....	47
2.2.3. Tipikliğin Manevi Unsurları	47
2.3. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU.....	50
3. BÖLÜM: KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER, SUÇLARIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM, KORUMA VE İDARİ TEDBİRLERİ, CEZA MUHAKEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER İLE DAVA VE CEZANIN DÜŞTÜĞÜ HALLER.....	54
3.1. KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER.....	54
3.2. SUÇLARIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	57
3.2.1. Teşebbüs	57

3.2.2. İştirak	62
3.2.3. İçtima	66
3.2.3.1. Bileşik Suç	67
3.2.3.2. Zincirleme Suç	68
3.2.3.3. Fikri İçtima.....	70
3.3. YAPTIRIM.....	75
3.3.1. Genel Olarak	75
3.3.2. Cezalar	75
3.3.3. Güvenlik Tedbirleri	80
3.3.3.1. Spor Kulüplerinin, Federasyonların ve Bünyesinde Sportif Faaliyetler İcra Edilen Tüzel Kişilerin Yönetim ve Denetim Organlarında Göre Yapmaktan Yasaklanma	81
3.3.3.2. Seyirden Yasaklanma.....	82
3.3.3.2.1. Genel Olarak.....	82
3.3.3.2.2. Güvenlik Tedbiri Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma	84
3.4. KORUMA VE İDARİ TEDBİRLERİ	85
3.4.1. Koruma Tedbiri Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma	85
3.4.2. İdari Tedbir Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma	88
3.4.3. Seyirden Yasaklanmanın Genel Sonuçları	89
3.5. CEZA MUHALEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER	92
3.5.1. Soruşturma ve Kovuşturma	92
3.5.2. Yetkili ve Görevli Mahkeme	94
3.6. DAVA VE CEZANIN DÜŞTÜĞÜ HALLER	94
SONUÇ	97
KAYNAKÇA	101

KISALTMALAR

AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AY	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BESBD	: Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CGK	: Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Ed.	: Editör
E.	: Esas
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HAGB	: Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması
in:	: İçinde
İÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
K.	: Karar
KHÜHFD	: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
m.	: Madde
No	: Numara
RG	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
Sa.	: Sayı
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
USAD	: Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
vd.	: ve devamı

GİRİŞ

Günümüzde sporu eğlenceli, sağlığa faydalı, toplumları birleştirici ve rekabete dayalı bir sosyal aktivite olarak tanımlamak mümkündür. Ancak son dönemde spor alanlarında artış gösteren şiddet olayları, bireylerin can ve mal güvenliğini tehlikeye atarak sporun güzel yanlarını gölgelemektedir. Bu durum, çeşitli faktörlerin bir araya gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Bunlardan biri, sporun ulaştığı devasa ticari boyuttur. Tüm dünyada spor, içerisinde büyük miktarlarda para akışı olan bir endüstri haline gelmiştir. Reklam, sponsorluk, yayın gelirleri ve şans oyunlarının yarattığı ekonomik düzen ile sporun odak noktası değişmiştir. Amatör ruhun arka planda kaldığı bu ortamda daha fazla kazanç elde etmek için etik olmayan ve yasa dışı hareketlerin yapılabildiği sağlıksız bir rekabet ortamı oluşmuştur.

İkinci olarak; medya etkisi, şiddet olaylarının artışında önemli bir rol oynamaktadır. Zira spor etkinlikleri, televizyon ve özellikle internet aracılığıyla geniş kitlelere ulaşarak milyonlarca insanın deneyimlediği bir etkileşim alanı haline gelmiştir. Medya, bazen şiddet içeren olayları abartarak veya odaklayarak haberleştirmekte ve bu da şiddetin normalleşmesine ve taklit edilmesine yol açabilmektedir. Bununla birlikte, medyanın şiddet içeren anları sürekli olarak tekrar yayınlaması, izleyicilerin şiddete maruz kalma algısının artmasına neden olabilmektedir. Benzer şekilde sosyal medyanın kötüye kullanımı ile provokasyonlar yapılmakta ve karşıt görüşlü gruplar galeyana gelebilmektedir.

Seyirci davranışları da spor etkinliklerindeki şiddet olaylarının artmasında bir diğer etkidir. Müsabaka sürecinde taraftar grupları arasında rekabet ve fanatizm duygusu, zaman zaman çatışmaya dönebilmektedir. Tribünlerde küfür, tehdit, saldırı ve kavga gibi olumsuz davranışlar, sporun fair-play ruhuna zarar vermekte ve şiddeti normalleştirmektedir. Aşırı alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında olan bazı taraftarların da şiddet olaylarını başlattığı veya tetiklediği görülmektedir.

Sonuç olarak, rekabetin ve menfaat çatışmasının bu denli yoğunlaştığı spor mecralarında kamu düzenin bozulması ve suç oranlarının artması kaçınılmaz hale gelmiştir. Özellikle futbol gibi yüksek izleyici ve katılımcı kitlesine sahip spor dallarında hem amatör hem de profesyonel seviyede gerçekleşen birçok müsabakada şiddet olaylarına sıklıkla rastlanmaktadır.

Bu anlamda artan şiddet olayları, yeni suç türlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu suçlara karşı bireylerin can ve mal güvenliğini koruma ihtiyacı doğrultusunda, Türkiye'de 31/03/2011 tarihinde 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilmiş ve 14/04/2011 tarihli Resmi Gazete'de (RG) yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun'un 13. maddesi ise çalışma konusu olan spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçlarını düzenlemektedir.

Çalışma, suç genel teorisi çerçevesinde bu suçları kapsamlı bir şekilde inceleyerek, literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu suçlar, uygulamada sıkça karşılaşılmaya rağmen, akademik kaynaklar ve içtihatlar açısından yeterli düzeyde ele alınmamıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı, mevcut bilgileri derinleştirmek, bu alanda daha fazla araştırma yapılmasını teşvik etmek ve eksikliklere yönelik yeni bir bakış açısı sunmaktır.

6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 13. maddesi, "spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması" başlığını içermektedir. "Spor alanlarına yasak madde sokulması" ve "müsabaka düzeninin bozulması" kavramları ilk bakışta iki ayrı suçtan oluşan tek bir suç tipi şeklinde anlaşılmaya müsaittir. Ancak, maddede suçun maddi unsurları açısından farklılık gösteren altı ayrı fıkranın yer aldığı görülmektedir. Örneğin 13. maddenin ilk fıkrası, "bulundurulması esasen suç oluşturan silahların" spor alanlarına sokulmasını; ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ise "bulundurulması esasen suç oluşturmayan" ancak Kanun'un 12. maddesinde sayılı maddelerin spor alanlarına sokulmasını cezalandırmaktadır. Diğer taraftan beşinci fıkrada suçun konusu; spor alanlarına sokulması yasak olmayan maddeler, altıncı fıkrada ise uyuşturucu veya uyarıcı madde

ile alkollü içeceklerdir.

Konu unsuru bir yana, bazı fıkralar arasında fiil unsuru yönünden de ayırım bulunmaktadır. Örneğin 13. maddenin ilk fıkrasında suçun oluşumu açısından “sokma”, dördüncü ve beşinci fıkrada ise “kullanma” fiili düzenlenmiştir. Dolayısıyla suçun kurucu unsurları yönünden farklılık gösteren fıkralar tek bir suçu değil, birbirinden farklı altı suçu oluşturmaktadır.

Ayrıca 13. maddenin dördüncü ve beşinci maddelerinde geçen "müsabaka düzeninin bozulması" ifadesi ayrı bir suç tipi değildir. Bu kavram, suçun objektif cezalandırılabilme şartını belirtme amacındadır. Buna göre; suça konu maddenin kullanılması faile ceza verilebilmesi açısından tek başına yeterli görülmemiş, ayrıca müsabaka düzeninin bozulması koşulu aranmıştır. Diğer bir ifade ile burada, müsabaka düzeninin bozulması ayrı bir unsur ve suç olarak değerlendirilmemiş, zaten oluşan suça ilişkin objektif cezalandırılabilme şartı kapsamında incelenmiştir.

Son olarak; fıkralar arasında suçlar için öngörülen cezalar yönünden de farklılık bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere; Kanun'un 13. maddesinde tercih edilen suç terimi, içerdiği suçların tam karşılığı olmaktan uzaktır. Bununla birlikte, Kanun'un lafzından tamamen ayrılmamak ve ancak maddede birden fazla suç olduğuna dikkat çekmek için çalışmada başlık, “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları” şeklinde çoğul olarak kullanılmıştır.

Çalışmada suç tipleri ceza genel teorisi kapsamında incelenmiştir. Bu süreçte, doktrinde konuyla ilgili görüş ve tespitlerden yararlanılmış, ilgili yerlerde ise mahkeme kararları sunulmuştur. Son olarak, konuya ilişkin değerlendirmelerimize de yer verilmiştir.

Bu itibarla; çalışmanın ilk bölümünde spor hukukunun ceza hukuku ile ilişkisi ele alınmış, önce spor hukuku kavramı ve spor hukukunun Türkiye’deki kaynaklarına değinilmiştir. Ardından ceza hukukunun spor hukukuna olan etkisi üzerinde

durulmuştur. Devamında, 6222 sayılı Kanun'un genel yapısı, amacı, kapsamı ve Kanun'da düzenlenen kavramlar ile suç tipleriyle korunan hukuki değer açıklanmıştır.

İkinci bölümde ise incelenen suçların unsurları ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde ise kusurluluğu etkileyen haller, suçların özel görünüş şekilleri, yaptırım, koruma ve idari tedbirleri, ceza muhakemesine ilişkin hükümler ile dava ve cezanın düştüğü haller incelenmiştir.

Konuyla ilgili karşılaştırmalı hukuk kaynaklarının sınırlı olması nedeniyle, yalnızca ilgili noktalarda uluslararası mevzuata atıf yapılmıştır.

Son bölümde ise incelenen suçlar ile ilgili değerlendirmelerimiz yer almıştır.

1. BÖLÜM: SPOR HUKUKUNUN CEZA HUKUKU İLE İLİŞKİSİ VE 6222 SAYILI KANUN’UN GENEL OLARAK DEĞERLEDİRMESİ

1.1. SPOR HUKUK KAVRAMI VE TÜRKİYE’DEKİ KAYNAKLARI

1.1.1. Spor Hukuku Kavramı

İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Fransızca “*sport*”, İspanyolcada “*deporte*” olarak karşımıza çıkan spor kelimesi, bireysel veya topluca yapılabilen insan fiziğini ve ruhsal yapısını iyileştirebilen sistematik aktiviteler şeklinde tarif edilmektedir¹. Kelimenin Latince kökenine bakıldığında ise “*disport*” ve “*dis portare*” sözcüklerinden türediği ve iş temposunun yarattığı stresten uzaklaştırıcı, keyif alma ve yenilenme amaçlı hareketler anlamında kullanıldığı görülmektedir². Sporun, insanların gelişimine katkı sağladığı bir gerçektir. Diğer taraftan içerdiği devasa ekonomik pazar ve yarattığı global etki sporun sıkı kurallar çerçevesinde yönetilmesini zaruri kılmaktadır.

Hukuk ise kendisini bu noktada göstermektedir. Zira hayatın her alanında olduğu gibi kamu düzeninin ve güvenliğinin korunması, egemen devletin belirlediği kurallar bütünü ile sağlanmaktadır. Asırlardır süregelen, devamlı yenilenen ve değişen sporun modern dünyada edindiği role karşılık hukuk devleti, spora özgü mevzuatları ile sporun sağlıklı bir zeminde gerçekleşmesini hedeflemektedir.

Bu kapsamda ortaya çıkan spor hukuku dar anlamda, sportif faaliyetleri düzenleyip spora hukuki yapı kazandıran bir kavram olmakla birlikte geniş anlamda, sporun içinde yer alan tüm aktörlerin (gerçek, tüzel veya kamu, özel kişi) yaşayabilecekleri sorunları

¹ <https://sozluk.gov.tr/>, 15.05.2022.

² **Günişik, Ertuğrul**, “*Spor Psikolojisi*”, *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, C. 1, Sa. 3, 1990, s. 1.

çözümüne ulaştıran ve onları denetleyen bir mekanizmadır³.

Öğretide spor hukukunu, özel hukukun bir parçası olarak gören ve bunun sebebini sporun içerisinde yer alan aktörlerin (sporcu, kulüp ve federasyon) özel hukukun birer öznesi olması ile açıklayan bir görüş yer almaktadır⁴. Ancak doktrindeki egemen görüşe göre; her ne kadar spor hukuku adı altında özel bir hukuk dalı olmasa da (medeni hukuk, borçlar hukuku, ceza hukukunun aksine) spor alanındaki faaliyetlerin kaidelerini belirlerken hukukun diğer tüm dalları ile iç içe olması spor hukukunu karma bir hukuk dalı haline getirmektedir⁵.

Sporun anayasal hak olarak düzenlenmiş olması ve Devletin bu anlamda vatandaşlara karşı hizmet yükümlülüğü sporun kamu hukuku boyutunu öne çıkarmaktadır⁶. Sporcu ve kulüp ilişkisi bakımından iş hukuku, sporcu sözleşmeleri bakımından borçlar hukuku, spor alanında işlenen suçlar açısından ceza hukuku, uluslararası müsabakalar neticesinde ortaya çıkabilen uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesi açısından da uluslararası hukuk sporun etkileşim alanındadır⁷. Görüldüğü üzere tüm bu hususlar spor hukukunu sınırlar ötesi ve multidisipliner bir hukuk dalı haline getirmektedir⁸.

Gerçekten de spor hukuku, çalışmanın konusunu oluşturan suç tipleri ve 6222 sayılı Kanun'da düzenlenen diğer fiiller açısından ceza hukuku; sporcu sözleşmeleri ile sporcu ve kulüp arasındaki ilişkiler açısından özel hukuk; sporcu ve kulüplerin vergilendirilmesi⁹ ve idari organlar ile olan ilişkileri bakımından kamu ve idare hukuku;

³ **Gerçekler, Hasan**, Spor Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2023, s. 19.

⁴ **Genç, Durmuş Ali**, Spor Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 1998, s. 61-62.

⁵ **Küçükgüngör, Erkan**, “*Sporun Uluslararası Yapılanması*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Ankara 2012, s. 574; **Ertaş, Şeref/ Petek, Hasan**, Spor Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2005, s. 30-31; **Uslu, Ferhat**, Spor Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Ankara 2016, s. 3; **Gülşen, Recep**, Spor Hukuku Genel Esaslar, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 89.

⁶ Sporun kamu hizmeti boyutu hakkında detaylı bilgi için bkz: **Akyıldız, Ali**, “*Kamu Hizmeti Olan Sporun Özendirilmesi ve Örgütlenmesi*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Mustafa Kemal Kaya Armağanı, Ankara 2015, s. 67 vd.

⁷ **Özelci, Aytaç**, Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri, 1. Baskı, Ankara 2010, s. 24.

⁸ **Erkiner, Kısmet**, “*Bir Hukuk Disiplini Olarak “Spor Hukuku” Kavramları ve Özellikleri*”, <https://www.sporhukuku.org.tr/2018/06/27/bir-hukuk-disiplini-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellikleri/>, 01.05.2022; **Yalçınkaya, Can**, Sporun İdari Yapılanması ve Spor Disiplin Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2021, s. 4.

⁹ Sporun vergilendirme boyutu hakkında detaylı bilgi için bkz: **Ağar, Serkan**, “*Sporun Vergilendirilmesi*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Ankara 2012, s. 33 vd.

yabancı taraflı ihtilaflarda ise uluslararası hukuk ile etkileşim içindedir.

Bu nedenlerle spor hukukunu, sportif aktivitelerin kanun koyucu nezdinde getirilen normlar çerçevesinde gerçekleştirilmesini sağlayan ve bunu yaparken de diğer hukuk disiplinleri ile tabii bir birliktelik içerisinde olan ancak sporun dinamik yapısı gereği de kendine özgü kuralları¹⁰ bulunan bir hukuk dalı olarak tanımlayabiliriz¹¹.

1.1.2. Spor Hukukunun Türkiye’deki Kaynakları

1.1.2.1. 1982 Anayasası

1921, 1924 ve 1961 Anayasalarında (AY) sporla ilgili bir hüküm bulunmazken¹² 1982 Anayasasının Gençlik ve Spor başlıklı dokuzuncu bölümünde yer alan 59. maddesi, bireylerin spora ulaşması yönünden devlete bir sorumluluk yüklemiştir. Bu kapsamda devlet, bir taraftan sporcu yetiştirme ve sporu geliştirme ödevi edinirken, diğer taraftan tüm bu mekanizmanın belli bir hukuk zemininde kontrolünü sağlama zorunluluğundadır. Ülkemiz bu amaç doğrultusunda bir yandan ulusal ölçüde normlar getirirken bir yandan da milletlerarası platforma uyum sağlamayı ilke edinmiştir. Örneğin; 25/9/1986 tarihinde imzalanan Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterileri ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi¹³ ile Türkiye, spordaki şiddeti önlemek adına kendi mevzuatlarında düzenleme yapma yükümlülüğüne tabi olmuştur¹⁴.

AY’nin 17. maddesinde yer alan “*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir*” hükmü, bireylere kendilerini geliştirme hakkı vermektedir. Bu hak ise Devletin 59. maddeye göre sunmak zorunda olduğu kamu

¹⁰ Örneğin; Anayasa’nın 59. maddesine 2011 yılında eklenen fıkra ile spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, Tahkim kararlarına karşı hiçbir yargı organına itiraz edilemeyeceği hükmü getirilerek spora özgü bir Tahkim sistemi oluşturulmuştur.

¹¹ Benzer görüş için bkz: **Kocasakal, Ümit**, “*Sporda Hukuki ve Cezai Sorumluluk*”, in: I. Uluslararası Spor Hukuku Kurultayı, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2010, s. 54.

¹² **Apaydın, Bahadır**, “*Türk Spor Hukuku’nun Tarihsel Gelişimi*”, GÜHFD, C. 4, Sa. 2, 2005, s. 96.

¹³ Tam metin için: https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020142711120_tur.pdf, 01.05.2022.

¹⁴ **TBMM Adalet Komisyonu Raporu**, Yasama Dönemi: 23, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 646, s. 2, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss646.pdf>, 01.05.2022.

hizmetleri aracılığıyla kullanılmaktadır¹⁵. Bunlarla beraber AY'nin 13. maddesinde yer alan “temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması” ile 10. maddede düzenlenen “kanun önünde eşitlik” ilkesi spor hukukunun diğer dayanak hükümleridir. Zira Devlet, eşitliğe aykırı bir spor imkanı sunamayacağı gibi spor yapma hakkını da ancak Anayasanın özüne zarar vermeden ölçülü bir şekilde sınırlayabilecektir.

Diğer taraftan 6214 sayılı ve 17/03/2011 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile AY'nin 59. maddesine “*spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı*” zorunlu tahkim şartı eklenmiş ve spor hukukunda tahkim dönemi başlamıştır¹⁶. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu tahkimi, bir hukuki uyuşmazlığın çözümünü hakem veya hakem kuruluna bırakılması olarak tanımlamıştır¹⁷. Bir diğer ifade ile tahkim, Mahkemelere alternatif bir uyuşmazlık çözüm mercii olarak kabul edilebilir.

Diğer taraftan tüm uyuşmazlıklarda tahkim yolunun açık olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Zira tahkime gidilebilmesi için öncelikle spor gibi uzmanlık ve hızlı kararlar gerektiren, diğer bir ifade ile tahkime elverişli olan bir ihtilafın varlığı şarttır¹⁸. Ülkemizde mahkemeler nezdinde yürütülen yargılamaların uzun bir sürede sonuçlanması, spor hukukunun ayrı bir ihtisas gerektirmesi, her hafta ve hatta her gün oynanan maçlara ilişkin sorunların çok kısa bir sürede sonuca bağlanması ihtiyacı sebepleriyle kanun koyucu, spor müsabakaları ile alakalı olayların idare ve denetimine yönelik kararlara karşı zorunlu tahkim yolunu öngörmüştür¹⁹. Zorunlu tahkim ile ayrıca uluslararası hukuka uyum sağlama amacı güdülmüş, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) ve Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) nezdindeki yükümlülüklerin yerine getirilmesi hedeflenmiştir²⁰.

¹⁵ **Akyıldız, Ali**, “*Sporun Hukuku ve Yargısı*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Ankara 2013, s. 64.

¹⁶ AY madde 59 ek fıkrasına göre tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciiine başvurulamaz.

¹⁷ Madde 412/1: Tahkim sözleşmesi, tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır.

¹⁸ **Bilginoğlu, Nurettin Emre**, Futbol Uyuşmazlıklarının Tahkim ile Çözümü, 1. Baskı, İstanbul 2015, s. 4.

¹⁹ **Çalka, Fatih**, “*Adil Yargılanma Bakımından Türk Spor Tahkimi*”, KHÜHFD, C. 4, Sa. 1, 2016, s. 28.

²⁰ **TBMM Tutanak Dergisi**,

1.1.2.2. 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu

Kronolojik olarak spor hukukundaki ilk düzenleme 29/06/1938 tarihinde kabul edilen Beden Terbiyesi Kanunu ile gerçekleşmiştir²¹. Toplamda yirmi sekiz maddeden oluşan bu Kanun ile o dönemin Başbakanlığına bağlı Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü kurulmuş ve kurumsal olarak ilk adımlar atılmıştır²². 3530 sayılı bu Kanun'un amacı, vatandaşın milli amaçlar doğrultusunda sportif gelişimini sağlayabilmek ve bunu Devlet eli ile sağlam bir temele oturtmaktır²³. Bu Kanun ile ayrıca kulüp ve federasyonların kurulmasının önü açılmış ve gençlere bu kulüplere gidip boş zamanlarında spor yapma zorunluluğu getirilmiştir²⁴. Bu açıdan kanun koyucunun eğitim, sağlık, bilim alanında olduğu kadar sportif açıdan da gençlerin gelişimini sağlamayı hedeflediği ve hatta bunu bir zorunluluk olarak gençlere dikte etmeyi uygun gördüğü söylenebilir.

O dönemde Başbakanlığa bağlı olan Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü, daha sonra sırasıyla 1942'de Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960'da tekrar Başbakanlığa, 1970'de Gençlik ve Spor Bakanlığı'na, 1983'te Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na, 1990'da tekrar Başbakanlığa²⁵, 2011 yılında ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlanarak Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır.

1.1.2.3. 3461 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

Futbolun ülkemizde çok daha fazla takip edilmesi, büyük bir ekonomik döngüye sahip olması ve en çok ihtilafın da burada yaşanması, futbolun özerk bir yapıda yönetilmesini gerektirmiştir. Bu doğrultuda 1988 yılında 3461 numaralı Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun²⁶ ile TFF, Beden Terbiyesi Genel

<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c096/tbmm23096077.pdf>, Sayısı: 697, s. 8, 10.05.2022.

²¹ Kanun'un tam hali için bkz:

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc075/kanuntbmmc075/kanuntbmmc07503813.pdf, 05.05.2022.

²² **Üçışık, H. Fehim**, Spor Hukuku, 1. Baskı, İstanbul 2017, s. 24.

²³ 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu madde 1.

²⁴ 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu madde 4.

²⁵ **Ekenci, Güner/ Serarşlan, M. Zahit**, "Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi", BESBD, C. 2, Sa. 3, 1997, s. 77.

²⁶ RG, 3.7.1992/ 21273.

Müdürlüğü'nden ayrılmıştır²⁷. Keza ilgili Kanun'un ilk maddesinde amaç, “*futbol faaliyetlerini millî ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzelkişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir*²⁸” şeklinde açıklanmıştır. Günümüzde de varlığını koruyan TFF, 5894 sayılı Kanun²⁹ ile son halini almıştır.

1.1.2.4. 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu

1986 yılında kabul edilen 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile daha detaylı ve kapsamlı bir Spor Hukuku mevzuatı oluşturulmuştur³⁰. Bu Kanun ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü yerini Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerine bırakmış ve ilgili Müdürlüklerin de Gençlik ve Spor Bakanlığı tüzel kişiliği altında faaliyet göstermesi amaçlanmıştır³¹. Yasa ile ayrıca ülke genelinde alt kurul ve teşkilatların oluşturulmasına imkan sağlanmış³² ve sporculara yarışmalara katılabilmesi için lisans şartı getirilmiştir³³. Ayrıca milli takımlara seçilen sporcuların sağlık ve güvenlikleri düşünülerek sigortalımaları sağlanmış³⁴, ödül ve sponsorluk vasıtasıyla sporcu ve kulüpler spora teşvik edilmiştir³⁵. 3289 sayılı Kanun, günümüzdeki değişen koşullar ve yeni düzenlemeler eşliğinde halen yürürlüktedir.

1.1.2.5. 5149 Sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

Spor alanında işlenen suçlarla mücadele edilirken bu alana özgü bir yasal çerçevenin

²⁷ Üçışık, Spor Hukuku, s. 25.

²⁸ Kanun'un tam hali için bkz:

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc075/kanuntbmmc075/kanuntbmmc07503813.pdf.

²⁹ RG, 16.05.2009/ 27230, ayrıca Kanun'un tam hali için bkz:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5894.pdf>.

³⁰ RG, 28.5.1986/ 19120, Kanun'un tam hali için bkz:

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.3289.pdf>.

³¹ 3289 sayılı Kanun madde 1.

³² 3289 sayılı Kanun madde 6.

³³ 3289 sayılı Kanun madde 22.

³⁴ 3289 sayılı Kanun madde 23.

³⁵ 3289 sayılı Kanun ek madde 3.

kullanılması düşüncesi ile ülkemizde önce 2004 yılında 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun çıkarılmış, daha sonra bu Kanun yerini günümüzde de geçerliliğini koruyan 6222 sayılı Spor Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'a bırakmıştır³⁶.

28/04/2004 tarihinde kabul edilen 5149 sayılı Kanun ile özetle spora, sporun amacına ve ruhuna zarar verecek davranışlar yasaklanarak kamu düzeninin ve güvenliğinin sağlanması hedeflenmiştir³⁷. Bu metin ile 6222 sayılı Yasanın alt yapısı oluşturulmuş ve o dönem itibariyle sportif faaliyetlerin belli bir disiplinde gerçekleştirilmesi adına ilk çaba gösterilmiştir.

1.1.2.6. 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

5149 sayılı Kanun'un 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na (TCK) uyum sağlayamaması ve uygulamada yetersiz kalması yeni bir Kanun ihtiyacı doğurmuştur³⁸. Zira 5149 sayılı Kanun'a bakıldığında gerek yasak fiillerin yetersiz sayıda olması, gerekse de suç oluşturan eylemlere karşı belirlenen cezaların caydırıcı olmaması dikkat çekmektedir. Örneğin; 5149 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca spor alanlarına Kanun'da sayılan yasak maddeleri sokan kişiye yalnızca müsabakaları seyirden men ve idari para cezası verilmekte iken, an itibari ile uygulanan 6222 sayılı Kanun'da aynı eyleme hapis cezası verilmektedir³⁹.

Aynı şekilde diğer suçla konu eylemler bakımından da 5149 sayılı Kanun son derece hafif yaptırımlar (idari para cezası) öngörmüş ve bu nedenle spordaki şiddetin ve

³⁶ **Üçışık**, Spor Hukuku, s. 25.

³⁷ Madde 1: Bu Kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevi veya manevi değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir. Kanunun tamamı için bkz: <https://www5.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5149.html>.

³⁸ **Özen, Mustafa**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 1. Baskı, Ankara 2013, s. 1.; **Yaşar, Yusuf**, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan 'Seyirden Yasaklanma' ile 'Seyirden Yasaklama' Tedbirleri", MÜHFHAD, C. 19, Sa. 1, 2013, Sa. 1, s. 33.

³⁹ 6222 sayılı Kanun m. 13.

düzensizliğin engellenmesi mümkün olmamıştır⁴⁰. Bu hususlar doğrultusunda 31/03/2011 kabul ve 14/05/2011 Resmi Gazete yayım tarihli 6222 sayılı Kanun yürürlüğe girmiş ve bu Yasanın 25. maddesi ile 5149 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır⁴¹. Günümüzde geçerliliğini koruyan 6222 sayılı Kanun ile ilgili detaylı açıklamalar aşağıda yapıldığından bu kısım kısa tutulmuştur.

Spor hukukunun kaynakları yalnızca burada sayılan metinlerden ibaret değildir. Nitekim sporun hızla gelişmesi ve değişmesi ile birlikte yakın geçmişte mevzuatımıza birçok düzenleme dahil olmuştur. Kanunların⁴² yanı sıra yönetmelikler⁴³, iç tüzükler⁴⁴ ve talimatlar⁴⁵ ile spor hukuku alanı hızla genişlemektedir. Bu alanda son olarak; 22/04/2022 kabul tarihli 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile *“spor kulüpleri, spor anonim şirketleri ve spor federasyonlarının kuruluşu, organları, üst kuruluş oluşturmaları, gelir ve giderleri, bütçe ve harcama esasları, görev, yetki ve sorumlulukları, denetimleri, bunlara yapılacak her türlü yardımın şekil ve şartları ile bunlara ilişkin diğer hususlara dair usul ve esasları düzenlemek⁴⁶”* amaçlanmıştır.

Görüldüğü üzere genel mevzuata bakıldığında spor hukukunun birçok kaynağı bulunmaktadır. Her spor dalının kendine özgü kurallarının olması ve devamlı yeni spor türlerinin oluşması ise yeknesak bir spor kanununun varlığını engellemektedir⁴⁷. Bununla birlikte söz konusu spor dalına ilişkin talimat veya yönergeler, varsa örf ve adet hukuku, doktrin çalışmaları ve mahkeme kararları spor hukukunun diğer kaynaklarını oluşturmaktadır⁴⁸.

⁴⁰ **Özen**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 4.

⁴¹ **Ekrem, Asım**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 34.

⁴² Örneğin; 6222 sayılı Sporda Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun.

⁴³ Örneğin; Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik.

⁴⁴ Örneğin; Türkiye Futbol Federasyonu Genel Kurul İç Tüzüğü.

⁴⁵ Örneğin; Tahkim Kurulu Talimatı, Fair- Play Talimatı, Etik Kurulu Talimatı.

⁴⁶ RG, 26.04.2022 /31821, Madde 1.

⁴⁷ **Doğu, Hakkı Mert**, 61 Soruda Spor Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2022, s. 24.

⁴⁸ **Apaydın**, “Türk Spor Hukuku’nun Tarihsel Gelişimi”, s. 98.

1.2. CEZA HUKUKUNUN SPOR İLE KESİŞTİĞİ ALAN

1.2.1. Genel Olarak

Devletin toplum düzenini koruma görevi sebebiyle bireylere bazı davranışları yapmayı yasaklama veya yapmaktan kaçınma konusunda oluşturduğu kurallar ceza hukukunun ilgi alanıdır⁴⁹. Diğer bir ifade ile Devlet, hukuka aykırı bir davranış gerçekleştirerek suç işleyen kişiye karşı ceza mekanizmasını kullanır⁵⁰.

Ceza hukukunun konusu olan suç ise kusur yeteneğini haiz bireyin kanunda belirtilen unsurlara uygun şekilde gerçekleştirdiği hukuka uygun olmayan davranıştır⁵¹. Bu açıdan ceza hukuku, bireylerin ceza kanunu kapsamında suç içeren davranışlarını inceleyerek ve bu suçları yaptırımlara bağlayarak kamu düzenini korumaya çalışan bir disiplindir.

5237 sayılı TCK'nin ilk maddesinde kanunun amacı "*kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir*⁵²" şeklinde açıklanmıştır. Kanun'un gerekçesinde ise kamu güvenliğinin sağlanma menfaati ile bireysel temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmaması arasında bir denge kurmak ceza kanununun amaçları arasında gösterilmiştir⁵³.

1.2.2. Ceza Hukukunun Spor Hukukuna Olan Etkisi

Ceza hukukunun yukarıda anlatılan prensiplerinin hayatın her alanında olduğu gibi sporun içerisinde de uygulanması kaçınılmazdır. Zira spor dalından bağımsız, kimi zaman en ufak bir şiddet riski yalnızca spor alanları ve çevresinde değil, tüm ülke ve vatandaşlar genelinde güvenlik sorunu yaratabilmektedir⁵⁴. Nitekim spor aktivitesi

⁴⁹ Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 11. Baskı, İstanbul 2020, s. 3.

⁵⁰ Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2022, s. 53.

⁵¹ Gerçekler, Hasan, "*Spor Hukuku ile Ceza Hukuku İlişkisi- Hukuk Boyutunda Doping*", Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, Sa. 122, 2016, s. 59; Benzer tanım için bkz: Artuk, M. Emin/ Gökçen, Ahmet/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Ankara 2022, s. 265.

⁵² RG, 12.10.2004/ 25611, madde 1.

⁵³ Türk Ceza Kanunu Genel Gerekeçe, <https://www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-0593.pdf>, 05.12.2022.

⁵⁴ Dere, Coşkun, "*Düzenleyici Etki Bağlamında: 6222 Sayılı Kanun*", in: Ankara Barosu Spor Hukuku

sürecinde sayısız etkinlik organize edilmektedir. Bu ortamda şiddet ve tehlikenin meydana çıkma ihtimali de artmaktadır. Bunun yanında eğitimsizlik, kitle psikolojisi, spor kültürünün yetersiz oluşu, ırkçılık, yönetici, sporcu veya teknik heyetin sorumsuz davranış veya açıklamaları ile medyanın olumsuz etkisi spordaki şiddeti tetikleyici faktörler olarak karşımıza çıkabilmektedir⁵⁵. Yine kişinin iç dünyasında yaşadığı buhran ve sıkıntılarını unutmaya veya azaltmaya aracı olarak şiddeti kullanması spor alanlarını tehlikeli bir mecraya çevirebilmektedir⁵⁶. Bilhassa futboldaki rekabet, sporun tüm aktörlerine karşı saldırıları, organize suç içerikli eylemleri ve hooliganizmi artırmış, bunların sonucunda bozulan sportif düzenin korunması için ise hukuki önlemlerin alınması şart olmuştur⁵⁷.

Esas olarak suç ve cezalar TCK’de düzenlenmiştir. 6222 sayılı Kanun ise nitelik olarak doğrudan bir ceza kanunu olmasa da TCK’nin suçta ve cezada kanunilik veya suç ve cezanın şahsiliği başta olmak üzere tüm temel ilkelerine uygun olarak spora özgü suç tipleri barındırmaktadır⁵⁸. Örneğin; sokaktaki bir vatandaşın diğerine karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama, hakaret veya tehdit suçlarının basit halleri TCK’de şikayete tabi olmasına rağmen, 6222 Sayılı Kanun’da şikayet şartı aranmaksızın yaptırıma tabi tutulmuştur⁵⁹.

Yine, esasen bulundurulması yasak olmayan bir maddenin (örneğin; çakmak veya ruhsatlı silah) spor alanlarına sokulmasının yasaklanması ceza hukukunun temelini oluşturduğu suç ve ceza olgusuna spor hukukunun kendine has bir yorumu olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak; ceza hukukunda yer alan temel prensiplerin spor alanında işlenen suçlarda

Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ankara 2015, s. 373.

⁵⁵ **Şenol, Talay**, “*Sporda Şiddet ve Fanatizm*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ankara 2015, s. 681 vd.; **Yurtsever, Mehmet Ali**, “*Sporda Şiddet ve Çözüm Yolları*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Hasan Aydın Tansu Armağanı, Ankara 2016, s. 820 vd.

⁵⁶ **Günel, Gurur Gaye**, “*Sporda Şiddetin Tarihçesi, Örnek Olaylar ve İlgili Mevzuatlar*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Ankara 2012, s. 296.

⁵⁷ **Epözdemir, Rezan**, “*Müsabaka Alanlarındaki Sporcuların Hakaret İçeren Eylemleri ile Kasten Yaralama ve Mala Zarar Verme Eylemlerinin Türk Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*”, DEÜHFD, C. 21, Sa. 2, 2019, s. 780.

⁵⁸ **Akyıldız, Ali**, “*Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Ankara 2015, s. 85.

⁵⁹ 6222 Sayılı Kanun madde 17/1 ve 14/1.

kullanılarak spordaki düzenin sağlanmaya çalışılması, ceza hukukunun spor hukukuna olan etkisinin en önemli göstergesidir.

1.3. 6222 SAYILI KANUN'UN GENEL OLARAK DEĞERLENDİRMESİ

1.3.1. Kanun'un Genel Yapısı ve Amacı

Toplamda 27 maddeden oluşan Kanun'un birinci bölümünde amaç, kapsam ve tanımlar yer almaktadır. İkinci bölümde spor güvenliğinin sağlanması adına düzenlemelerin yer aldığı genel hükümler bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise spor alanlarında işlenen suçlar ve karşılığındaki cezalar tanımlanmaktadır. Dördüncü ve son bölümde ise federasyonların yetkileri, müsabakalarda görev yapan kişilerin hukuki niteliği, yargılama ve usul hükümleri olmak üzere diğer konular açıklanmaktadır.

Kanun'un ilk maddesine göre amaç, müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesidir⁶⁰. Diğer taraftan 6222 sayılı Kanun'un gerekçesinde 5149 sayılı Yasa zamanında meydana gelen olumsuzlukların çözüme kavuşturulması, diğer ulusal ve uluslararası metinlere ve ilerlemelere uyum sağlanması düşünülerek söz konusu Kanun tasarısının hazırlandığı belirtilmiştir⁶¹.

5149 sayılı Kanun'da yalnızca disiplin suçu olarak kabul edilip idari para cezası veya idari yaptırım uygulaması ile cezalandırılan başta şike, teşvik primi ve spor alanlarına yasak madde sokulması fiilleri 6222 sayılı Kanun ile artık birer adli suç olarak ele alınmış ve disiplin yaptırımını yanında özgürlüğü kısıtlayıcı cezalar öngörülmüştür⁶².

Diğer taraftan 6222 sayılı Yasa'nın 24. maddesi uyarınca Kanun kapsamına giren kurum ve kuruluşların görev ve yetkileri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların

⁶⁰ 6222 sayılı Kanun m. 1.

⁶¹ TBMM, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu, s. 3.

⁶² Gerçekler, Spor Hukuku, s. 246-247.

Bakanlıkça çıkarılan Yönetmelik ile düzenlenmesi kararlaştırılmıştır⁶³. Bu itibarla Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine İlişkin Yönetmelik 22/12/20121 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak mevzuatımıza dahil olmuştur⁶⁴.

Kanun, sonrasında yürürlüğe girme tarihi 08/02/2012 olan 6259 sayılı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile değişikliğe uğramış, yasanın ilk halinde yer alan cezalar büyük oranda hafifletilmiş ve ağır ceza mahkemesi önünde yargılanmaya müsait bir suç bırakılmamıştır⁶⁵.

Ancak Yasa’nın bu haliyle de uygulamada karışıklara yol açması, Kanun kapsamında getirilen cezaların tam anlamıyla icra edilememesi sebepleri ile 2019 yılında 7182 sayılı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun İle Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun⁶⁶” aracılığıyla 6222 sayılı Kanun’da ikinci kez değişiklik yapılmıştır⁶⁷. Bu değişiklikle örneğin; 6222 sayılı Kanun’un 17. maddesinden sonra “suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu⁶⁸” başlığı altında 17/A maddesi eklenmiş ve Kanun’da belirtilen suçlara verilecek cezaların hangi hallerde ağırlaşaacağı ve bunlara ilişkin hak mahrumiyeti hususu düzenlenmiştir.

Yine yapılan değişiklikle 6222 sayılı Kanun’un “tehdit veya hakaret içeren tezahürat”ı yasaklayan 14.maddesine eylemin “*her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi*⁶⁹” durumunda da cezalandırılacağına ilişkin yeni bir fıkra eklenmiştir. Tüm bu değişikliklerin Kanun’un spordaki şiddet ve düzensizliğin önlenmesi hedefine yönelik olduğu ortadadır.

⁶³ 6222 sayılı Kanun m. 24.

⁶⁴ Bakanlar Kurulu 28/11/2012 tarih ve 2012/4018 sayılı kararı.

⁶⁵ **Ekrem**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 34.

⁶⁶ RG, 12.07.2019- 30829.

⁶⁷ **Ekrem**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 35.

⁶⁸ 6222 sayılı Kanun m. 17/A.

⁶⁹ 6222 sayılı Kanun m. 14/4.

1.3.2. Kanun'un Kapsamı

Kanun, kapsamını şu şekilde açıklamıştır:

Madde 2- Kapsam

Bu Kanun; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında, spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında, takımların kamp yaptığı yerlerde uygulanacak güvenlik önlemlerini, şike, teşvik primi ve diğer yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, spor kulübü yöneticilerinin, sporcularının ve diğer görevlilerinin, genel kolluk veya özel güvenlik görevlilerinin, hakemlerin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, sporfederasyonlarının, yazılı veya görsel ya da işitsel kitle iletişim kuruluşları ile mensuplarının ve diğer ilgili kişi ve kurumların spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklarını kapsar.

Yasanın etki edeceği alanın oldukça geniş tutulmuş olması spor dünyasındaki düzenin sağlanması ve korunması adına gösterilen çabanın bir sonucu olarak gösterilebilir. Kanun gerekçesinde de konulan kuralların uluslararası mevzuat ile uyum içinde olmak kaydıyla sadece maç anında ve alanında değil; öncesinde, sonrasında ve hatta spor sahasına gidiş geliş güzergahında uygulanması isteği vurgulanmıştır⁷⁰.

1.3.3. Kanun'da Düzenlenen Bazı Kavramlar

Bu kısımda Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan ve çalışmamızda da sıklıkla kullanılan bazı kavramlar açıklanacaktır. Böylece konunun daha iyi anlaşılması beklenmektedir.

İlk olarak müsabaka alanı Kanun'da, "*Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda müsabakanın yapıldığı yer ile sporculara ve görevlilere tahsis edilmiş yerler*⁷¹" olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda "*sporcu çıkış tünelleri, yedek sporcu kulübeleri, hakem*

⁷⁰ TBMM, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu, s. 4.

⁷¹ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-f.

*odaları, soyunma odaları ve koridorlar*⁷²” da müsabaka alanı kabul edilmektedir.

Kanun’a göre spor alanı ise “*Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, özel seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları, müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar hâlinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri*⁷³” temsil etmektedir. Spor alanı tabiri, ilk bakışta yalnızca maçın veya antrenmanın gerçekleştirildiği bölge olarak algılansa da Kanun, kapsamı geniş tutarak etki alanını olabildiğince artırmak istemiştir. Diğer bir ifade ile Yasa kapsamında spor yapılmasını mümkün kılan tüm mecralar spor alanı olarak tanımlanmıştır⁷⁴. Yine söz konusu spor alanlarının kamuya tahsise elverişli olması halinde Kanun kapsamında olacağı kabul edilmiştir⁷⁵.

Bu açıklamalar ışığında spor alanlarına örnek olarak; deplasman maçı için otobüs kiralayan taraftar grubunun bu seyahat sürecinde yer aldıkları otobüs, taraftarların maça giderken organize bir şekilde toplandıkları adres veya takımların sezon sonunda gittikleri kamp bölgesi verilebilir.

Spor müsabakası ise “*Federasyonların düzenlediği veya düzenlenmesine izin verdiği ya da katkıda bulunduğu her türlü sportif karşılaşma ve yarışma*⁷⁶” olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla yalnızca üst seviye karşılaşmalar değil, federasyonun kontrolünde veya bilgisinde olan tüm maçlar spor müsabakası kabul edilmektedir. Örneğin; özel maçlar veya turnuvalar ilgili federasyonun izni veya katkısıyla düzenlendiğinden kapsam dahilindedir⁷⁷.

⁷² **TBMM**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu, Dönem: 27, Yasama Yılı: 2, Sıra Sayısı: 92, s. 7.

⁷³ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-g.

⁷⁴ **Yaşar**, “6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri”, s. 6 vd.

⁷⁵ **Donay, Süheyl**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi, Şike ve Teşvik Primi, 2. Baskı, İstanbul 2012, s. 84.

⁷⁶ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-ı.

⁷⁷ Yargıtay 19. CD, 09.10.2018, 2018/4080 E., 2018/10072 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden

Kanun'un 3. maddesine 2019 yılındaki 7182 sayılı Kanun ile eklenen tanımlardan olan seyir alanı, “*Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda seyircilere tahsis edilmiş yerler*⁷⁸” olarak ifade edilmiştir. Tahsis etmeden anlaşılması gereken, maçın organizasyonunu sağlayan birimlerin (kulüp ve federasyon gibi) izleyiciler için kullanıma açtığı bölgelerdir. Örneğin, tribünler birer seyir alanıdır.

Kanun'daki yeni terimlerden biri olan özel seyir alanı ise “*Seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerler*⁷⁹” şeklinde tanımlanmıştır. Örneğin, şehrin meydanına kurulan dev ekranın çevresi bir özel seyir alanıdır⁸⁰. Dolayısıyla burada gerçekleşen şiddet olayları Kanun kapsamında değerlendirilmektedir.

Son olarak antrenman alanı, “*Takımların müsabakaya hazırlık çalışmalarını yaptıkları alanlar*⁸¹” olarak tarif edilmiştir. Bu itibarla; idman sahalarının yanında ağırlık ve kondisyon çalışması için kullanılan özel bölümlerin de antrenman alanı olarak kabul edilmesi kanaatimizce uygun olacaktır.

1.3.4. Kanun'da Düzenlenen Suçlar

Kanun'un üçüncü kısmında yer alan “yasak fiiller ve ceza hükümleri” bölümünde sırasıyla “*şike ve teşvik primi*” (m. 11), çalışma konumuz olan “*spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması*” (m. 13), “*tehdit veya hakaret içeren tezahürat*” (m. 14), “*müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi*” (m. 15), “*yasak alanlara girme*” (m. 16), “*spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi*” (m. 17), “*seyirden yasaklanan kişinin kolluk birimine başvurma yükümlülüğüne aykırı hareket etmesi*” (m. 18/9) suçları ve karşılığında verilecek cezalar düzenlenmiştir.

Sporun ve özellikle teknolojinin değişim hızı ile birlikte Kanun'a gelecekte yeni suç

temin edilmiştir.

⁷⁸ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-l.

⁷⁹ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-m.

⁸⁰ TBMM, Adalet Komisyonu Raporu, s.7.

⁸¹ 6222 sayılı Kanun madde 3/1-n.

tiplerinin eklenebileceği aşıkardır. Diğer taraftan Kanun'da, yukarıdaki suçlar gibi tek tek sayılmayan ancak cezası diğer kanunlarda daha fazla öngörülen fiiller hakkında ilgili kanunun uygulanacağına dair atıflar bulunmaktadır⁸².

Burada tek tek suç tiplerini açıklamak çalışmamızın sınırlarını aşacaktır. O nedenle yalnızca yasak fiillerin belirtilmesi ile yetinilmiştir. Bahsi geçen suçları kategorik olarak ise üçe ayırmak mümkündür: Sporun dürüst koşullar altında ve etik değerler eşliğinde gerçekleşmesini sağlama adına getirilen suçlar (m. 11); sporun içerisinde yer alan aktörlerin beden ve haysiyetlerini korumak ve spor alanlarının nizamına yönelik suçlar (m. 13-14, 17); spor alanlarında seyir güvenliğini koruma ve sağlama amacına yönelik suçlar (m. 15-16)⁸³.

Diğer taraftan kanun koyucu, tüm bu eylemler için üst başlık olarak yasak fiiller ibaresini kullanmıştır. Her ne kadar madde içerisinde söz konusu fiillerin suç olduğu belirtilmiş ise de üst başlık olarak “suç” ibaresi kullanmamıştır. Bu husus, Yasa metnini hazırlayan organın bir tercihi olarak kabul edilebilir.

Yaptırım ve yargılama biçimi açısından ise yasada belirtilen suçların cezası çoğunlukla hürriyeti bağlayıcı nitelikte olan hapis ve adli para cezası olacak şekilde düzenlenmiş ve buna ilişkin yargılamanın spor alanında uzmanlaşmış asliye ceza mahkemeleri⁸⁴ tarafınca yapılacağı kabul edilmiştir⁸⁵. Bu durumun tersine Kanun, savcılık makamı yönünden özel bir düzenleme getirmemiştir.

1.3.5. Suç Tipleriyle Korunan Hukuki Değer

Ceza hukukunun temel fonksiyonu; bireyleri, suç teşkil eden eylemleri sebebi ile cezalandırarak o eylemlerin zarar verebileceği hukuki değeri korumak ve toplumsal

⁸² **Ekren**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 38: “...madde kapsamındaki eylemin işlenmesi sırasında bu yasanın ilgili maddesinde öngörülen cezadan daha ağır cezayı gerektiren bir suç işlenirse artık ağır suça ilişkin hüküm uygulanacaktır”.

⁸³ **Çakmut Yenerer, Özlem**, “Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, Ankara 2013, s 161.

⁸⁴ 10/12/2011 tarihli ve 6259 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle bu fıkrafta yer alan “asliye veya ağır” ibaresi “sulh veya asliye” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁵ 6222 sayılı Kanun, m. 23/3.

barışa katkı sağlamaktır⁸⁶. Başka bir anlatımla; koyulan her kural bir veya birden fazla hukuksal yararı korumayı hedefler⁸⁷. Örnek vermek gerekirse; yaralama suçunda korunan hukuki değer mağdurun vücut dokunulmazlığı, öldürme suçunda ise yaşam hakkı iken hakaret suçunda korunan menfaat kişinin haysiyeti ve şerefi, çevreye karşı işlenen suçlarda ise herkesin temiz ve sağlıklı bir doğada yaşama hakkıdır⁸⁸.

6222 sayılı Kanun açısından korunan hukuki değerın tespiti için öncelikle Kanun'un amacına bakılması isabetli olacaktır. Zira Kanun'un ilk maddesinde spordaki şiddet ve düzensizliğin engellenme amacı açık bir şekilde belirtilmiş ve sporun ana faktörü olan oyuncular ile seyircilerin güvenliğinin sağlanması hedeflenmiştir. Örneğin, Kanun'da yer alan "şike ve teşvik primi" (m. 11) suçunda korunan hukuki yarar, spor içerisinde yer alan tüm aktörlerin güvenliğini temin etmek kadar kamu düzeninin de bozulmasını önlemek⁸⁹, toplumun spor müsabakalarının dürüst bir rekabet içerisinde geçeceğine yönelik güvenini korumak⁹⁰ ve kişilerin bu suç ile haksız çıkar sağlamasını engellemektir⁹¹. Kanun'un 14. maddesinde düzenlenen "hakaret içeren tezahürat" suçunda ise korunan değer, mağdur ile birlikte toplumu oluşturan tüm insanların ortak haysiyet ve ahlak duygusudur⁹². Yine "müsabaka ve seyir alanlarına usulsüz seyirci girişi (m. 15)", "yasak alanlara girme (m. 16)" ve "spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi (m. 17)" suçlarında da sportif aktivitelerin emniyetli bir ortamda gerçekleştirilerek kişilerin mal ve beden güvenliğinin sağlanması bu suçlara karşı temel olarak korunan hukuki değerlerdir⁹³.

⁸⁶ **Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara 2022, s. 33.

⁸⁷ **Soyaslan, Doğan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2022, s. 239; **Hafizoğulları, Zeki/ Güngör, Devrim**, "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi", TBB, Sa. 69, 2007, s. 43.

⁸⁸ **Özgenç, İzzet**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Ankara 2022, s. 220.

⁸⁹ **Arslan, Çetin**, "Match-Fixing In Sport Terms of Criminal Law (Ceza Hukuku Açısından Sporda Şike)", Law & Justice Review, C. 2, Sa. 4, 2013, s. 61.

⁹⁰ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 288; **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 51; **Yaşar, Yusuf**, Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda Şike ve Teşvik Primi Suçları, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 149.

⁹¹ **Şen, Ersan**, 3 Temmuz Sözde Şike Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2017, s. 36; Şirketlerin ekonomik menfaatlerin bozulmasının engellenmesinin şike suçunda korunan diğer hukuki yarar olduğu görüşü için bkz: **Yenerer Çakmut**, "Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu", s. 163.

⁹² **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 69.

⁹³ **Avcı, Adem**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, 1. Baskı, İstanbul 2020, s. 231; **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 74.

Bu bakış açısıyla çalışma konusu olan suçlar değerlendirildiğinde korunan hukuki değerlerin spor alanlarında yer alan insanların güvenliği ve sağlığı olduğu söylenebilir⁹⁴. Kişilerin kendini güvende hissetmediği bir ortamda toplumsal düzenin tehdit altında olacağı aşikardır. Dolayısıyla kişilerin can ve mal güvenliklerinin yanı sıra spor alanlarının da emniyeti koruma kapsamındadır⁹⁵.

Ne kadar yasal tedbirler alınsa da, bir şekilde spor alanlarına sokulan veya alan içerisinde silaha dönüştürülen maddeler sebebiyle ortaya çıkan şiddeti tamamen engellemek mümkün olmamaktadır. Spor müsabakalarında rastladığımız işaret fişekleri, sis bombaları veya diğer yabancı maddelere müsabaka öncesi güvenlik güçlerince el konması mümkündür. Buna karşılık stadyum veya salon içerisindeki bir büfeden alınan şişenin veya bozuk paranın sahaya atılmak suretiyle Kanun uyarınca korunmaya çalışılan hukuki değere zarar verilmesi ihtimal dahilindedir⁹⁶. Bu noktada hem müsabakanın oynandığı salon içerisindeki hem de saha dışındaki kontrol mekanizmasının artırılması yasal düzenlemenin varlığını daha değerli kılacaktır.

Diğer taraftan suça karşı korunan hukuki değerlerin yalnızca bireylerin bedensel bütünlüğü ve mal varlıkları olduğunu söylemek dar bir bakış açısı yaratabilecektir. Temel anayasal haklardan olan sosyal güvenlik hakkı doğrultusunda kişinin spor alanlarının içerisinde var olma hakkı, incelediğimiz suçların bir diğer korunan hukuki değeri olarak kabul edilmelidir.

⁹⁴ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 64.

⁹⁵ **Kara, Eyüp**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, 1. Baskı, Ankara 2021, s. 19.

⁹⁶ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 177.

2. BÖLÜM: SUÇLARIN UNSURLARI

2.1. GENEL OLARAK

6222 sayılı Kanun'un spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzenin bozulması alt başlığında yer alan 13. madde, toplamda altı fıkradan oluşmaktadır. Bu anlamda yasa koyucu, 13. maddeyi düzenlerken yalnızca tek bir suç tipine odaklanmak yerine altı farklı duruma atıfta bulunarak Kanun'un kapsamını genişletme yolunu tercih etmiştir.

Madde başlığında kullanılan “*spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması*” kavramı lafzi olarak tek bir suç tipini işaret etmektedir. Bu durum her fıkranın kendi içerisinde ayrı bir suç olarak mı değerlendirilmesi gerektiği yoksa bu fıkraların bir suçun cezayı artırıcı nitelikli halleri olarak mı düzenlendiği yönünden tartışmalıdır⁹⁷. Bir görüş, her fıkranın öz olarak ayrı bir suçu ve cezayı temsil ettiğini kabul etmektedir⁹⁸. Karşıt yaklaşıma göre ise 13. madde, tek bir suç (bileşik suç) olarak kabul edilmelidir; zira, spor alanlarına madde sokulması suçu ile yasak maddeleri kullanarak müsabaka düzeninin bozulması suçları birbirlerinin unsurunu oluşturmaktadır⁹⁹.

Bir suçu diğerinden ayıran faktörlerden biri, suçu oluşturan kurucu unsurlarıdır. Suçun unsurları ise içerisinde maddi ve manevi unsurları barındırarak tipiklik ile hukuka aykırılıktır. Bu hususlar her suçu kendine özgü bir niteliğe büründürmektedir. Bu doğrultuda kanaatimizce, maddede yer alan her fıkra başta fiil ve konu olmak üzere suçun unsurları yönünden birbirlerinden bağımsızdır.

⁹⁷ **Özen**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 71.

⁹⁸ **Koca, Mahmut**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed.: Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmöz, İlhan, 2. Baskı, Ankara 2012, s. 64; **Öztürk, Yavuz**, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, 1. Baskı, Ankara 2012, s. 50.

⁹⁹ **Akyıldız**, “Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler”, s. 98.

Örneğin, 13. maddenin ilk fıkrası “bulundurulması esasen suç oluşturan silahların” spor alanlarına sokulmasını; ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ise “bulundurulması esasen suç oluşturmayan” ancak Kanun’un 12. maddesinde sayılı maddelerin spor alanlarına sokulmasını cezalandırmaktadır. Diğer taraftan beşinci fıkrada suçun konusu spor alanlarına sokulması yasak olmayan maddeler iken altıncı fıkrada ise uyuşturucu veya uyarıcı madde ile alkollü içeceklerdir. Fıkralar arasında fiil unsuru açısından da belirgin bir ayrım bulunmaktadır. Örneğin, 13. maddenin ilk iki fıkrasında “sokma”; üçüncü fıkrasında “sokma veya temin etme”; dördüncü ve beşinci fıkrasında ise “kullanma” fiili yer almaktadır.

Ayrıca Kanun’da bu suçlar karşısında gösterilen cezalar, hem nitelik hem de miktar açısından farklıdır. Yine bu suçlar, birbirlerinin ağırlaştırıcı hallerini oluşturmayacak şekilde düzenlenmiştir. Zira Kanun, 17/A maddesi ile 13. madde kapsamında işlenen suçlar için ortak bir nitelikli hal öngörmüştür.

Son olarak; müsabaka düzeninin bozulması kavramı da suçun bir unsuru değildir. Aşağıda detaylı bir şekilde açıklandığı üzere; müsabaka düzeninin bozulması, maddede tanımlı suçlar açısından ayrı bir maddi unsur değil, yalnızca cezalandırmayı etkileyen bir objektif cezalandırılabilirlik şartıdır. Tüm bu nedenler, altı farklı suçun oluşmasına yol açmaktadır.

Ceza hukukunda bir suçun oluşması için ihtiyaç duyulan şartlar suçun unsurları olarak kabul edilmektedir¹⁰⁰. Öğretide suçun unsurlarının neler olduğu konusunda değişik görüşler bulunmaktadır¹⁰¹. Bunun sebebi unsurları yok saymaktan ziyade bazı unsurları bir arada değerlendirmeden kaynaklıdır. Örneğin bir görüş, suçun unsurlarını fiili temsil eden maddi (objektif) unsur ve iradeyi temsil eden manevi (sübjektif) unsur olmak üzere ikiye ayırmıştır¹⁰². Diğer görüşe göre suç, tipiklik ve hukuka aykırılık olmak üzere iki unsurdan ibarettir¹⁰³. Başka bir anlayış ise suçu, tipe uygun eylem, hukuka aykırılık ve

¹⁰⁰ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 213.

¹⁰¹ Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları, 2. Baskı, İstanbul 2022, s. 5 vd.

¹⁰² Toroslu, Nevzat/ Toroslu, Haluk, Ceza Hukuku Genel Kısım, 26. Baskı, Ankara 2021, s.129.

¹⁰³ Akbulut, Berrin, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara 2020, s.106.

kusurluluk olmak üzere üç kavram üzerinden açıklamayı uygun bulmaktadır¹⁰⁴. Bununla birlikte suçta maddi unsur, manevi unsur ve hukuka aykırılık unsurunun yer aldığını ve kusurluluğun suçun bir parçası olmadığını savunan bir görüş de bulunmaktadır¹⁰⁵. Diğer taraftan suçun unsurlarını dört kategoride incelenmesini doğru bulan bir yaklaşım da mevcuttur. Buna göre suçu meydana getiren unsurlar; kanuni unsur (tipiklik), maddi unsur, manevi unsur ve hukuka aykırılık unsurlarıdır¹⁰⁶.

Biz, çalışmamızda ilgili suçları TCK'nin de esas aldığı şekliyle iki unsur (tipiklik ve hukuka aykırılık unsuru) altında incelemeyi uygun buluyoruz.

2.2. TİPİKLİK

2.2.1. Genel Olarak

AY'nin 38. maddesi uyarınca hiçbir birey, fiil tarihi itibarıyla kanunda tanımlanmamış veya öngörülmemiş bir eyleminden dolayı cezalandırılmaz¹⁰⁷. Bu, suçta kanunilik ilkesinin temel tanımıdır. Zira bir suçtan bahsedilebilmesi için evvela bir ceza kanunu olmalı, sonra ise o suçun kanunda tasvir edilmesi gerekmektedir¹⁰⁸. Bu durum, hukuk devleti olmanın da bir gereğidir.

Tipiklik ise gerçekleştirilen eylemin yasal tanıma uygun olmasıdır¹⁰⁹. Nitekim ceza hukuku her hareketi değil, yalnızca kanunda tanımlı ve haksızlık içeren tipe uygun hareketi inceler¹¹⁰. Bu anlamda, icra edilen fiilin kanundaki tasvir ile tam olarak örtüşmesi halinde artık tipe uygun eylemden bahsedilecektir¹¹¹. Öğretide “suçun

¹⁰⁴ İçel, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 2021, s. 229.

¹⁰⁵ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 178.

¹⁰⁶ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 291; Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 217; Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2022, s. 219.

¹⁰⁷ Aynı doğrultuda Türk Ceza Kanunu 2. maddesinde Kanun'un açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz ifadesi yer almaktadır.

¹⁰⁸ Kunter, Suçun Kanuni Unsurları, s. 23.

¹⁰⁹ Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2022, s. 236.

¹¹⁰ Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, 13. Baskı, Ankara 2022, s. 141.

¹¹¹ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 293.

*yasallık unsuru*¹¹²”, “*suç kalıbı*¹¹³” veya “*tipiklik*¹¹⁴” şeklinde betimlenen bu kavram, TCK lafzında ise “*suçun kanuni tanımı*” olarak nitelendirilmiştir¹¹⁵.

Tipiklik, geniş ve dar anlamda tipiklik olmak üzere iki şekilde karşılık bulmaktadır. Geniş anlamda tipiklik, bir eyleme ceza verilebilmesi adına dikkate alınan tüm unsurları (maddi unsur, manevi unsur, hukuka aykırılık, kusurluluk, cezalandırılabilme şartları gibi) ifade etmektedir¹¹⁶. Dar anlamda tipiklik ise sadece bir suçu diğerinden ayıran haksızlık unsurlarından oluşmaktadır¹¹⁷. Bu unsurlar ise suçun maddi ve manevi unsurlarıdır¹¹⁸. Çalışma içerisinde kullandığımız tipiklik terimi de dar anlamda tipikliği temsil etmektedir. Bu doğrultuda; incelenen suçlar yönünden tipikliğin maddi unsurları ve tipikliğin manevi unsurları anlatılacaktır.

Çalışma konusu olan suç tipleri Kanun’un 13. maddesinde altı farklı şekilde tanımlanmıştır. Bu nedenle ilgili maddede yer alan tipikliğe uygun olmayan davranışlar Kanun’a göre suç olarak değerlendirilmeyeceği gibi cezaya da tabi olmayacaktır. Örneğin; müsabaka alanına Kanun kapsamında yasaklanmamış bir maddeyi (su şişesi) sokan kişi Kanun’un 13. maddesinin 2. fıkrasına göre tipikliğe uygun hareket etmemiş olacağından bu eyleminden dolayı cezalandırılmayacaktır. Ancak aynı kişi söz konusu şişeyi kullanarak müsabaka düzeninin bozulmasına sebebiyet verirse Kanun’un 13. maddesinin 5. fıkrasındaki tarife uygun hareket etmiş olacak ve beşinci fıkra uyarınca cezalandırılacaktır.

Diğer taraftan kanun koyucu, 13. maddenin üçüncü fıkrasında “yasak alet veya maddelerin seyircilere temin edilmesinin” suç oluşturacağını belirtirken fıkroda, “maddeler ve seyirciler” şeklinde çoğul ifade kullanmıştır. Doktrinde, bu tercihin bilinçli olarak yapıldığı ve failin tek bir yasaklı maddeyi tek bir seyirciye temin etmesi

¹¹² Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 237.

¹¹³ Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 8. Baskı, İstanbul 2021, s. 231.

¹¹⁴ Keyman, Selahattin, “Tipiklik ve Ceza Hukuku”, AÜHFD, C. 37, Sa. 1, 1980, s. 59; Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 292.

¹¹⁵ TCK m. 21, 22, 30, 37, 61.

¹¹⁶ Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 236.

¹¹⁷ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 107.

¹¹⁸ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 106.

halinde 13/3 maddesi kapsamında suçun oluşmayacağı fikri bulunmaktadır¹¹⁹. Maddenin yazım dilinin yanlış anlamaya müsait olduğu açık olmakla beraber kanaatimizce bu görüş esasen isabetli değildir; zira bu anlayışa göre suça konu sayıca tek olan maddenin bir kişiye temin edilmesi hali cezalandırılmamalıdır. Ancak bu durum Kanun'un kendi eliyle faile cezadan kaçma fırsatı sunması anlamına gelir ve temel amacı sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi olan Kanun'un ruhuna aykırılık teşkil eder. Bu nedenle fıkra da geçen maddenin tek bir kişiye bile temin edilmesi halinde dahi fail, tipe uygun hareket etmiş olacaktır.

Kanuni düzenlemenin ardından bir suçun varlığı için doktrinde “hareket” olarak adlandırılan fiile ve bunun karşılığında dış dünyada meydana gelen neticeye (sonuç) ihtiyaç duyulur¹²⁰. Suçun maddi unsurlarını sayarken hareket ve neticenin yanı sıra, fiili gerçekleştiren faili, fiil sebebiyle zarara uğrayan mağduru, kanuni tanımda fiilin işaret ettiği suçun konusunu ve varsa nedensellik bağını unutmamak gerekir¹²¹. 6222 sayılı Kanun'un 13. maddesinde sayılan suç tipleri de maddi unsuru oluşturan tüm bu hususlar eşliğinde incelenecektir.

2.2.2. Tipikliğin Maddi Unsurları

2.2.2.1. Fail

Suçun faili, doğada davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip tek varlık olan insandır¹²². Bu nedenle ölümler, eşyalar, hayvanlar ve tüzel kişiler ceza hukuku kapsamında fail olarak değerlendirilemezler¹²³. Ancak gerçek kişilerin sırf iradi davranış yeteneğine sahip olmaları onların kusur yeteneğini de haiz olduğunu göstermez¹²⁴. Zira kusur ve hareket yeteneği birbirinde ayrı kavramlardır. Nitekim yaralama suçunu işleyen dokuz yaşında bir çocuk ise davranış her ne kadar iradi de olsa

¹¹⁹ Öztürk, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, s. 50.

¹²⁰ Alacakaptan, Uğur, “Suçun Unsurları”, AÜHFD, Sa. 372, 1975, s. 39.

¹²¹ Arslan, Çetin, İhaleye Fesat Karıştırma Suçu, 4. Baskı, Ankara 2017, s. 125.

¹²² Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 370- 371.

¹²³ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 249; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m. 20/2: “Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz”; Tüzel kişilerin (hükmi şahıslar) suç faili olarak kabul edilmesine ilişkin karşıt görüş için bkz: Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 232.

¹²⁴ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 250.

çocuğun yaşından ötürü kusurlu hareket etme yeteneği olmadığından kendisine ceza tayin edilmeyecektir¹²⁵.

Bu itibarla; çalışma konusu suçların kanuni tanımında yer alan “...sokan kişi”, “...temin eden kişi”, “...müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebebiyet veren kişi” ibarelerinden yola çıkarak bu suçların kusur yeteneği olan herkes tarafından işlenebileceğini söylemek isabetli olacaktır. Diğer bir ifade ile 13. maddede düzenlenen suçlar, sportif faaliyetin gerçekleştirildiği başta müsabaka, seyir alanları ve antrenman sahaları olmak üzere bu kısımlara girebilen tüm kişilerce işlenebilir¹²⁶. Bu kişiler seyirciler olabileceği gibi kulüp yöneticileri, sporcular¹²⁷ veya tesis işletmeciliği yapanlar dahi olabilir¹²⁸. Bununla birlikte ilgili yasaklı maddeleri “*takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokma*” ihtimali olan şoför, yolcu veya seyyar satıcı da fail olabilecektir¹²⁹.

2.2.2.2. Mağdur

Suçun diğer maddi unsurlarından olan mağdur, hareket sebebiyle haksızlığa uğrayarak zarar gören kişi olarak tanımlanabilir¹³⁰. Başka bir deyişle mağdur, suçun konusu olan eşyayı veya suçun ihlal ettiği değeri haiz olan kişidir¹³¹. Örneğin, yaralama suçunun mağduru, eylem sonucu yaralanan kişi iken; hırsızlık suçunun mağduru, çalınan malın sahibidir¹³².

Suçun konusunun ait olduğu kişi olarak tanımlanan mağdurun¹³³ tespiti yapılırken suç konusu önem arz etmektedir. Zira konu, belli bir kişiye ait değilse suçun mağduru

¹²⁵ Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 257.

¹²⁶ Avcı, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 178.

¹²⁷ Kara, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 27.

¹²⁸ Koca, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 65.

¹²⁹ Avcı, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 189.

¹³⁰ Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 233; Artuk/ Gökcen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 283.

¹³¹ Katoğlu, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları”, AÜHF, C. 61, Sa. 2, 2012, s. 125.

¹³² Töngür/ Çetintürk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 125.

¹³³ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 223.

toplumu meydana getiren herkes olacaktır¹³⁴. İncelediğimiz suçlar açısından da suçun mağduru toplumdur¹³⁵. Nitekim 6222 sayılı Kanun'un ile spor yapılan yerlerde şiddet ve düzensizliğin önlenerek toplumun suçtan korunması hedeflenmiştir. Dolayısıyla suçun muhatabı da ilk olarak birey değil, başta suça konu yerde bulunan kişiler olmak üzere tüm toplumdur¹³⁶.

Yargıtay da Yerel Mahkemenin suça konu olayda sanığa mağdur sayısınınca ayrı ayrı ceza vermesini yanlış bulmuş ve bu suçlar açısından mağdurun sadece toplum olduğunu belirterek sanığın tek cezaya mahkum edilmesinden sonra eğer şartları varsa zincirleme suç hükümleri uyarınca cezanın artırılması gerektiğine karar vermiştir¹³⁷.

2.2.2.3. Konu

Suç teorisinin maddi unsurlarından olan suçun konusu, temel olarak fail tarafınca gerçekleştirilen fiilin yöneldiği kişi veya şeydir¹³⁸. Burada konu, yalnızca suçun tanımında tarif edilen fiilin somut olarak gerçekleştirildiği kişi veya şeydir¹³⁹. Örnek vermek gerekirse; hırsızlık suçunda konu mağdura ait taşınır eşya iken, kasten yaralama suçunda ise konu saldırıya uğrayan mağdurdur¹⁴⁰. Bu anlamda konu, suçun olmazsa olmaz unsurlarından biridir ve yokluğu halinde suç oluşamaz¹⁴¹.

Bu açıklamalar ışığında; Kanun'un 13. maddesinde yer alan suç tiplerinin konusunun fıkralarda belirtilen maddeler olduğu söylenebilir¹⁴². 13. maddede ise Kanun genelinde

¹³⁴ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 159.

¹³⁵ Gülşen, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 320; Özen, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 73.

¹³⁶ Avcı, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 178.

¹³⁷ Yargıtay 19. CD, 30.04.2019, 2018/8264 E., 2019/7707 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹³⁸ Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, 13. Baskı, Ankara 2022, s. 214; Centel/Zafer/Çakmut'a göre bu durum konunun maddi unsurunu oluştururken, kanun ile koruma altına alınan hak ve menfaat suçun hukuki konusunu oluşturur (Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 218).

¹³⁹ Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 111.

¹⁴⁰ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 236.

¹⁴¹ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 386; Koca/ Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 118.

¹⁴² Koca, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 178.

bahsi geçen yasak maddelerin neler olduğu konusunda Kanun'un 12. maddesine atıf yapılmıştır. Bu doğrultuda 12. maddeye göre yasaklı maddeler şu şekilde ifade edilmiştir:

Müسابaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara;

- a) Ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlar ile esasen bulundurulması yasak olan diğer silahların,*
- b) Esasen bulundurulması yasak olmamakla beraber kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddelerin,*
- c) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin,*

sokulması yasaktır. Müsabaka, seyir ve antrenman alanlarında alkollü içecek sokulması, kullanılması ve satılmasına ilişkin usul ve esaslar ilgili federasyonlar tarafından belirlenir.

Görüldüğü üzere 13. maddede dört farklı kategorik konu yer almaktadır. Bunlar her suç tipi açısından geçerli nitelikte değildir. Diğer bir ifadeyle; aşağıda belirtilen suça konu maddeler bazı suçlar açısından ortak iken; bazıları yönünden ise özellik arz etmemektedir.

2.2.2.3.1. Bulundurulması Esasen Suç Oluşturan Silahlar

Konu bakımından inceleyeceğimiz ilk kategori, yalnızca birinci fıkradaki suçta yer alan, bulundurulması esasen suç oluşturan ve Kanun'un 12/1-a kısmında belirtilen ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlardır¹⁴³.

5237 sayılı TCK'nin tanımlar bölümünde silah kelimesi oldukça geniş bir şekilde çeşitlendirilmiştir¹⁴⁴. Bu haliyle silah, ortalama bir vatandaşın aklında tabanca veya tüfek gibi ateşli silahlar olarak kalabilecekken ceza hukuku kapsamında suça elverişlilik

¹⁴³ Ergin, "6222 Sayılı Kanun'un "Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması" Maddesi'nin Değerlendirilmesi", s. 1417.

¹⁴⁴ TCK m. 6/1-f: "Ateşli silahlar, patlayıcı maddeler, saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet, saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer radyoaktif, kimyasal ve biyolojik maddeler" silah olarak kabul edilmiştir.

sağlayan nesnelere olarak karşımıza çıkmaktadır.

6222 sayılı Kanun'un 12. maddesinde yer alan silah deyiminden ise 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun¹⁴⁵ ile 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik¹⁴⁶ kapsamında yer alan silahların da anlaşılması gerekmektedir. Zira ilgili düzenlemeler doğrudan silah ve çeşitleri ile ilgili olup 12. maddenin yorumunda yol gösterici noktadadır.

Dolayısıyla 6222 sayılı Kanun'un 12. maddesinin 1. fıkrasının a bendinde bahsi geçen "diğer silahlar"ın TCK, 6136 sayılı Kanun ve 2521 sayılı Yönetmelikte¹⁴⁷ atıf yapılan silahlar olduğu kabul edilmelidir.

Yargıtay ise silah konusunda yukarıda bahsedilen mevzuat ve öğreti ile paralel bir yaklaşım gösterirken, insan vücuduna ait uzuvların bir silah olarak görülemeyeceğini ve yine sabit olmak kaydıyla duvar, zemin ve direğin de silah olarak kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir¹⁴⁸.

İlk fıkrada suçun konusunu oluşturan ve bulundurulması esasen suç olan diğer silahlar, TCK madde 174'te tarif edilen maddelerdir¹⁴⁹. Yargıtay ise kararlarında saf cıvayı¹⁵⁰ zehirleyici, medikal gazları¹⁵¹ kimyasal, hidroklorik asidi¹⁵² aşındırıcı, tahriş edici ve

¹⁴⁵ 10/07/1953 Kabul Tarihli.

¹⁴⁶ 11/09/1981 Yayın Tarihli.

¹⁴⁷ Yönetmelik'in 4. maddesinde yapılan tanımlara göre; "a) Yivsiz av tüfekleri: Avda ve atıcılık sporunda kullanılan ve namlularında yiv -set bulunmayan tüfekler, b) Spor ve nişan tüfek ve tabancaları: Hava ve gaz basıncı ile çalışan ateşsiz, namlusu yivli veya yivsiz olan, uluslararası standartlara uygun tüfek ve tabancaları, c) Av Bıçağı: Sadece avda kullanılan, av hayvanlarını kesmeye, yüzmeye, parçalamaya yarayan oluksuz, sırtı küt veya testereli bıçakları ifade eder".

¹⁴⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 12.02.2008 tarih, 2008/3-25, 2008/22 Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁴⁹ "...yetkili makamlardan gerekli izni almaksızın, patlayıcı, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik" maddelerdir (TCK m. 174).

¹⁵⁰ Yargıtay 8. CD, 03.11.2016, 2016/7947 E., 2016/10181 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵¹ Yargıtay 8. CD, 04.05.2016, 2015/11087 E., 2016/6056 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵² Yargıtay 8. CD, 14.01.2021, 2019/20489 E., 2021/407 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

yakıcı, tabanca, tüfek ve bombanın¹⁵³ ise patlayıcı nitelikte silahlar olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla bunlarda 13/1'deki kanuni tanıma uygun ve suçun konusunu oluşturan silahlardan sayılmaktadır.

Buraya kadar sayılan silahların ilk fıkra kapsamında suçun konusu olabileceği yönünde bir tartışma bulunmamaktadır. Ancak Kanun, ruhsatlı silahların suçun konusu olmasıyla ilgili belirsizlik içermektedir. Aslında 6222 sayılı Kanun'un 12/1-a maddesinde "ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlar ile esasen bulundurulması yasak olan diğer silahların" müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettiği araçlara sokulması yasaklanmıştır. Bu haliyle ruhsatlı silahların doğrudan suçun konusu olabileceği söylenebilir. Ancak Kanun'un 13/1 maddesinde yalnızca "bulundurulması başlı başına suç oluşturan silahların" söz konusu yerlere sokulması yaptırıma bağlanmış ve bu durum ruhsatlı silahların ilgili kısımlara sokulması yönünden duraksamaya yol açmıştır. Nitekim silahlar, ruhsatlı olması kaydıyla bulundurulması yasak olmayan bir niteliğe bürünmektedir.

Bu anlamda 13/1 maddesi, 12/1-a maddesinin belirttiği yasaklı madde listesini daraltmış ve "ruhsatlı silah" ibaresini kullanmamıştır. Bu nedenle öğretilerde Kanun'un 12/1-a maddesinde yasaklanan ruhsatlı silahların spor alanlarına sokulmasının madde 13/1 kapsamında suç oluşturmayacağı görüşü yer almaktadır¹⁵⁴.

Ancak Kanun'un 13/1 maddesinde söz konusu yasaklı maddeyi ilgili yerlere sokan kişiye, 6136 sayılı Kanun'un ek 1 inci maddesi doğrultusunda ceza verileceği söylenmiştir. Gönderme yapılan 6136 sayılı Kanun'da ise ateşli silahların "her türlü spor karşılaşma veya yarışmalarının yapıldığı yerlerde" taşınması yasaklanmıştır. Ek 1 nci maddenin devamında ise bu yasağa aykırı hareket eden kişinin silah ruhsatının taşımadan bulundurmaya çevrileceği düzenlenmiştir. Bu nedenlerden dolayı, ruhsatlı silahlar da 13/1 maddesi çerçevesinde suçun konusu olarak kabul edilmektedir. Kanaatimizce bu tartışmalı husus, 13. maddenin ilk fıkrasına ruhsatlı silahlar yönünden

¹⁵³ Yargıtay 8. CD, 23.02.2015, 2014/27404 E., 2015/12344 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵⁴ **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 64.

eklenecek ek bir ifade ile sonlandırılmalıdır.

2.2.2.3.2. Esasen Bulundurulması Suç Oluşturmamakla Beraber 12 nci Maddenin Birinci Fıkrasının (B) Bendi Kapsamına Giren Alet veya Maddeler

Konu bakımından inceleyeceğimiz ikinci kategori, 13. maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki suçlarda ortak olarak bulunan “12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeler”dir. Esasen, burada sayılan maddelerin olağan hayat içerisinde bulundurulması serbesttir; ancak bunların kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı özelliklere sahip olmalarından dolayı spor alanlarında bulundurulması sakıncalıdır¹⁵⁵. Zira bu maddeler, spor alanı içerisinde insanlara birer tehdit olabilecek niteliktedir.

Belirtilen bu maddelerin neler olduğu ise içtihatlar ışığında tespit edilebilir. Yargıtay’a göre maytap-torpil¹⁵⁶, taş¹⁵⁷ veya meşale¹⁵⁸ ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkradaki suçların konusunu oluşturmaya elverişli maddelerdir. Ayrıca bereleyici nitelikteki bıyık ile delici ve kesici özelliği bulunan bıçak ve tornavida sayılan suçlar için elverişlidir¹⁵⁹.

Diğer taraftan doktrinde Kabahatler Kanunu’na göre bulundurulması yaptırıma bağlı kuru sıkı tabanca ve ruhsatsız yivsiz tüfeğin de bu fıkralar bakımından suçun konusu olabileceği belirtilmiştir¹⁶⁰.

2.2.2.3.3. Müsabaka, Seyir veya Antrenman Alanlarına Sokulması Yasak Olmayan Maddeler

Konu bakımından inceleyeceğimiz üçüncü kategori ise yalnızca beşinci fıkra

¹⁵⁵ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 28.

¹⁵⁶ Yargıtay 19. CD, 04.02.2020, 19. Ceza Dairesi 2018/7790 E., 2020/852 K.; Yargıtay 19. CD, 16.10.2018, 2018/463 E., 2018/10434 K. Kararlar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵⁷ Yargıtay 19. CD, 16.10.2017, 2017/1017 E., 2017/8114 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵⁸ Yargıtay 19. CD, 20.04.2016, 2015/34806 E., 2016/16040 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁵⁹ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 28.

¹⁶⁰ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 321.

bakımından geçerli olan, sportif alan (spor salonu, stadyum, idman sahası, tribün gibi) içinde bulundurulması aslında suç teşkil etmeyen eşyalardır. Başka bir deyişle Kanun'un 12. maddesinde sayılan tüm yasaklı maddeler dışında kalan¹⁶¹ cisimler, beşinci fıkrada yer alan suçun konusunu oluşturmaktadır.

Buna göre meyve, ayakkabı veya kar topu fıkra kapsamında suçun konusunu oluşturabilecektir¹⁶². Örneğin; 2011 yılında iki ulusal milli takım (Türkiye ve Kazakistan) arasındaki futbol karşılaşması esnasında tribünde yer alan sanığın kolundaki saati saha içine attığı iddiası üzerine yapılan yargılamada; sanığın, saatin kordonunun kopması sebebiyle kolundan sahaya düştüğü şeklindeki savunması, somut olayda aksine kesin bir delilin olmaması ve şüpheden sanık yararlanır ilkesi sebebiyle kabul edilmiş ve bu dosya kapsamında kol saati Yargıtay'a göre suç konusu olarak değerlendirilmemiştir¹⁶³. Ancak ifade etmek gerekir ki; kol saatinin Kanun'daki tanıma uygun ve suçu oluşturacak şekilde sahaya fırlatılması halinde elbette suçun konusu olması mümkündür.

Yargıtay benzer kararında bayrak sopasının ucundaki boru parçasını somut olay çerçevesinde suçun konusu olarak kabul etmemiştir. Suça sürüklenen çocuğun dosya kapsamında verdiği ifadede, bayrak sopasının ucundaki boru parçasını karşı takımın seyircilerinin bulunduğu tribüne fırlattığını ikrar etmesine rağmen, suça konu boru parçasının adli emanete alınmadığı ve bu sebeple Kanun kapsamında yasaklı maddelerden olup olmadığının tespitinin yapılamadığı; diğer taraftan, maçın düzeninin iddia olunan eylemin her türlü şüpheden uzak, kesin ve somut hususlarla bozulduğunu gösterir bir kanıtın da olmaması sebepleriyle sanık hakkında beraat kararı verilmiştir¹⁶⁴. Yüksek Mahkeme bu kararı ile her ne kadar ortada bir şüphe olsa da yalnızca beyanlar üzerinden kesin bir karar vermenin doğru olmadığını, mahkumiyet hükmü için öncelikle suça konu eşyanın ve diğer olası delillerin bir bütünlük içinde araştırılmasını, aksi

¹⁶¹ **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 67.

¹⁶² **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 325.

¹⁶³ Yargıtay 19. CD, 22.06.2016, 2015/14368 E., 2016/20101 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁶⁴ Kararın tamamı için bkz: Yargıtay 19. CD, 22/06/2016, 2015/19496 E., 2016/20100 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

takdirde sanığın ceza hukukunun “şüpheden sanık yararlanır” temel ilkesi doğrultusunda beraat etmesi gerektiğini belirtmiştir.

2.2.2.3.4. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde ve Alkollü İçecek

Konu bakımından inceleyeceğimiz son kategori ise 13. maddenin yalnızca son fıkrasında yer alan suça yöneliktir. Buna göre; Kanun’un 12/1-c maddesinde belirtilen “uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ile seyir ve antrenman alanlarına sokulan alkol” bu fıkra bakımından suçun konusunu oluşturmaktadır¹⁶⁵. Hangi maddelerin uyuşturucu veya uyarıcı madde kabul edileceği hususu ise 2313 sayılı Kanun ile TCK 188. maddesi esas alınarak tespit edilecektir¹⁶⁶.

2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun’da tıbbi afyon, koka yaprağı, ham kokain, esrar yapmak için kenevir ve diğer yasaklı tıbbi maddelerin uyuşturucu veya uyarıcı yasaklı maddeler olduğu kabul edilmiştir¹⁶⁷. Yine TCK 188. maddede “*eroin, kokain, morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin*”¹⁶⁸ uyuşturucu madde olarak sayılmıştır. Dolayısıyla sayılan tüm bu maddeler altınca fıkra kapsamında suçun konusunu oluşturmaktadır.

Yine suçun konusu kabul edilen alkollü içeceklerin neler olduğu da Tarım ve Orman Bakanlığı ilgili mevzuatı kapsamında belirlenmektedir¹⁶⁹. Ayrıca Kanun uyarınca uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin spor alanlarına sokulması kesin olarak yasaklanmışken, alkollü içecekler yönünden ilgili spor federasyonlarının düzenlemeleri esas alınmaktadır¹⁷⁰. Buna göre; bir federasyon, alkollü içeceklerin spor alanına sokulmasına müsaade ettiği takdirde alkol, suçun konusu olmaktan çıkacaktır.

¹⁶⁵ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 206.

¹⁶⁶ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 35.

¹⁶⁷ 2313 sayılı Kanun, m. 1 ve 3.

¹⁶⁸ 5237 sayılı Kanun, m. 188/4.

¹⁶⁹ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 35.

¹⁷⁰ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 67.

2.2.2.4. Fiil

Fiil, suçun kanuni tanımına uygun ve neticeyi meydana getirebilecek iradi olan icrai veya ihmali bir insan davranışıdır¹⁷¹. Bu doğrultuda fiil olmadan suçtan bahsedilemeyeceği açıktır¹⁷². Doktrinde hareketin türüne göre icrai ve ihmali suç ayrımı yapılmaktadır. İcrai hareket, somut olarak belirlenebilir müspet bir eylem iken ihmali hareket, aslında yapılması beklenen eylemin gerçekleştirilmemesidir¹⁷³. Diğer bir ifade ile kanunen yasaklanmasına rağmen hareketin gerçekleştirilmesi durumunda icrai; yapılması istendiği halde o hareketin yapılmaması durumunda ise ihmali suç oluşmaktadır¹⁷⁴. TCK madde 102’de düzenlenen cinsel saldırı ve TCK madde 141’de düzenlenen hırsızlık suçları icrai suça, TCK madde 166’da yer alan bilgi vermeme suçu ise ihmali suça örnektir¹⁷⁵. Yine TCK 81. maddede düzenlenen insan öldürme eyleminde gerçekleştirilen hareket icrai, TCK 257/2. maddesinde görevi kötüye kullanma suçunu “*görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek*” işleyen kamu görevlisinin eylemi ise ihmaldir¹⁷⁶.

Bu açıklamalar bağlamında 6222 sayılı Kanun’un 13. maddesinde yer alan kanuni tanımlara bakıldığında ise altı farklı suçun temelinde üç değişik eylem ile karşımıza çıktığı görülmektedir: sokma, temin etme ve kullanma. Bu nedenle suçların ortak özelliği icrai nitelikte olmasıdır. Zira burada “yapılmasaydı netice de gerçekleşmeyecekti” niteliğinde eylemler kullanılmıştır. Başka deyişle bunlar ihmali değil, icrai suçlardır.

Ayrıca belirtilen bu üç hareket, her fıkra açısından geçerli değildir. Örneğin “sokmak” eylemi, 13. maddenin yalnızca birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkraları bakımından suçların fiil unsurudur. Dördüncü ve beşinci fıkralar bakımından fiil unsuru ise sadece “kullanmak”tır. “Temin etmek” ise yalnızca üçüncü fıkra açısından fiil unsuru olarak

¹⁷¹ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 240-241; Benzer tanım için bkz: Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 241.

¹⁷² Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 114.

¹⁷³ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 116.

¹⁷⁴ İçel, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, İstanbul 2021, s. 280-281; Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 257; Töngür/ Çetintürk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 136.

¹⁷⁵ Tozman, Önder, “İhmal Suçlarında Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme” TBB, Sa. 84, 2009, s. 162.

¹⁷⁶ İçel, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 280-281.

karşımıza çıkmaktadır.

2.2.2.4.1. Sokmak

Yukarıda bahsedildiği üzere 13. maddede toplam dört farklı suç tipi içerisinde kendine yer bulan “sokmak” eyleminden anlaşılması gereken ilgili yasaklı eşyaları yine maddede sayılan yerlere veya araçlara girmesini sağlamak veya bu yerlerde bulundurmadır.

Bu anlamda ilk olarak birinci fıkraya bakıldığında; yalnızca spor alanlarında değil buranın dışında da “*bulundurulması başlı başına suç oluşturan silahların müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokulması*¹⁷⁷” suç sayılmıştır. Fıkroda suçun oluşması için hareketin ne şekilde yapılacağına ilişkin özel bir hüküm bulunmadığından buradaki eylem serbest hareketli suçtur. Bu nedenle söz konusu silahlar, spor alanlarına duvardan fırlatmak veya tel örgülerden geçirmek suretiyle sokulabileceği¹⁷⁸ gibi kişinin üstünde, elinde, kıyafetinin içinde veya ağzının içinde dahi taşınarak maddede sayılan alanlara veya araçlara sokulabilir¹⁷⁹.

İkinci fıkrada ise “*esasen bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokma*” hareketi cezalandırılmaktadır. Burada da fiil “sokma” eylemi ile ifade edilmiştir. Başka bir ifade ile söz konusu yasak maddeyi ilgili sportif alana sokmak veya bu alanda bulundurmak yeterli olacak, ayrıca onu kullanmak gerekmeyecektir¹⁸⁰. Hatta Yargıtay’a göre maddenin spor alanına sokulması “*eğlence veya kutlama*” amaçlı dahi olsa suç vuku bulacaktır¹⁸¹. Yine sokma eyleminin ne şekilde yapılacağı hususu özel

¹⁷⁷ 6222 sayılı Kanun 13/1.

¹⁷⁸ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 26.

¹⁷⁹ **Özen**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 76.

¹⁸⁰ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 29; **Öztürk**, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, s. 50.

¹⁸¹ Yargıtay 19. CD, 16.10.2017, 2017/1017 E., 2017/8114 K., Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

olarak belirtilmediğinden bu suç da serbest hareketli suçtur.

Üçüncü fıkraya bakıldığında ise fıkroda, “12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri seyircilere temin etmek amacıyla müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan veya bu yerlerde seyircilere temin eden kişi” cezalandırılmaktadır. İlk iki fıkradaki suçlardan farklı olarak burada fiil unsuru “temin etmek amacıyla sokmak” veya “temin etmek” olmak üzere iki şekildedir. “Temin etmek amacıyla sokma” eyleminden kasıt, ilgili alanlara yasaklı maddelerin seyircilere sadece temin edilmesi için sokulmasıdır¹⁸².

Burada tanımlanan suç yalnızca bu iki hareketten birinin gerçekleştirilmesi ile meydana geleceğinden üçüncü fıkra seçimlik hareketli bir suçtur¹⁸³. Suçun işlenmiş kabul edilmesi için bu hareketlerin beraber icra edilmesi gerekmeyeceği gibi her ikisinin de yapılması halinde dahi tek bir suç meydana gelecektir¹⁸⁴. Dolayısıyla eğer fail, başlangıçta söz konusu yasaklı maddeyi başkasına tedarik etme amacıyla olmayıp sonradan bir kişiye temin ederse de suç oluşacaktır¹⁸⁵. Failden yasaklı eşyayı temin eden kişi ise spor alanına suç eşyası sokma fiilinden dolayı eşyanın niteliğine göre Kanun’un 13/1, 13/2 veya 13/6 maddesine göre cezalandırılacaktır.

Sokmak fiilinin kullanıldığı son yer olan altıncı fıkroda ise hareket, Kanun’un 12/1-c maddesinde sayılan uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ya da alkolün Kanun’da belirtilen alanlara sokulması şeklindedir. Burada sokmak eylemi maddi unsur açısından tek başına yeterli görülmüş ve ayrıca kullanmak veya temin etmek gibi farklı eylemler aranmamıştır. Burada kanun koyucu müsabaka öncesinde veya sırasında ifadesini kullanarak suça karşı yaptırım alanını genişletmiş ve müsabaka düzeninin bozulmasının önüne geçmek istemiştir¹⁸⁶.

¹⁸² **Ergin, Yusuf**, “6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması” Maddesi’nin Değerlendirilmesi”, USAD, C. 12, Sa. 66, 2019, s. 1418.

¹⁸³ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 65.

¹⁸⁴ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 249.

¹⁸⁵ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 65.

¹⁸⁶ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar

Nitekim Yargıtay, madde metninde geçen “*müسابaka sırasında*” ifadesini yalnızca maçın oynandığı süre ile sınırlamayıp salona seyirci alımı esnasında uyuşturucu veya alkollü maddenin sokulması durumunda da suçun oluşacağına hükmetmiştir¹⁸⁷.

2.2.2.4.2. Temin Etmek

Yukarıda bahsedildiği üzere 13. maddenin üçüncü fıkrasında iki farklı fiil seçimlik olarak kullanılmıştır. Bunlardan “temin etmek” fiilinden anlaşılması gereken ise failin, kişiye yasaklı maddeyi tedarik etmesi, vermesi veya o kişinin maddeyi elde etmesini sağlamasıdır¹⁸⁸.

2.2.2.4.3. Kullanmak

Maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları açısından fiil, metinde belirtilen yasaklı maddeleri kullanmaktır. Diğer bir ifade ile bu iki fıkra, suçun konusu bakımından ayrılırken fiil unsuru yönünden ortak noktadadır. Nitekim dördüncü fıkra suçun oluşumu 12. maddenin birinci fıkrasının b bendinde sayılan aletlerin maçın oynandığı saha, tribün veya idman yerlerinde kullanılmasına bağlıdır. Beşinci fıkra ise maçın oynandığı saha, tribün veya idman yerlerine sokulması esasen yasaklanmamış maddelerin kullanılması, suç için elzemdir. Zira burada Kanun kapsamında yasak olarak sayılmayan eşyaların kullanılması söz konusudur.

Son olarak; fıkralarda suçu oluşturacak hareketin şekli ve niteliği ile ilgili bir hüküm bulunmaması suçları serbest hareketli suç haline getirmiştir.

Diğer taraftan her iki fıkra da “kullanmak” fiili yalın şekilde kullanılmamıştır. Bunun yerine suça elverişli maddeleri “kullanarak müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebep olan kişi cezalandırılır” ibaresi yer almaktadır. Bu nedenle

ve *Kabahatler*”, s. 67.

¹⁸⁷ Yargıtay 19. CD, 22.06.2016, 2015/32304 E., 2016/20099 K., in: **Hürmüz, Peyman**, 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri Yargıtay Yorumu, 1. Baskı, Ankara 2016, s. 47.

¹⁸⁸ <https://sozluk.gov.tr/>, 14.03.2023.

terminolojik açıdan suçların fiil unsurunun “kullanmak” yerine “kullanarak müsabaka veya antrenman düzenini bozmak” olduğu düşüncesi akıllara gelebilir. Ancak literatürde, “kullanarak müsabaka veya antrenman düzenini bozmak” ibaresi suçun bir unsuru olarak değil, failin yalnızca cezalandırılmasını etkileyen bir objektif cezalandırılabilme şartı olarak kabul edilmiştir¹⁸⁹.

Objektif cezalandırılabilme şartları, olmadığı takdirde söz konusu suç teşkil eden fiilden dolayı cezalandırılmayı engelleyen koşullardır¹⁹⁰. Bu haliyle objektif cezalandırılabilme şartları, doktrindeki ağırlıklı görüşe göre suçu oluşturan unsurlardan biri olmayan, ancak failin cezalandırılabilmesi adına aranan objektif faktörlerdir¹⁹¹.

Diğer bir deyişle yasaklı maddelerin kullanılmasına rağmen müsabaka veya antrenman düzeni bozulmamış ise bu fıkralar açısından suç oluşsa da sanığa ceza verilemeyecektir¹⁹².

Bu noktada müsabaka düzeninin bozulması kavramını açıklamak faydalı olacaktır. Buna göre müsabaka düzeninin bozulması, dışarıdan yapılan bir engelleme veya müdahale ile oyunun veya antrenmanın durması şeklinde tanımlanmaktadır¹⁹³. Diğer bir ifadeyle; müsabaka veya antrenmanın olağan seyrinin yasaklı madde kullanılma suretiyle kesintiye uğratılması söz konusudur¹⁹⁴.

Yargıtay da bu noktaya kararlarında önem vermiş ve cezanın uygulanmasını failin eyleminin müsabaka düzenini bozucu nitelikte olmasına bağlamıştır. Dördüncü fıkra yönünden yaptığı bir değerlendirmede Yargıtay, failin Kanun’un 12/1-b kapsamındaki

¹⁸⁹ **Özgenç, İzzet**, “Değerlendirme ve Sonuç”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed. Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmöz, İlhan, 2. Baskı, Ankara 2012, s. 115; **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 323.

¹⁹⁰ **Artuk, Mehmet Emin/ Alşahin, Mehmet Emin**, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, MÜHFHAD, C. 19, Sa. 2, 2013, s.18; **Toroslu**, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 487; Aksi düşünce için bkz: **Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları, s. 168 vd.

¹⁹¹ **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 499; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 220; **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 242.

¹⁹² **Ergin**, “6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması” Maddesi’nin Değerlendirilmesi”, s. 1418.

¹⁹³ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 66.

¹⁹⁴ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 32.

yasaklı maddelerden olan maytabı müsabaka bittikten sonra soyunma odasına doğru fırlatması eylemini müsabaka düzenini bozucu hareket olarak değerlendirmemiştir. Zira bu fiil ile zaten sona eren maçın düzenine bir zarar verilmemiş olup hüküm, 13. maddenin dördüncü fıkrasından değil, ikincisi fıkrasına göre kurulmalıdır¹⁹⁵.

Benzer bir kararında Yargıtay, müsabakanın bitmesinin ardından gerçekleştirilen saha içine taş atma fiilini eylemin müsabaka düzenini bozmaya yönelik elverişli bir davranış olmadığı gerekçesi ile sanık hakkında 13/4 yönünden verilen cezayı bozmuştur¹⁹⁶.

Görüldüğü üzere Yargıtay, fiilin dördüncü fıkradaki suçu meydana getirmeye elverişli olması için mutlaka maçın oynandığı dakikalar içerisinde gerçekleştirilmesini, aksi halde ikinci fıkradaki “sokma” eylemi yönünden hüküm kurulmasını istemiştir.

Diğer taraftan dördüncü fıkradaki suçun illa ki yasaklı maddenin sahaya atılması suretiyle işlenmesi gerekmez. Örneğin tribünde veya stadyum dışında kullanılan maddeden çıkan duman veya gazın devam eden müsabaka düzenini bozması durumunda da dördüncü fıkra bakımından suç meydana gelecektir¹⁹⁷. Örneğin; maç sırasında sanığın çok sayıda meşale ve sis aparatı yakmak suretiyle müsabaka düzenini bozduğu, güvenlik kameralarından da sanığın tespit edildiği olayda Yerel Mahkeme sanığın, *“şampiyonluk maçıydı, her yerde meşale yakılmıştı, dumandan etkilenmemek için yüzümü atkı ile kapattığım esnada tanımadığım biri yanar vaziyetteki meşaleyi bana verdi, ben de elime alarak yukarı kaldırdım ancak hemen sonra söndürdüm”* şeklindeki savunmasını suçtan kurtulmaya yönelik bulmuş ve sanığı cezalandırmıştır¹⁹⁸.

Yargıtay bir kararında 13. maddenin dördüncü fıkrasında olduğu gibi beşinci fıkrasında da şüphelinin müsabaka düzeninin bozulmasını öngörmese dahi sırf söz konusu aletleri

¹⁹⁵ Yargıtay 19. CD, 04.02.2020, 2018/7790 E., 2020/852 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁹⁶ Yargıtay 19. CD, 16.10.2017, 2017/1017 E, 2017/8114 K.; Aynı yönde: Yargıtay 19. CD, 20.04.2016, 2015/34806 E. 2016/16040 K.; Yargıtay 19. CD, 17.05.2016, 2015/19494 E., 2016/18154 K. Kararlar. Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

¹⁹⁷ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 32.

¹⁹⁸ Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi, 23.12.2020, 2020/1258 E., 2020/1704 K. Söz konusu karar istinaf edilmeden kesinleşmiştir.

kullanması ile suçun oluşacağı ve kişinin cezalandırılacağını belirtilmiştir¹⁹⁹.

O halde burada belirlenmesi gereken, müsabaka veya antrenmanın ne zaman başlayıp bittiğinin tespitidir. Uluslararası Futbol Birliği Kurulu'na göre futbol karşılaşması, hakemin oyuncuya başlaması için direktif verdiği başlama düdüğü ile başlar ve yine hakemin son düdüğü ile sona erer²⁰⁰. Burada akıllara maç başlamadan önce fıkra tanımlanan hareketin icra edilmesi halinde ne karar verileceği sorusu gelebilir. Örneğin ısınma, müsabakanın başlamasından önce gerçekleştirilmektedir. Madde metninde geçen “*müsabaka veya antrenman düzenini bozmak*” teriminden yola çıkarak ısınma faaliyetini bir tür antrenman olarak kabul etmek gerekir. Zira antrenman, sporda “*alıştırma*” ve “*herhangi bir konuda hazırlık*” anlamında kullanılmaktadır²⁰¹. Sporcuların müsabaka öncesinde yaptığı hazırlık, bir antrenman hali olduğundan bu esnada gerçekleştirilen maddeye uygun hareket ile suçun oluşacağını düşünmekteyiz. Aynı şekilde müsabakanın bitmesinin ardından sporcuların antrenman yapması sırasında icra edilen fiil ile de söz konusu suç oluşabilecektir.

Yine mola, oyuncu değişikliği veya devre arası gibi müsabakanın bir anlık da olsa aktif olarak devam etmediği, diğer bir ifade ile oyuncuların ve hakemlerin “durduğu” esnada bu suçun oluşup oluşmayacağı tartışmalıdır. Müsabaka düzeninin bozulması açısından değerlendirme yapılırken öncelikle somut olayın ve spor dalının özelinde bir araştırma yapılmalı ve sonuca varılmalıdır. Nitekim basketbol maçında yapılan oyuncu değişikliği esnasında süre dururken, futbolda durmamaktadır. Voleybol veya teniste ise karşılaşmanın süre sınırı olmamakla birlikte amaç, hedef sayı ve sete ulaşarak maçı kazanmaktır. Örneğin bir futbol karşılaşmasının devre arasında, basketbol maçının mola anında veya voleybol maçında oyuncu değişikliği yapıldığı esnada sahaya meşale fırlatan fail dördüncü fıkra kapsamında aranan fiili gerçekleştirmiş olacak mıdır? Yukarıda sunulan Yargıtay kararlarında görüldüğü üzere oyunun dışarıdan bir müdahale ile durdurulması şartı aranmaktadır. Bu nedenle oyun kuralları neticesinde hali hazırda durmakta olan müsabaka için dördüncü ve beşinci fıkranın uygulanmayacağı yorumu

¹⁹⁹ Yargıtay 19. CD, 27.11.2017, 2016/5114 E., 2017/10074 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

²⁰⁰ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/MHK/2022-2023-Oyun-Kural-Kitabi.pdf>, 15.03.2023.

²⁰¹ <https://sozluk.gov.tr/>, 15.03.2023.

yapılabilir. Ancak örneğin; devre arasında sahaya atılan maddeler sebebiyle hakemlerin ve sporcuların oyuna vaktinde başlayamaması durumunda olduğu gibi oyunun tekrar başlamasının geciktirilmesi veya engellenmesi müsabaka düzenini bozucu nitelikte sayılmalıdır²⁰².

2.2.2.5. Netice

Netice (sonuç), suçun maddi unsurlarından biri olup failin hareketi ile dış dünyada yarattığı suç tanımına uygun değişikliktir²⁰³. Burada anlatılmak istenen failin hareketi sonucunda ceza hukuku anlamında bir neticenin ortaya çıkmasıdır²⁰⁴. Bu nedenle örneğin TCK madde 81 kapsamında kasten öldürme suçunun sonucu vefat eden kişinin geride kalan ailesinin yaşadığı üzüntü değil, “ölüm” neticesidir²⁰⁵.

Doktrinde neticesiz suç olmaz görüşüne²⁰⁶ karşıt olarak neticeyi maddi unsurlar içinde fiilden bağımsız bir noktada konumlandırın görüşü mevcuttur²⁰⁷. Bu görüşe göre yeni TCK ile her suçta netice zorunluluğu anlayışından vazgeçilerek neticesiz, diğer bir ifade ile yalnızca hareketin icra edildiği anda oluşan suçlar da benimsenmiştir²⁰⁸. Örneğin hakaret (TCK m. 125), tehdit (TCK m. 126) ve iftira (TCK m. 267) suçlarında eyleminin varlığı suçun oluşumu için yeterli olup ayrıca bu fiilin dış dünyada bir değişikliğe yol açması beklenmez²⁰⁹. Başka bir anlatımla hakaret suçunun tamamlanması için mağdurun üzüntü duyması gibi bir sonuç aranmamaktadır²¹⁰.

Bunun tersi olarak neticeli suçlarda ise yalnızca söz konusu fiilin icra edilmesi yetmez,

²⁰² Benzer görüş için bkz: **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 32.

²⁰³ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 268; **İçel, Kayıhan/ Akıncı, Füsün Sokullu/ Özgenç, İzzet/ Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih S./ Ünver, Yener**, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, 1. Baskı, İstanbul 1999, s. 77.

²⁰⁴ **Soyaslan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 241.

²⁰⁵ **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1-75, s. 252.

²⁰⁶ **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 287; **Özbek/ Doğan/ Bacaksız**, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, 13. Baskı, Ankara 2022, s. 230; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 268.

²⁰⁷ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 190.

²⁰⁸ **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 342; **Toroslu**, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 146; **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 129.

²⁰⁹ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 135.

²¹⁰ **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 142.

hareketle birlikte bir sonucun gerçekleşmesi beklenir²¹¹. Örneğin kasten öldürme suçunda yasal tanıma uygun fiilden ayrı olarak bir ölüm neticesi aranmaktadır²¹². Benzer şekilde; kasten yaralama ve mala zarar verme suçlarında da hareket ile netice birbirinden ayrılabilirdiği için bunlar neticeli suçlardır.

Bu açıklamalar ışığında 13. maddede yer alan suçlara bakıldığında; birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkradaki suç tiplerinde yasaklı maddelerin ilgili sportif alanlara sokulması, suçun tamamlanması için yeterli kabul edilmiş ve maddede ayrıca bir netice aranmamıştır. Bu haliyle suçların, kanuni tanımlarında geçen fiillerin icra edilmesi ile sonuçlandığı, bunların yanında suçun oluşumu için ayrıca bir neticenin gerçekleşmesinin aranmadığı görülmektedir. Bu nedenle 13. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkradaki suç tiplerinin sırf hareket suçu olduğu açıktır. Bu durumla doğru orantılı bir şekilde ilgili suçlar soyut tehlike suçudur; çünkü, yasaklı maddelerin spor alanlarına sokulması tek başına bir tehlike olarak görülmüştür²¹³. Zira soyut tehlike suçlarında görünür veya somut bir tehlikenin varlığı inceleme konusu yapılmaz ve fiilin sergilenmesi ile tehlikenin oluştuğu kabul edilir²¹⁴.

Diğer taraftan çalışmanın fiil unsuru kısmında detaylı olarak anlatıldığı üzere; 13. maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarındaki suçlarda, ilgili yasak maddeleri kullanarak “*müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebebiyet veren*” kişinin cezalandırılması söz konusudur. Burada düzenin bozulması şartı bir suçun unsuru ve netice değil, faile ceza verilebilmesinin ek koşuludur. Dolayısıyla bu fıkradaki suçların da diğer dört suçta olduğu gibi sırf hareket suçu olduğunu söylemek gerekecektir.

Ancak dördüncü ve beşinci fıkradaki suçlar, maddedeki diğer suçlardan farklı olarak somut tehlike suçlarıdır. Zira burada müsabaka düzeninin bozulması gerçek ve somut bir tehlike olarak kabul edilmektedir²¹⁵. Yargıtay da benzer şekilde; 6222 sayılı

²¹¹ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 136.

²¹² **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 343.

²¹³ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 65.

²¹⁴ **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 128; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 272.

²¹⁵ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 187.

Kanun'un 13/4-5 maddelerini somut tehlike suçları olarak addetmiş, bunun sebebini de müsabaka düzeninin bozulmasının suçun objektif cezalandırılabilme şartı olması ile açıklamıştır²¹⁶.

2.2.2.6. Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet

Suçun maddi unsurları içerisinde yer alan nedensellik bağı, bireyin ancak sebep olduğu davranışlarından dolayı sorumlu tutulabileceği ve cezalandırılabilmesi anlayışına dayanmaktadır²¹⁷. Diğer bir ifade ile failin kanuni tanıma uygun eylemi ile netice arasında bir “sebe- sonuç ilişkisi” kurulabiliyor ise nedensellik (illiyet) bağı bulunur ve fail cezalandırılır²¹⁸. TCK’de her ne kadar nedensellik bağı kavramı açıklıkla dile getirilmese de 85. maddede taksirle kişinin ölümüne “sebebiyet veren”, madde 238’de kamuya gerekli şeylerin yokluğuna “neden olan” veya TCK m. 240’da mal veya hizmet satımından kaçınarak kamu için acil bir ihtiyacın ortaya çıkmasına “neden olan” kişiler yönünden nedensellik bağına işaret eden ifadeler yer verilmiştir.

Nedensellik bağına sebep sonuç temelli bir unsur olmasından dolayı doktrinde bu bağına sadece neticeli suçlar açısından önem arz ettiği, sırf hareket suçları bakımından ise ayrı bir netice bulunmadığı için nedensellik bağı incelemesinin yapılmayacağı hususunda görüş birliği bulunmaktadır²¹⁹.

Neticeli suçlar açısından ise failin neticeden sorumlu tutulması için nedensellik bağına varlığı tek başına yeterli görülmemekte; ayrıca neticenin, faile objektif anlamda isnat edilebilir nitelikte olması gerekmektedir²²⁰. Bu anlamda objektif isnadiyet, neticenin faile atfedilip atfedilmeyeceği yönünde araştırılması kabul edilen bir kriterdir²²¹. Bu

²¹⁶ Yargıtay 19. CD, 27.11.2017, 2016/5114 E., 2017/10074 K.; Yargıtay 19. CD, 25.12.2017, 2016/8336 E., 2017/11532 K. Kararlar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

²¹⁷ **Ömeroğlu, Ömer**, “*Ceza Hukukunda Nedensellik İlişkisi Üzerine (Teoriler Dışında Bir Bakış)*”, DEÜHFD, C. 15, Özel Sayı, 2013, s.1557.

²¹⁸ **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 344; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 276.

²¹⁹ **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 265; **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.292-293; **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 269; **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 271.

²²⁰ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 133.

²²¹ **Özgenç**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 273.

doğrultuda; ceza hukuku anlamında adil bir karara ulaşabilmek için önce fiil ile sonuç arasındaki nedensellik bağı saptanmalı, ardından ise ortaya çıkan sonucun eser olarak faile ait olabilirliği incelenmelidir²²².

Bu açıklamaların ardından inceleme konusu suçlara dönersek; burada, suçların netice unsuru incelenirken yapılan değerlendirmeye paralel bir tespit yapılacaktır. 13. maddedeki suçların tamamı sırf hareket suçu olarak kabul edildiğinden nedensellik bağı araştırması yapılmayacaktır²²³. Dolayısıyla objektif isnadiyet bakımından da bu suçlar bir özellik arz etmeyecektir. Örneğin; altıncı fıkrada alkollü bir içeceği antrenman sahasına sokmak tek başına suçun oluşumu için yeterli olduğundan bir sebep sonuç ilişkisi meydana gelmeyecektir.

Bununla birlikte; 13. maddede yer alıp objektif cezalandırılabilme şartı (müsabaka düzeninin bozulması) barındıran dördüncü ve beşinci fıkralardaki suçlar açısından ayrı bir inceleme yapılması faydalı olacaktır. Örneğin; spora alanına soktuğu meşaleyi kullanarak maçın durmasına sebep olan fail hakkında illiyet bağı araştırması yapılacak mıdır? Yine pet şişeyi kullanarak müsabaka düzenini bozan failin cezalandırılma sebebi kurulan nedensellik bağı mı olacaktır? Öncelikle çalışmamız genelinde savunduğumuz görüş uyarınca belirtmek gerekir ki; objektif cezalandırılabilme şartları, bize göre suçun maddi unsurları içerisinde yer almamaktadır. Diğer bir anlatımla bu şartlar, hukuki nitelik anlamında maddi unsurlardan “netice” olarak sayılmadığından, nedensellik bağı ve objektif isnadiyet araştırmasına tabi olmayacaktır²²⁴. Nitekim failin, fiili işlerken objektif cezalandırılabilme şartlarının varlığı veya gerçekleşmesi konusunda bir bilgi sahibi olması veya bu anlamda bir kastının olması önem arz etmemektedir²²⁵. Sonuç olarak; objektif cezalandırılabilme şartı içeren dördüncü ve beşinci fıkralar yönünden, tıpkı diğer fıkralardaki suçlar gibi, nedensellik bağı ve objektif isnadiyet incelemesi yapılmayacaktır.

²²² **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 143.

²²³ **Ergin**, “6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması” Maddesi’nin Değerlendirilmesi”, s. 1419.

²²⁴ **Ersoy, Uğur**, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Ankara 2014, s. 208.

²²⁵ **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 275; **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 110; **Ersoy**, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 208.

2.2.2.7. Nitelikli Hal

Nitelik hal, suçun temel şeklindeki cezanın artırılmasına veya azaltılmasına sebebiyet veren durumlar olarak tanımlanmaktadır²²⁶. Dolayısıyla nitelikli hal, suçun maddi unsurlarının içerisinde değerlendirilmektedir²²⁷.

04/07/2019 tarihinde 7182 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile 6222 sayılı Kanun'a, metinde sayılan suç hallerinin cezasını yarı oranında artırıcı etkisi olan 17/A maddesinin birinci fıkrası eklenmiştir²²⁸. Buna göre; maske veya atkı marifetiyle yüzünü gizleyen ve bu sayede kim olduğunun tespitini zorlaştıran veya engelleyen kişiye verilecek ceza yarı oranında artırılabilecektir²²⁹. Böylece Kanun'da sayılan tüm suçların temel hallerine nazaran daha ağır cezanın verilebilmesi mümkün kılınmıştır. Örneğin yakalanmamak adına yüzünü kapatıp Kanun kapsamında yasaklı madde olan bıçağı maça sokan veya söz konusu bıçağı kullanarak müsabaka düzenini bozan kişi, bu nitelikli hal sebebi ile daha fazla ceza alacaktır.

2.2.3. Tipikliğin Manevi Unsurları

Suçun unsurlarından biri olan manevi unsur, hareket ile fail arasındaki manevi (psikolojik) bağdır²³⁰. Bir suçtan bahsedilebilmesi için kişinin tipik ve ihlal edici hareketi gerçekleştirmesi yetmez; bu fiilin, fail ile psikik anlamda örtüşmesi gerekmektedir²³¹. Bu anlamda suçun maddi unsurları suçun dışarıdan somut görüntüsünü temsil ederken; manevi unsur, failin dışı vurmamış olan içsel duygularıdır²³². Manevi unsur, fail üzerinde kast veya taksir şeklinde ortaya çıkabilir²³³.

TCK kapsamındaki tanıma göre kast, failin suçun yasal tarifindeki unsurları "*bilerek ve*

²²⁶ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 143.

²²⁷ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 163.

²²⁸ 7182 sayılı Kanun m. 12.

²²⁹ 6222 sayılı Kanun m. 17/A/1.

²³⁰ Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 231; TCK m. 21/1 ilk cümle.

²³¹ Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 201.

²³² Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 165.

²³³ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 359.

*isteyerek*²³⁴” icra etmesidir. Taksir ise failin fiili, “*dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla*²³⁵” sonucu öngörmeyerek tamamlamasıdır. Örneğin, ihtiyatlı bir şekilde araba kullanmayan kişinin yayaya istemeden çarpması neticesinde onu yaralaması durumunda taksir söz konusu olacaktır.

Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçları özelinde bakıldığında ise; 13. maddede sunulan altı suç tipinin ancak kasten işlenebileceği, bu suçların taksirle işlenmesi halinde ise cezaya tabi olmayacağı ifade edilmektedir²³⁶. Fail, madde metninde yasaklanan suç konusu aletleri ilgili spor mecralarına bilerek ve isteyerek sokmalı, temin etmeli veya kullanmalıdır²³⁷. Bu itibarla; kişinin müsabaka alanına cebinde unuttuğu bir çakı ile girmesi durumunda manevi unsur eksik olduğundan suç oluşmayacaktır²³⁸.

Yargıtay, stada meşale soktuğu için yargılanan kişinin söz konusu meşalenin aslında kendisine değil, arkadaşına ait olduğunu, arkadaşının markete gitmesi sebebiyle geçici olarak meşalenin kendisinde kaldığını, ancak başlangıçta konfeti olduğunu düşündüğü maddenin polis araması sonunda meşale olduğunu anladığı yönünde yaptığı savunması karşısında; sanığın, suç işleme kastının belirlenmesi adına savunmada bahsi geçen “arkadaş” hakkında soruşturma başlatılması ve gerekirse dosyaların birleştirilmesi gerekirken eksik inceleme neticesinde sanık hakkında beraat kararı verilmesini doğru bulmamıştır²³⁹. Diğer bir ifade ile Yargıtay, manevi unsur yönünden tam bir tespit yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Kast, doğrudan veya dolaylı (olası) kast olmak üzere iki şekildedir²⁴⁰. Doğrudan kastta, yasal tanımda yer alan maddi unsurların icra edilmesi ile suçun neticeleneceğinin mutlak suretle bilinmesi söz konusu iken; olası kastta bu husus bir ihtimal veya olasılık

²³⁴ TCK m. 21/1 ikinci cümle.

²³⁵ TCK m. 22/2.

²³⁶ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 327.

²³⁷ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 67.

²³⁸ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 67.

²³⁹ Yargıtay 19. CD, 30.11.2016, 2015/33469 E., 2016/22875 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

²⁴⁰ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 400.

derecesindedir²⁴¹. Doğrudan kastta fail, hareketi ile sonucun gerçekleşmesini kesin olarak isteyip bilmekte; olası kastta ise hareketi sonucunda asıl istediği neticeden başka bir neticenin gerçekleşme ihtimaline aldırış etmeyip olursa olsun düşüncesidir²⁴². Bu doğrultuda TCK, 21/2 maddesinde olası kastı, “*kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi hali*²⁴³” olarak tanımlamıştır.

Doktrine göre bir suçun kanuni tanımında “*bilerek*”, “*bildiği halde*”, “*bilmesine rağmen*”, “*öğrenmesine rağmen*”, “*karşılaşmasına rağmen*” ifadelerine yer verilmesi halinde o suç, yalnızca doğrudan kast ile işlenebilir²⁴⁴. Bu açıklamalar ışığında çalışma konusu suçlara bakıldığında, 13. maddede yer alan suçların hiçbirinde yukarıda bahsedilen “*bilerek*”, “*bildiği halde*”, “*bilmesine rağmen*” gibi ifadeler kullanılmadığı görülmektedir. Bu nedenle söz konusu suçların hem doğrudan hem de olası kast ile işlenebileceğini söylemek yerinde olacaktır.

Diğer taraftan Kanun’un 13. maddesinin üçüncü fıkrasında yasaklı maddenin spor alanlarına “seyircilere temin etmek amacıyla” sokulması ibaresi yer aldığından, yalnızca bu suç açısından özel kastla işlenebilen suç değerlendirmesi yapılmaktadır²⁴⁵. Başka bir anlatımla kanun koyucu, üçüncü fıkradaki suçun gerçekleşmesi için isteme ve bilme unsurlarına ek olarak faile “temin etme” amacını şart koşmuştur. Bu durumun sonucu olarak; somut olayda eğer failin temin etme saiki tespit edilemez ise fail hakkında 13/3 maddesinden değil, 13/2 maddesi yönünden inceleme yapılacaktır.

Çalışmanın netice kısmında detaylı incelendiği üzere Kanun’un 13. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan suç tipleri bakımından müsabaka düzenin bozulması objektif cezalandırılabilme şartıdır. Bu durum, söz konusu suçların sadece kasten işlenebileceği gerçeğini değiştirmemekle birlikte failin suç işleme kastının

²⁴¹ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 172; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 242.

²⁴² Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 373.

²⁴³ TCK madde 21/2.

²⁴⁴ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 410; Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler s. 400; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler s. 252.

²⁴⁵ Kara, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s.30.

objektif cezalandırılabilme şartını kapsamamasını da gerektirmemektedir²⁴⁶. Zira fail, yasaklı maddeyi kullanırken müsabaka düzenini bozacağını istememiş veya öngörmemiş olsa bile düzen bozulduğu takdirde faile ceza verilecektir²⁴⁷. Yargıtay’a göre de bu suçlar yönünden failin kastının müsabakanın düzenini bozmak olup olmadığı inceleme konusu değildir, tek başına yasaklı maddenin kullanılması suçun oluşumu için yeterlidir²⁴⁸.

2.3. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Suçun unsurları arasında inceleyeceğimiz son husus olan hukuka aykırılık, failin gerçekleştirdiği fiil ile yalnızca ceza hukuku değil, tüm hukuk dünyasında aykırı bir durum yaratması veya onlarla çatışmasıdır²⁴⁹. Zira hareket hukuka aykırı değilse ortada bir haksızlık ve yaptırım ihtimali de bulunmamaktadır²⁵⁰. Bu noktada diğer unsurları içermesine rağmen failin hareketini hukuka uygun hale getiren sebebin varlığı halinde suç oluşmayacaktır²⁵¹. Sonuç olarak; hukuka aykırılık suç teorisi içerisinde başlı başına bir unsurdur ve her fiil açısından hukuka aykırılığı kaldıran bir sebebin var olup olmadığı araştırılmalıdır²⁵². Bu inceleme esnasında önce fiilin ceza hukuku ekseninde tipikliğe uygun olup olmadığı tespit edilecek, ardından tüm hukuk düzleminde hukuka aykırılığına bakılacaktır²⁵³.

TCK kapsamında hukuka uygunluk sebepleri; 24. maddenin birinci fıkrasında düzenlenen “kanun hükmünü yerine getirme”, 25. maddede yer alan “meşru müdafaa”, 26 ncı maddenin birinci fıkrasında yer alan “hakkın kullanılması” ve aynı maddenin

²⁴⁶ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 68; **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 198; **İçel/ Akıncı/ Özgenç / Sözüer / Mahmutoğlu/ Ünver**, İçel Suç Teorisi, s. 239 vd.

²⁴⁷ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 66.

²⁴⁸ Yargıtay 19. CD, 17.05.2016, 2015/19494 E., 2016/18154 K., in: **Hürmüz**, 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri Yargıtay Yorumu, s. 40.

²⁴⁹ **Göktürk, Neslihan**, “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, İÜHFD, C. 7, Sa. 1, 2016, s. 419; **İçel/ Akıncı/ Özgenç/ Sözüer/ Mahmutoğlu/ Ünver**, İçel Suç Teorisi, s. 101; **Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları, s. 98.

²⁵⁰ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 195.

²⁵¹ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 296.

²⁵² **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 286.

²⁵³ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 267.

ikinci fıkrasında bulunan “ilgilinin rızası”dır²⁵⁴. Elbette bu sayılan hususlar haricinde de hukuka uygunluk sebepleri bulunmaktadır. Hukuka aykırılığın tanımında da bahsedildiği üzere; yazılı veya yazısız diğer tüm hukuk dalları içerisinde tipe uygun fiili hukuka uygun hale getiren nedenler olabilecektir²⁵⁵.

Bu açıklamalar ışığında TCK’de düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinin çalışma konusu suçlar bakımından değerlendirilmesi faydalı olacaktır. 6222 sayılı Kanun’da açıkça bir hukuka uygunluk nedeni öngörülmesi 13. maddenin ilk fıkrasında atıf yapılan 6136 sayılı Kanun’un ek 1. maddesinde hukuka uygunluk sebebi olarak “kanun hükmünü yerine getirme” karşımıza çıkmaktadır²⁵⁶. Söz konusu ek maddede spor karşılaşmalarının güvenliğinin sağlanması amacıyla görevlendirilen polis ve jandarma personelinin silah taşıyabilmeleri bu suç bakımından hukuka uygunluk durumu olarak kabul edilmiştir²⁵⁷. Diğer bir anlatımla burada, polis ve jandarma görevlileri bakımından 6136 sayılı Kanun’un verdiği bir yetkinin kullanımı ve “kanun hükmünü yerini getirme” hukuka uygunluk sebebi söz konusudur. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin 6222 sayılı Kanun uyarınca müsabakalarda silah taşıma yetkileri olmadığından²⁵⁸ bu kişiler yönünden bir hukuka uygunluk sebebi bulunmamaktadır.

13. maddenin son fıkrasında yer alan alkolün sportif alanlara sokulması eylemi yönünden bir hukuka uygunluk durumu bulunmaktadır. Temel olarak alkolün spor alanlarına sokulması yasak iken; federasyonlar, idare ettikleri spor dalındaki karşılaşmalarda alkolün yasaklanıp yasaklanmaması hususunda yetki sahibidir²⁵⁹. İlgili federasyonun alkol yönünden bir serbestlik tanınması durumunda, spor alanına alkol getiren kişiler yönünden “kanun hükmünü yerine getirme” hukuka uygunluk sebebi mümkün olacaktır. Teknik anlamda bir engel bulunmamakla birlikte uygulamada böylesi bir hukuka uygunluk sebebinin varlığı zor bir ihtimaldir. Örneğin; Türkiye

²⁵⁴ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 491.

²⁵⁵ Özbek/ Doğan / Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, s. 194; Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 275.

²⁵⁶ Avcı, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 180.

²⁵⁷ Avcı, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s.180.

²⁵⁸ 6222 sayılı Kanun m. 6/4; Benzer nitelikte düzenleme için bkz: 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun m. 8/2.

²⁵⁹ Koca, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s.67.

Futbol Federasyonu, 2022-2023 yılı için açıkladığı Süper Lig Müsabakaları Statüsü'nün 5. maddesinde “*stadyum içerisinde alkollü içecek bulundurulması ve satılması yasaktır*”²⁶⁰ hükmüne yer vererek alkol açısından kişilere hukuka uygunluk sebebi tanımamıştır.

Hukuk, kimi zaman bir kimseye diğerlerine vermediği bir yetki veya hak verebilir²⁶¹. Bu hak, yazılı hukuk temelli olabileceği gibi bir mesleğin icrası kapsamında da ortaya çıkabilir²⁶². Bu doğrultuda TCK'nin 26/1. maddesi ile hakkını kullanan kişiye ceza verilmeyeceği belirtilmiştir. 6222 sayılı Kanun'un 13. maddesinin son fıkrasında ise uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin müsabaka yerine sokulması kesin olarak yasaklanmıştır. Ancak bu maddelerin sahaya sokulması tıbbi amaçlı ve yasal olması halinde “hakkın kullanılması” hukuka uygunluk sebebi söz konusu olabilecektir²⁶³. Örneğin; sakatlanan sporcuların tedavisinde kullanmak üzere yanında uyuşturucu veya uyarıcı etkili ilaç taşıyan kulüp doktoru yönünden bu durum bir hukuka uygunluk sebebi olabilecektir.

Çalışma konusu suçlar açısından meşru müdafaa hali öngörülmemiştir. Nitekim meşru savunmanın TCK'nin 25. maddesinde yer alan tanımına bakıldığında, bu hukuka uygunluk sebebinin incelediğimiz suçlar bakımından gerçekleşme ihtimali zordur. Zira meşru müdafaa, kendisi veya başkasına yönelik mutlak saldırıyı orantılı bir şekilde savuşturma adına gerçekleştirilen fiil için söz konusu olabilecektir. Ancak çalışma konusu suçlar, bireylerden ziyade toplum düzenini tehdit eden noktadadır.

TCK 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer bulan ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebebine göre; kişinin mutlak haklarına ilişkin olması kaydıyla rızası doğrultusunda kendisine karşı işlenen fiilden dolayı faile ceza verilmez. Örneğin; spor karşılaşmalarında rakibine oyunun kuralları içerisinde bir fiil gerçekleştiren sporcu

²⁶⁰ Türkiye Futbol Federasyonu 2022 – 2023 Sezonu Süper Lig Müsabakaları Statüsü, <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/STATULER/2022-2023/2022-2023-SL-STATU.pdf>, 11.12.2022.

²⁶¹ **Soyaslan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 365.

²⁶² **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 202.

²⁶³ **Özen**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 79

yönünden hukuka uygunluk sebebi bulunmaktadır²⁶⁴. Zira oyunun doğası gereği bu tarz darbeler yönünden sporcuların rızasının olduğu kabul edilmektedir. Ancak çalışma konusu suçların mağduru tüm toplum olduğundan “ilgilinin rızası” hukuka uygunluk sebebi de uygulama alanı bulmamaktadır. Nitekim ilgili fiil ile alakalı tüm toplumun rızasının alınmasından bahsetmek mümkün değildir.

²⁶⁴ **Soyaslan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 365.

3. BÖLÜM: KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER, SUÇLARIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, YAPTIRIM, KORUMA VE İDARİ TEDBİRLERİ, CEZA MUHAKEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER İLE DAVA VE CEZANIN DÜŞTÜĞÜ HALLER

3.1. KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER

Kusurluluk, suçun tüm unsurlarının gerçekleşmesinin ardından araştırılan ve failin işlediği fiil yönünden ayıplanmasını mümkün kılan bir kavramdır²⁶⁵. Diğer bir ifade ile kişinin cezalandırılabilmesi için maddi, manevi ve hukuka aykırılık unsurlarının sağlanması yeterli olmayacak, kişinin ayrıca fiilinden dolayı kınanabilir bir durumda olduğu tespit edilecektir²⁶⁶. Bu anlamda kusur, tipe uygun fiilden ziyade fiili gerçekleştiren fail hakkında kurulabilecek değer yargısı ile alakalıdır²⁶⁷. Örneğin, 10 yaşındaki çocuğun bir kişiyi öldürmesi olayında, eylemin suç olduğuna yönelik bir şüphe bulunmamaktadır. Ancak çocuğun yaş küçüklüğü sebebiyle kusur yeteneği olmadığından dolayı kendisine kusur isnat edilemeyecektir.

TCK'nin ikinci kısmında “Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenler” başlığı altında sayılan kusurluluğu etkileyen haller sıralanmıştır. Bunlar; hukuka aykırı ancak bağlayıcı emrin yerine getirilmesi (m. 24/2), zorunluluk hali (m. 25/2), hukuka uygunluk nedenlerinde sınırın aşılması (m. 27), cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit (m. 28), haksız tahrik (m. 29), hata (m. 30), yaş küçüklüğü (m. 31), akıl hastalığı (m. 32), sağır ve dilsizlik (m. 33) ve geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olmadır (m. 34)²⁶⁸. Çalışma konusu suçların niteliği ile uygun düştüğü ölçüde bu hallerin uygulanma ihtimali bulunmaktadır. Biz de bunlardan yalnızca çalışma yönünden özellik arz edebilecek olanlara değineceğiz.

²⁶⁵ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 572.

²⁶⁶ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 312.

²⁶⁷ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 454.

²⁶⁸ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 466-467.

TCK'nin 28. maddesine göre failin karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Örneğin; kişinin 6222 sayılı Kanun kapsamında yasaklı kabul edilen çakıyı, kendi iradesi ile değil, bir başkasının karşı koyamayacağı tehdidi ile spor alanına sokması durumunda fail, bu tehdidi yapan kişi olacaktır.

TCK 29. maddede ise kusurluluğu etkileyen bir diğer hal olan haksız tahrik düzenlenmiş ve kişinin “*bir filin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında*” suç işlemesi halinde alacağı cezada indirim yapılacağı ifade edilmiştir. Burada hakim, somut olayın özelliklerine göre fail açısından kusurluluğu kaldıran veya azaltan hallerin varlığı yönünde inceleme yaptıktan sonra sonuca ulaşacaktır. Örneğin, istinaf kanun yoluna başvurulmaması sebebi ile ilk derecede kesinleşen bir karara göre; sanığın, müsabaka sonrasında bir adet demir parçasını karşı takım taraftarlarına doğru salladığı ve sonunda 6222 sayılı Kanun 13/2 maddesi uyarınca ceza aldığı kararda sanıkça yapılan “*karşı takım taraftarları bize doğru cam şişe ve taş attılar, küfür ettiler, bende korkutmak amaçlı demiri salladım, demirle maça girmedim*” savunmasına haksız tahrik yönünden itibar etmemiştir²⁶⁹.

Son olarak bu kısımda çalışma konusu suçların hata kavramı açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Kişinin zihnindeki düşünce ile dış dünyadaki gerçekliğin uyuşmaması esasına dayanan hata (yanılma), bir ceza normunun bilinmemesi veya yanlış bilinmesidir²⁷⁰. Bunun yanında kuralın bilinmesine rağmen yanlış yorumlanması veya algılanması halinde de hata söz konusudur²⁷¹. Bu kapsamda TCK'nin 30. maddesinde yer alan hata kavramı, literatürde kastı kaldıran ve kusurluluğu etkileyen hata olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir²⁷². Kastı kaldıran hata, suçun maddi unsurlarında hata (TCK m. 30/1), suçun nitelikli

²⁶⁹ Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi, 13/06/2019, 2018/ 1052 E., 2019/483 K.

²⁷⁰ **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 643; Hata hakkında detaylı bilgi için bkz: **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 325 vd.; **Toroslu**, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 256 vd.

²⁷¹ **Güngör, Devrim**, “*Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata*”, TBBD, C. 19, Sa. 68, 2007, s. 136.

²⁷² **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 643; **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 175; **Değirmenci, Olgun**, “*Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma*”, TBBD, Sa. 110, s. 130; **Şen, Ersan/ Akpınar, Selvacan**, “*Ceza Hukukunda Hata*”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 16, Sa. 180, 2021, s. 1560.

unsurlarında hata (TCK m. 30/2) ve hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarında hata olmak üzere üçe ayrılırken; kusurluluğu etkileyen hata, kusurluluğu ortadan kaldıran veya azaltan bir nedenin maddi şartlarında hata (TCK m. 30/3) ve işlenen fiilin esasında bir haksızlık oluşturduğu hususunda hata (TCK m. 30/4) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır²⁷³.

Bu açıklamalar doğrultusunda 13. maddede tanımlanan suçlara bakıldığında; öncelikle objektif cezalandırma şartı içeren dördüncü ve beşinci fıkradaki suçlar yönünden hata hükümlerinin geçerli olmayacağı söylenmelidir. Zira kastın objektif cezalandırılabilme şartı yönünden bir önem atfetmemesinin sonucu olarak fail, şartın varlığı veya yokluğu yönünden TCK’de yer alan hata hükümlerinden faydalanamayacaktır²⁷⁴.

13. maddede yer alan diğer suçlar yönünden ise bu suçlardaki maddi unsurları bilmeden hareket eden ve bu anlamda yanılığında olan fail kasten hareket etmiş olmayacağından (TCK m. 30/1) suç oluşmaz. Örneğin, nitelik olarak çakının 6222 sayılı Kanun kapsamında spor alanlarına sokulmasının yasak olduğunu bilmeyen fail hata hükümlerinden faydalanır²⁷⁵. Yine suçların ağırlaştırıcı unsurunun (17/A maddesinin birinci fıkrası) gerçekleştiği hususunda yanılığa düşen fail bu durumdan yararlanır. Zira burada bir nitelikli hal olmasına rağmen fail bunun bilincinde olmadığından kasıtlı şekilde hareket etmiş olmaz²⁷⁶.

Benzer şekilde fail, bu suçlar açısından hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarında kaçınılmaz bir hataya düşerse (TCK m. 30/3) hatasından yararlanır ve kendisine ceza verilmez²⁷⁷. Failin bu hata türünden faydalanabilmesi için hatanın mutlaka

²⁷³ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 532; **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 255.

²⁷⁴ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 261; **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Ankara 2022, s. 226; **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 242.

²⁷⁵ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 67; Bu konuda hakkında Yargıtay’a göre “hata, kural olarak, iradenin oluşum sürecine etki eder ve bu durumda irade, gerçeğin yanlış bir biçimde tasavvuru veya bilinmesi ile bozulmuş olarak doğmaktadır. Hata, kavramsal olarak bilmemeden farklıdır. Bilmeme, bilgi eksikliği veya yokluğudur. Bu özelliği ile negatif bir nitelik taşımaktadır. Oysa ki hata, yanlış bir bilgi ve kanıtı içerir ve bu nedenle pozitif bir niteliğe sahiptir” (19. Ceza Dairesi, 30/10/2017, 2016/4722 E., 2017/8812 K.)

²⁷⁶ **Değirmenci**, “Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma”, s. 158.

²⁷⁷ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 532; **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel

“kaçınılmaz”, yani gereken özen gösterilmesine rağmen yanılığa düşecek nitelikte olması gerekir²⁷⁸. Örneğin; 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamındaki özel güvenlik görevlisinin spor alanlarına silahla giremeyeceğini bilmediği tespit olunursa görevli, bu hatasından faydalanacaktır. Yine üzerinde taşıdığı uyuşturucu maddenin aslında tıbbi ilaç olduğunu zannederek hataya düşen fail de kasten davranmamış olacağından suç oluşmayacaktır.

Son olarak; fail, kanuni tanıma uygun gerçekleştirdiği hareketin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz hataya düşmesi halinde (TCK m. 30/4) de cezadan kurtulur. Bu hata türünde fail her ne kadar suç işleme noktasında kasıtlı hareket etse de söz gelimi bu hareketinin hukuki olarak yasak olduğunu ve haksızlığa yol açtığını bilmemektedir²⁷⁹.

3.2. SUÇLARIN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

3.2.1. Teşebbüs

Kişinin, suç işleme amacıyla başladığı icra hareketlerinin kontrolü dışındaki sebepler ile tamamlanamaması veya harekete rağmen neticenin meydana gelmemesi halinde suça teşebbüs söz konusu olur²⁸⁰. TCK'nin 35. maddesi de teşebbüsü, “*Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur*²⁸¹” cümlesiyle açıklamıştır. Dolayısıyla teşebbüsten bahsedilmesi için manevi unsur (kast) ve maddi unsur (elverişli icra hareketi) ile bir negatif unsura (hareketin tamamlanamaması veya neticenin gerçekleşmemesi) ihtiyaç duyulmaktadır²⁸². Failin öldürmek istediği kişiye tam ateş edeceği esnada polisin buna engel olması veya failin

Hükümler, s. 1026.

²⁷⁸ **Dülger, Murat Volkan/ Özkan, Onur/ Bakdur, Merve**, “*Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar*”, TAAD, C. 12, Sa. 45, 2021, s. 245.

²⁷⁹ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Temel Hükümler, s. 456.

²⁸⁰ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 456; Detay bilgi için bkz: **Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (Cilt II), 15. Baskı, İstanbul 2021, s. 108 vd; **İçel/ Akıncı / Özgenç/ Sözüer / Mahmutoğlu/ Ünver**, İçel Suç Teorisi, s. 299 vd.; **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 265; **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 493 vd; **Tozman, Önder**, Suça Teşebbüs, 1. Baskı, Ankara 2015, s. 9 vd.

²⁸¹ TCK m. 35/1.

²⁸² **Toroşlu**, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 311 vd.

ateş etmesine rağmen mağdurun vefat etmemesi halleri suça teşebbüs için örnek verilebilir.

Diğer taraftan teşebbüsün varlığı, failin cezasız kalmasına yol açmaz. Zira tamamlanmış bir suça göre yarattığı tehlike veya zarar boyutu daha az olsa da suça teşebbüs halinde de kamu ve kişi güvenliği olumsuz etkilenmektedir²⁸³. Suçun bir şekilde tamamlanmamasına rağmen failin cezalandırılabilmesi ise kanunilik ilkesi gereği TCK 35. maddesi ile mümkün olmaktadır²⁸⁴: “*Suçta teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir*”²⁸⁵.

Bu açıklamaların ardından teşebbüsün incelenen suç tipleri yönünden değerlendirilmesi uygun olacaktır. Öncelikle neticeli suçların teşebbüse uygun olduğu şüphesizdir. Nitekim bu suç tiplerinde netice ile hareket birbirlerinden bariz şekilde ayrılmış olduğundan suça teşebbüs uygulama alanı bulmaktadır. Neticesi harekete bitişik suçlar (sırf hareket suçları) bakımından ise ikili bir ayırım yapılmıştır. Doktrine göre sırf hareket suçları kural olarak teşebbüse uygun değildir²⁸⁶; ancak, eğer icra hareketleri parçalara bölünebilir nitelikte ise bu suçlarda teşebbüs mümkün olabilecektir²⁸⁷. Dolayısıyla hareketin bölünebilir olup olmadığı sırf hareket suçlarında teşebbüsün tespiti açısından önem arz etmektedir. Örneğin; failin, telefonda konuştuğu kişiye tam hakaret ettiği esnada bağlantı problemi sebebiyle hakaretin karşı tarafa ulaşamaması²⁸⁸ veya hakaret içerikli mektubun karşı tarafa postalanmasına rağmen mektubun muhataba tesliminin postacı tarafından engel olunması²⁸⁹ hallerinde hareket kısımlara

²⁸³ **Soyaslan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler s. 276.

²⁸⁴ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 555; **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 524.

²⁸⁵ TCK m. 35/2.

²⁸⁶ **Dönmezer/ Erman**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (Cilt II), s. 154; **Zafer**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 539; **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 715; **Özbek/ Doğan / Bacaksız**, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, s. 468.

²⁸⁷ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 264; **Hakeri, Hakan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler/ Temel Bilgiler, 18. Baskı, Ankara 2020, s. 334.

²⁸⁸ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 264.

²⁸⁹ **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.533; **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel

ayrılabilirdiğinden teşebbüs söz konusu olabilecektir.

Çalışma konusu suçların sırf hareket suçu olduğu suçun netice unsuru bölümünde belirtilmiş idi. Bu bağlamda suç konusunu oluşturan maddelerin belirtilen alanlara sokulması ile suç tamamlanmaktadır²⁹⁰. Öğretide bu suçlara teşebbüsün prensip olarak mümkün olmaması gerektiği, aksi takdirde soyut tehlike suçu olan bu suçların cezalandırılabilirlik alanının fazla genişleyeceği görüşü bulunmaktadır²⁹¹. Buna karşılık, failin suçu oluşturmaya elverişli hareketlerinin (sokma, temin etme veya kullanma gibi) parçalara bölünebildiği durumlarda teşebbüsün söz konusu olacağına dair görüş de bulunmaktadır²⁹². Örneğin eğer fail, polis kontrol noktasındaki arama sebebiyle yasaklı maddeyi spor alanına sokamamış ise fiil teşebbüs aşamasında kalacaktır²⁹³. Yine yasak maddenin giriş kapılarından değil de duvar üzerinden atılmak suretiyle müsabaka alanına sokulmaya çalışılması esnasında başarısız olunursa fail hakkında teşebbüs hükümleri uygulanacaktır²⁹⁴.

Yargıtay ise ikinci görüşü destekleyici kararlar vermektedir. Örneğin, polisler tarafından müsabaka başlamadan hemen önce stadın giriş kısmında ve üzerindeki alkolü tükettiği sırada yakalanan sanık hakkında verilen hükümde; sanığa isnat olunan suçun tamamlanamaması sebebiyle suçun teşebbüs aşamasında kaldığına karar verilmiştir²⁹⁵. Başka bir kararda ise sanığın, tribün kapısından girişi esnasında polis tarafından yapılan aramada üzerindeki meşalenin ele geçirilmesi suça teşebbüs olarak kabul edilmiştir²⁹⁶. Yine sanığın stadyuma giriş yaparken arama sonucunda üzerindeki maytapların yakalanması karşısında sanık hakkında TCK 35 uyarınca ceza indirimine gidilmesine karar verilmiş ve suçun tamamlanmış olduğuna kanaat getiren Yerel Mahkeme hükmü

Hükümler, s. 715.

²⁹⁰ **Özen**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s. 80; **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 327.

²⁹¹ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 68.

²⁹² **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 37.

²⁹³ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 68.

²⁹⁴ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 187.

²⁹⁵ Yargıtay 19. CD, 22.06.2016, 2015/32304 E., 2016/20099 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

²⁹⁶ Yargıtay 19. CD, 13.04.2016, 2015/13669 E., 2016/15131 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

bozulmuştur²⁹⁷.

Kanun'un 13/4,5 fıkraları objektif cezalandırılabilme şartı içerdiğinden doktrinde bu suçların teşebbüse elverişli olmadığına ilişkin görüş bulunmaktadır²⁹⁸. Bu anlayışa göre, objektif cezalandırılabilme şartı aranan suçlarda şartın gerçekleşmemesi halinde faile ceza verilemez ve bu nedenle bu tür suçlar teşebbüse uygun olamaz²⁹⁹. Bu doğrultuda Kanun'un 12/1-b kısmında sayılan maddeleri spor alanlarında kullanarak oyunun veya idmanın düzenini bozma ile müsabaka, seyir veya antrenman alanlarına sokulması yasak olmayan maddeleri kullanarak müsabaka veya antrenman düzenini bozma suçları açısından teşebbüsün söz konusu olmayacağı çıkarımı yapılmıştır³⁰⁰. Ancak doktrindeki aksi görüşe göre; objektif cezalandırılabilme şartı taşıyan suçlara teşebbüs mümkündür; zira bu aranan şart, suçun kusur veya haksızlık alanının dışında olup bu haliyle tek başına suçu teşebbüse elverişsiz hale getirmez³⁰¹. Bu nedenle teşebbüsün ancak koşulun gerçekleşmesi durumunda söz konusu olabileceği savunulmuştur³⁰².

Objektif cezalandırılabilme şartlarını suçun unsurlarının dışında kabul ettiğimizden biz de teşebbüs açısından ikinci görüşü daha doğru buluyoruz. Zira ilk görüşe göre cezalandırılabilme şartı gerçekleşmemişse cezadan bahsedilemediğinden suça teşebbüste oluşmayacaktır. Ancak bize göre suça teşebbüs, suç ve unsurları ile alakalı olup, cezalandırılma konusunu ilgilendiren şartın gerçekleşmesine bağlı değildir³⁰³. Bu çerçevede 13. maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında geçen müsabaka düzeninin bozulması şartının sağlanması durumunda suça teşebbüsün mümkün olacağını

²⁹⁷ Yargıtay 19. CD, 18.12.2017, 2016/14449 E., 2017/11174 K; Yargıtay 19. CD, 13.04.2016, 2015/13668 E., 2016/15129 K. Kararlar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir. Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi 24.12.2020 tarih, 2020/487 Esas, 2020/1725 Karar sayılı ilamında Yargıtay'ın teşebbüs yönünden verdiği kararların aksine suç tarihinde maça girerken polis arama sonucu pantolon cebinde bir adet bıçak yakalanan sanık hakkında teşebbüs uyarınca ceza indirimini yapmamış, sanığa neticeten adli para cezası vermiştir. Söz konusu karar, sanık tarafınca istinaf edilmediğinden kesinleşmiştir.

²⁹⁸ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 198.

²⁹⁹ **Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları s. 199; **Dönmezer/ Erman**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (Cilt II), s. 154; **Artuk/ Alşahin**, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, s. 22.

³⁰⁰ Objektif cezalandırılabilme şartının gerçekleşmesine rağmen teşebbüsün yine de gerçekleşmeyeceğine ilişkin görüş için bkz: **Kunter**, Suçun Kanuni Unsurları s. 200.

³⁰¹ **Koca/ Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 376.

³⁰² **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 765; **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.535; **Ersoy**, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 198.

³⁰³ **Ersoy**, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 199.

düşünüyoruz.

TCK’de failin hareketlerini elinde olmayan sebeplerle tamamlayamaması suça teşebbüs olarak açıklanmışken; failin icra hareketlerine başladığı suçu tamamlamaktan iradi bir şekilde vazgeçmesi veya neticenin gerçekleşmesini engellemesi gönüllü vazgeçme olarak tanımlanmıştır³⁰⁴. Bununla birlikte suçtan gönüllü vazgeçen failin tüm gayretine rağmen veya başka bir sebeple suçun işlenmesi hallerinde de fail gönüllü vazgeçmeden yararlanacaktır³⁰⁵. Gönüllü vazgeçme halinde fail suça teşebbüsten cezalandırılmaz, fakat vazgeçmeye kadar icra ettiği fiiller başlı başına bir suç oluşturur ise sadece o suçtan cezalandırılır³⁰⁶. Örneğin, TCK 81 kapsamında kasten insan öldürme amacıyla mağdurun evine giren fail, öldürme eyleminden gönüllü olarak vazgeçerse öldürmeye teşebbüsten dolayı cezalandırılmayacak; ancak, mağdurun evine rızasız bir şekilde girmesi sebebiyle konut dokunulmazlığının ihlali suçundan dolayı yaptırıma maruz kalacaktır³⁰⁷.

İncelediğimiz suçlar açısından ise gönüllü vazgeçmenin uygulanabilir olduğu düşüncesindeyiz. Keza, spor alanlarına Kanun’un yasaklı saydığı maddeleri sokma kastındaki failin daha sonra bu suçu işlemekten iradi olarak vazgeçmesi halinde suça teşebbüs hükümlerinin uygulanma imkanı olmayacaktır³⁰⁸. Yine objektif cezalandırılabilme şartı içeren dördüncü ve beşinci fıkralar yönünden failin tüm çabalarına rağmen söz konusu şart (müsabaka düzeninin bozulması) gerçekleşmiş ise kanaatimizce, fail gönüllü vazgeçmeden yararlanmalı ve suça teşebbüs uygulama alanı bulmamalıdır³⁰⁹.

Yargıtay, bir basketbol maçına giriş yapmak üzere kontrol noktasında beklerken cebinden çıkardığı çakıyı çöp kutusuna atan ve bu fiili polislerce fark edilen sanık hakkında yaptığı değerlendirmede; sanığın söz konusu çakıyı olay günü yeğeninden

³⁰⁴ TCK m. 36

³⁰⁵ TCK m. 41/2.

³⁰⁶ TCK m. 36.

³⁰⁷ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 474.

³⁰⁸ Ergin, “6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması” Maddesi’nin Değerlendirilmesi”, s. 1420.

³⁰⁹ Ersoy, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 201.

ödünç olarak montunun cebine koyduğu, maça giriş anında da çakının cebinde olduğunu hatırlayınca yeğenine ait maddeyi çöpe attığını söylediği olayda, üzerindeki aleti fark eder etmez kendiliğinden çöpe atması eyleminin gönüllü vazgeçme kapsamında kalıp kalmadığının tespiti yapılmadan sanığın mahkumiyetine karar verilmesini bozma sebebi kabul etmiştir³¹⁰.

Bu kısımda son olarak etkin pişmanlık kavramının çalışma konusu suçlar açısından uygulanabilirliğine değinilecektir. Etkin pişmanlık, TCK kapsamında yalnızca belli suçlar için öngörülen ve suçun tamamlanmasına rağmen cezanın ortadan kalkmasını veya ceza miktarında indirim yapılmasını mümkün kılan bir müessesedir³¹¹. Bu anlamda etkin pişmanlık tüm suç tipleri için değil, yalnızca etkin pişmanlığın kanunda açıkça gösterildiği durumlarda uygulanabilir bir durumdur³¹².

6222 sayılı Kanun'da gerek incelediğimiz suçlar gerekse de Kanun'da yer alan diğer suçlar açısından etkin pişmanlık ile ilgili bir ibare yer almamaktadır. Bu nedenle etkin pişmanlığın, inceleme konusu suç tipleri açısından değerlendirilmesi mümkün değildir.

3.2.2. İştirak

Ceza hukukunda iştirak, suçun birden fazla fail tarafından veya bu failerin katkılarıyla işlenmesi halidir³¹³. İştirak, TCK'de üç farklı şekilde düzenlenmiştir. Bunlardan ilki, 37. maddede düzenlenen failliktir. Buna göre, suçun yasal tarifindeki fiili beraber icra eden kişiler ayrı ayrı fail olarak sorumluluk taşımaktadır³¹⁴. Bu duruma müşterek faillik de denmektedir³¹⁵. İkinci iştirak hali ise 38. maddede yer bulan azmettirmedir. Nitekim başkasını suç işlemesi için azmettiren kişi, suçu kendi işlemiş gibi cezalandırılacaktır³¹⁶. İştirakin son türü ise 39. maddede açıklanan yardım etmedir. Burada kişi (şerik), suçun

³¹⁰ Yargıtay 19. CD, 11.11.2019, 2019/31998 E., 2019/14003 K. Karar, <https://www.lexpera.com.tr/> sitesinden edinilmiştir.

³¹¹ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 735; TCK uyarınca etkin pişmanlığın yer aldığı suç tiplerinden bazıları: m. 188, m. 110, m. 168, m. 248, m. 264.

³¹² Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 278.

³¹³ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 486.

³¹⁴ TCK m. 37/1.

³¹⁵ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 288; Töngür/ Çetintürk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 315.

³¹⁶ TCK m. 38.

işlenmesine çeşitli yollar³¹⁷ ile yardım eder veya katkıda bulunur ise söz konusu suçtan dolayı ceza alacak ancak ceza miktarı asli faile göre daha az olacaktır³¹⁸.

6222 sayılı Kanun'un 13. madde kapsamındaki suç tipleri, fail tarafından tek veya birden fazla kişi tarafından veya onların etkisi ya da yardımı ile işlenebilir³¹⁹. Diğer bir ifadeyle iştirakin her şekli bu suçlar açısından geçerlidir³²⁰. Somutlaştırırsak, Kanunca yasaklanan maddeyi spor alanına birlikte sokan kişiler TCK 37. madde uyarınca; yasaklı maddeyi spor alanına sokması için bir kişiyi azmettiren fail TCK 38. madde uyarınca; maddenin spor alanına sokulmasına yardım eden kişi ise TCK 39. madde uyarınca cezalandırılacaktır.

Suçta iştirak herkes tarafından gerçekleşebilir. Bu anlamda failin arkadaşı veya tribündeki bir taraftar, spor alanında görevli güvenlik veya kolluk personeli, yönetici, sporcu veya salon çalışanı dahil olmak üzere herkes suçta iştirak edebilir. Örneğin; üzerinde yasak madde bulunan kişinin güvenlik kontrol noktasında yakalanmaması için nüfuzunu kullanıp onu doğrudan içeri aldırarak kulüp yöneticisi, asıl faille birlikte sorumlu olacaktır.

Yardım eden veya azmettiren kişi, söz konusu suçta asıl icra eden olmamakla birlikte TCK'deki bağıllık kuralı ile suçtan sorumlu tutulabilmektedir³²¹. Bu şekilde failer ortak bir hedef doğrultusunda bir araya gelmektedir. TCK'nin 40. maddesinde yer bulan bağıllık kuralına göre suçta iştirakin gerçekleşebilmesi için en az teşebbüs aşamasına gelmiş kasten ve hukuka aykırı bir fiille işlenmiş suçta ihtiyaç vardır.

Diğer taraftan, iştirak bilinci kapsamında kararlaştırılan suçun işlenmesi esnasında

³¹⁷ TKC m. 39/2'ye göre kişi şu hallerde suçta yardım eden sıfatı alır: “a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek, b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak, c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak”.

³¹⁸ TCK m. 39/1.

³¹⁹ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 68.

³²⁰ **Ergin**, “6222 Sayılı Kanun'un ‘Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması’ Maddesi'nin Değerlendirilmesi”, s. 1420.

³²¹ **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 782; **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 324.

faillerden birinin başka veya ek bir suç işlemesi durumunda, planlanmayan kısımda iradesi olmayan ortak, yeni suçtan sorumlu tutulamayacaktır³²². Zira failer arasındaki bağlantı kopmuştur. Örneğin, 6222 sayılı Kanun'un 13/1 maddesindeki suç işlemesi için azmettirilen kişi, spor alanına ateşli silahı soktuktan sonra ayrıca silahla yaralama suçunu işlerse asıl planlanan suça azmettiren kişi, yaralama suçunun faili olmayacaktır. Nitekim azmettirenin sorumluluğu yalnızca işlenmesi istediği suç kapsamında şekillenecektir³²³.

Benzer şekilde, kararlaştırılan eylemin spor alanındaki kişiye meşale temin edilmesi olayında, faillerden birinin plandan saparak meşale ile müsabaka düzenini bozması halinde diğer fail, yeni suçtan dolayı ceza almayacaktır. Yine faillerden biri, suç esnasında kimliğini gizleyerek suçun nitelikli halini (6222 sayılı Kanun'un 17/A maddesinin birinci fıkrası) işlerse, buna katılmayan diğer fail suçun ağırlaşmış halinden sorumlu olmayacaktır. Zira şerikin bu anlamda bir isteği ve icrası bulunmamaktadır³²⁴.

Daha önce belirtildiği üzere çalışma konusu suçlar yalnızca kasten işlenebilen icrai suçlardır. Bizim de katıldığımız anlayışa göre bu suçlara taksirli bir davranış ile iştirak etmek mümkün olmaz³²⁵. Nitekim iştirak konusunda bir iradesi tespit edilmeyen kişinin sırf özenli davranmadı diye suça dahil etmek isabetli değildir³²⁶. Örneğin, spor salonu içerisindeki bir büfe sahibinin kendi işi için kullandığı bıçağı açıktaki unuttuğu ve failin bu bıçağı kullanıp müsabaka düzenini bozduğu olayda, büfeciyi suçtan sorumlu tutmak doğru olmayacaktır.

Çalışma konusu suçlara ihmal suretiyle iştirak edilip edilemeyeceği hususu da incelemeye değerdir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, suça iştirak için kişinin bir şekilde suça dahil olma isteğini göstermiş olması gerekmektedir³²⁷. Bunun için bir yandan kararlaştırılan suçun sonuçlanması istenirken, diğer yandan sergilenen davranış ile diğer

³²² Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 496; Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 292.

³²³ Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 556.

³²⁴ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Genel Bilgiler, s. 547.

³²⁵ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Genel Bilgiler, s. 543; Kasıtlı suça iştirakin mümkün olup olmayacağına ilişkin tartışmalı görüşler için bkz: Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 349 vd.

³²⁶ Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 541.

³²⁷ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, s. 327.

faile katkıda bulunma iradesi ortaya çıkmalıdır³²⁸.

Bu doğrultuda doktrindeki baskın görüş, icrai suçlara ihmali bir davranış ile müşterek fail sıfatıyla iştirak edilemeyeceği noktasındadır³²⁹. Keza burada, fiil üzerindeki ortak hakimiyet ve birlikte hareket etme bilinci bulunmamaktadır³³⁰. Diğer taraftan bu kişi, başkasının işlediği suçu önlemeyerek ona yardımda bulunmakta ve görünüşte ihmali bir suç işlemektedir³³¹. Bu sebeple kişi, müşterek fail olarak değil, asıl faile yardım eden olarak cezalandırılacaktır³³². Bu özel durumda failin niteliği de önemlidir. Zira ihmal sebebiyle icrai suça iştirak eden fail, söz konusu suçun gerçekleşmesini engellemek adına özel bir sorumluluğu olmalıdır³³³. Örneğin, çocuğuna bakım yükümlülüğü olan ancak çocuğunun diğer kardeşleri tarafından cinsel istismara uğradığını bilmesine rağmen onu kurtarma adına bir çaba göstermeyen anne, işlenen cinsel istismar suçunda yardım eden sıfatıyla sorumludur³³⁴.

İncelenen suçlar bakımından bir örnek vermek gerekirse; güvenliği sağlama görevi olan kolluk güçleri eğer, yasak maddenin spor alanına sokulmasına, bu alanda kullanılmasına veya başkasına temin edilmesine göz yumar veya engel olmaz ise bu suça ihmal suretiyle iştirak etmiş olacaktır³³⁵. İştirakin türü ise TCK 39. maddesi kapsamında yardım etme şeklinde değerlendirilecektir.

Diğer taraftan iştirak hükümlerinin objektif cezalandırılabilme şartı içeren 13/4-5 fıkraları yönünden nasıl uygulanacağı sorusu akıllara gelebilir. Öncelikle objektif cezalandırılabilme şartı içeren suçlara iştirak (fail, azmettiren veya yardım eden olarak) mümkündür³³⁶. Faillerden birinin yasaklı maddeyi spor alanına sokması, diğerinin ise aynı maddeyi alıp müsabaka düzenini bozacak şekilde sahaya fırlatması örneğini ele

³²⁸ Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 540.

³²⁹ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 760.

³³⁰ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 463.

³³¹ İçel/ Akıncı / Özgenç/ Sözüer/ Mahmutoğlu/ Ünver, İçel Suç Teorisi, s. 402; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 623.

³³² Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 463.

³³³ Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Genel Bilgiler, s. 152.

³³⁴ Özgenç, İzzet, "İcrai Suça İhmali Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi'nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler", in: Türkiye-Kore Ceza Hukuku Sempozyumu, Ekim 2011, s. 8 vd.

³³⁵ Polisin, işlenen suça müdahale etmemesi durumunda suça müşterek fail olarak iştirak edeceğini kabul eden karşıt görüş için bkz: Zafer, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), s. 555.

³³⁶ Ersoy, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 202.

alalım. Somut olayda eğer, faillerin tek ve ortak bir suç işleme iradesi içerisinde davrandıkları kabul edilirse “*iştirak halinde işlenen suç bütündür, bölünemez*³³⁷” ilkesi doğrultusunda faillerin ayrı ayrı 13/4 veya 13/5 maddesi uyarınca cezalandırılmaları gerekecektir. Diğer bir ifade ile faillerin hareketlerinin bölünüp farklı suç neviden cezalandırılmaları isabetli olmayacaktır³³⁸. Hatta faillerden birinin şartın sağlandığından haberinin olmaması durumunda dahi iştirak hükümleri her iki fail bakımından uygulanacaktır³³⁹. Bununla birlikte ikinci failin sahaya fırlattığı maddeye rağmen müsabaka düzeninin bozulmaması ihtimalinde objektif cezalandırılabilme şartı gerçekleşmemiş olacağından failler de cezalandırılmayacak³⁴⁰, ancak şartları oluşmuşsa 13. maddenin diğer fıkraları uygulama alanı bulabilecektir.

İştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme ise TCK 41/1 maddesi ile mümkün hale gelmiştir. Buna göre “*İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır*³⁴¹”. Bu doğrultuda örneğin seyir alanına yasaklı madde sokulacağı esnada faillerden birinin bunu engellenmesi halinde, engel olan fail bu durumdan yararlanacak, diğer fail ise teşebbüs hükümleri uyarınca ceza alacaktır. Dördüncü ve beşinci fıkradaki suçlar bakımından ise suça teşebbüs kısmında yaptığımız açıklamalar geçerli olacaktır. Kanaatimizce, tüm emeğine rağmen şartın gerçekleşmesini engelleyemeyen fail gönüllü vazgeçmeden faydalanacak, diğer faile ise suça teşebbüs hükümleri uygulanacaktır.

3.2.3. İçtima

Ceza sisteminin temelini failin “ihlal sayısı kadar suç ve suç sayısı kadar ceza (gerçek içtima) vardır” olgusu oluşturmaktadır³⁴². Bu durumun istinası, suçların birleşmesi veya bir araya gelmesi şeklinde de nitelendirilen suçların içtima kavramıdır. Bu terim,

³³⁷ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 744; Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 512.

³³⁸ Objektif cezalandırılabilme şartı içeren suçlara iştirakin suçun tamamlanması veya bitmesine kadar her aşamada mümkün olabileceği görüşü için bkz: Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 110.

³³⁹ Artuk/ Alşahin, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, s. 23.

³⁴⁰ Bekar, Elif, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, İstanbul 2016, s.150; Artuk/ Alşahin, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, s. 41.

³⁴¹ TCK m. 41/1.

³⁴² Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 364.

gerçekleştirilen tek bir fiille hukuk düzeninde birden fazla ihlale veya farklı hareketlerle tek bir ihlale sebep olma durumu olarak tanımlanmaktadır³⁴³. TCK ise suçların içtimaı başlığı altında üç farklı hal öngörmüştür: bileşik suç (m. 42), zincirleme suç (m. 43) ve fikri içtima (m. 44).

3.2.3.1. Bileşik Suç

Kanuni tanıma göre bileşik (mürekkep) suç, “*biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suç*”³⁴⁴ denir. Birinci durumda iki ayrı suçun kendi bağımsızlıklarını yitirerek ortaya yeni bir suç çıkarmaları söz konusudur³⁴⁵. Örneğin, TCK madde 148’de düzenlenen yağma suçunda hırsızlık ile cebir veya tehdit suçları birleşip kendileri dışında bambaşka bir suç olan yağmayı (gasp) oluşturmaktadır³⁴⁶. Bileşik suçun ikinci ihtimalinde ise suçlardan birisi diğerinin ağırlaştırıcı unsurudur. Burada esas suç yerini korurken diğer suç bu suça eklenerek temel suçun ağırlaşmış halini meydana getirmektedir³⁴⁷. Bu duruma örnek ise TCK 292/2 maddesinde düzenlenen hükümlü veya tutuklunun tehdit ya da cebir kullanarak ceza infaz kurumundan veya tutukeviden kaçması suçu verilebilir. Zira burada aslında ayrı birer suç olan tehdit ve cebir suçları ceza infaz kurumundan veya tutukeviden kaçma suçuna dahil olarak bu suçu nitelikli hale getirmektedir³⁴⁸. TCK bileşik suçlarda gerçek içtima hükümlerinin uygulanmayacağını ve faile tek bir ceza verileceğini öngörmüştür³⁴⁹.

6222 sayılı Kanun açısından bakıldığında doktrinde, yasak maddenin kullanılarak müsabaka düzeninin bozulması suçunun (13/4) bileşik suç olduğuna dair bir görüş bulunmaktadır³⁵⁰. Buna göre ilgili suçun işlenebilmesi için öncelikle spor alanına yasak maddenin sokulması suçunun gerçekleşmesi şarttır. Dolayısıyla aslında iki ayrı suçtan

³⁴³ Centel/ Zafer/ Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 518; Özbek/ Doğan/ Bacaksız, Ceza Genel Hukuku Genel Bilgiler, s. 565; Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 72.

³⁴⁴ TCK m. 42.

³⁴⁵ Töngür/ Çetintürk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 339.

³⁴⁶ Akbulut, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 316.

³⁴⁷ Zafer, Türk Ceza Hukuku Temel Hükümler (TCK m. 1-75), s.603.

³⁴⁸ Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 366.

³⁴⁹ TCK m. 42 ikinci cümle.

³⁵⁰ Akyıldız, “Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler”, s. 98.

biri, diğ erinin unsuru olarak ortaya tek bir suç çı kmaktadır. Ancak ç alışmanın fikri içtima kısmında belirtildiğ i üzere doktrinde ve içtihatlarda dördüncü fıkradaki suç, geçitli suçtur. Buna göre suç yine tektir; ancak, faile bu suç bakımından ceza verilirken esas alınan kavram zincirleme suç yerine bir görünüşte içtima hali olan geçitli suçtur.

3.2.3.2. Zincirleme Suç

Failin bir suç işleme kararı içerisinde aynı suçu bir kişiye karşı birden fazla kez işlemesi durumunda zincirleme (müteselsil) suç söz konusu olmaktadır³⁵¹. Burada eylemler birden fazla olsa da faile tek ceza belli oranda artırılarak verilmektedir³⁵². Mağdurun belli bir kişi olmadığı suçlarda da zincirleme suç hükümleri uygulanmaktadır³⁵³. Bu nedenle genel tehlike yaratan suçlar, çevreye karşı suçlar veya kamu güvenliğine karşı suçlar gibi mağduru tipik olmayan suçlar zincirleme suça uygundur³⁵⁴.

Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da zincirleme suç gündeme gelmektedir³⁵⁵. Bu duruma örnek olarak failin iki kişiyi bir odaya kilitleyerek özgürlüklerinden yoksun bırakması (TCK m. 109) verilebilir³⁵⁶. Son olarak belirtmek gerekir ki; TCK, ayrı bir düzenleme ile zincirleme suç hükümlerinin kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçları bakımından uygulanmayacağını belirtmiş³⁵⁷ ve bu suçlar bakımından failin her fiilinden dolayı ayrı ayrı cezalandırılacağını öngörmüştür³⁵⁸.

Zincirleme suçun hukuki mahiyeti TCK'nin benimsediğ i görüş bakımından suç teklifi değ il, suç çokluğu teorisine dayanmaktadır³⁵⁹. Zira burada bağ ımsız nitelikte birden

³⁵¹ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 675; **Koca/ Üzülm ez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 528; TCK m. 43/1.

³⁵² TCK m. 43/1; Zincirleme suçta tek veya birden fazla suç olup olmadığı tartışması için bkz: **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 526 vd.

³⁵³ TCK m. 43/1 son cümle.

³⁵⁴ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 580.

³⁵⁵ TCK m. 43/2.

³⁵⁶ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 578.

³⁵⁷ TCK m. 43/3.

³⁵⁸ **Dönmezer/ Erman**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (Cilt II), s. 659.

³⁵⁹ **Koca/ Üzülm ez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 529.

fazla eylem bulunmakta, ancak karşılığında tek bir ceza verilmektedir³⁶⁰. Gerçekten de failin birden fazla işlediği suçun tür itibariyle aynı olması ortada tek bir suçun olduğunu göstermez. Suç birden fazladır³⁶¹. Fakat fail, yasanın aynı hükmünü birden çok kez ihlal etme niyetindedir³⁶². Eylemler arasındaki psikik bağ ise bu suçları birbirine bağlayarak zincirleme suç haline getirmektedir³⁶³.

Bu açıklamalar ışığında 6222 sayılı Kanun'un 13. maddesine bakıldığında; öncelikle bu suç tipleri TCK 43/3'te yer alan zincirleme suça elverişsiz suçlardan değildir. Diğer bir ifade ile suçlar yönünden zincirleme suç incelemesi yapılabilecektir. İkinci olarak; 13. maddedeki suçların mağduru belli bir kişi değil, tüm toplumdur. Bu nedenlerle maddedeki suç tiplerinden birini birden fazla kez işleyen faile zincirleme suç doğrultusunda tek ceza verilecek ve bu ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılacaktır.

Burada tespit edilmesi gereken husus, failin somut olaydaki iradesidir. İşlenen suçlar arasında fikir birliğinin olmadığı veya suçlar arası bağlantının koptuğu noktada fail artık her suç açısından ayrı ceza alma riskiyle karşılaşacaktır³⁶⁴. Örneğin; spor alanına topluca getirdiği meşaleleri yakalanmamak adına farklı zamanlarda sokan fail hakkında zincirleme suç hükümleri uygulanabilecektir. Yine failin müsabaka düzenini net bir şekilde bozabilmek için maçın farklı anlarında meşale yakması durumlarında suç sayısı birden fazla olsa da suç kararı tek olduğundan TCK 43. madde hükümleri geçerli olabilecektir.

Ancak suçlar arası kesintinin gerek zaman farkı gerekse de manevi bağ açısından belli olduğu durumlarda faile her eyleminden dolayı ayrı ceza verilmesi gerekecektir. Eğer fail, yasaklı maddeyi maça haftalık veya aylık süreçlerde getiriyor ise burada failin suç kararının tek olduğundan söz etmek zor olacaktır. Diğer bir ifadeyle; aynı suçu birden fazla kez sırf aynı maçta gerçekleştirdi diye eylemlerin zincirleme suça uygun olduğuna kanaat getirmek doğru olmayacaktır. Nihayetinde hakim, tüm bu değerlendirmeleri

³⁶⁰ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 579.

³⁶¹ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 676.

³⁶² **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 809.

³⁶³ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 682.

³⁶⁴ **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 344.

somut olayın özelliklerine göre yapacaktır. Bununla birlikte; iddianamenin kabulünün ardından işlenen suç, önceki suçtan hukuki kesinti sebebiyle ayrı kabul edildiğinden zincirleme suç hükümleri uygulanamaz³⁶⁵.

Diğer taraftan seçimlik hareketli suçların özelliği gereği, kanuni tanımında geçen eylemlerin birlikte yapılması o suçu zincirleme suç yapmamaktadır³⁶⁶. Bu nedenle 13. maddenin üçüncü fıkrasında seçimlik hareket olarak sunulan “sokma” veya “temin etme” fiillerinin beraber gerçekleştirilmesi halinde tek fiil ve tek suç oluşacaktır.

3.2.3.3. Fikri İçtima

Fikri (farklı neviden) içtima, failin tek bir hareketi ile birden fazla suç oluşturmasıdır³⁶⁷. Bazı durumlarda icra edilen fiil ile çok sayıda hukuki değer ihlali söz konusudur³⁶⁸. Bu noktada fail hakkında gerçekleştirdiği suçların hepsinden değil, yalnızca birinden cezaya hükmolunur³⁶⁹. Ancak verilecek ceza, kanunda yaptırımını en ağır şekilde düzenlenen suç üzerinden hesaplanır³⁷⁰. Örneğin; failin, mağdura aşağılamak amacıyla tokat atması eyleminde hem hakaret hem de yaralama suçları oluşmasına rağmen, ortada tek bir eylem (tokat atma) vardır ve burada fikri içtima uyarınca daha ağır cezayı gerektirir suç tipi, yaptırım açısından dikkate alınacaktır³⁷¹. Yine mağdurun evinin yakılarak öldürülmesi durumunda tek eylemle hem genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulma suçu (TCK m. 170) hem de nitelikli kasten öldürme suçu (TCK m. 82/1-c) oluşacağından fikri içtima gündeme gelecektir³⁷². Diğer taraftan failin gerçekleştirdiği fiiller arasında karar birliği olmaması halinde gerçek içtima hükümleri doğrultusunda faile her fiil açısından ayrı ayrı ceza tayin edilecektir³⁷³.

Son olarak, TCK kapsamında açıkça düzenlenmese de ceza hukukunda kabul edilen

³⁶⁵ **Özbek/ Doğan/ Bacaksız**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 576.

³⁶⁶ **Özbek/ Doğan/ Bacaksız**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 343.

³⁶⁷ **Centel/ Zafer/ Çakmut**, Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 518.

³⁶⁸ **İçel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 582; **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 821.

³⁶⁹ Akbulut, Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 326.

³⁷⁰ TCK m. 44.

³⁷¹ **Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 821.

³⁷² **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 711.

³⁷³ **Özen, Mustafa**, “Ceza Hukukunda Fikri İçtima”, TBBD, Sa. 73, 2007, s.134.

başka bir kavram olan görünüşte içtimadan (kanunların içtimaı) söz etmek gerekir. Burada birden fazla normun aynı eylemle ilişkili görünmesine rağmen gerçekte uygulanabilir tek bir kural olması söz konusudur³⁷⁴. Diğer bir ifade ile failin işlediği suçlar, sadece görünürde birden fazla olmasına rağmen aslında söz konusu fiilin tabi olduğu tek bir hüküm bulunmaktadır³⁷⁵. Bu itibarla ortada tek bir fiilden kaynaklı iki suç olduğu ve failin hangi suçtan dolayı cezalandırılacağı belli, yani görünüşte içtima olduğu durumlarda artık fikri içtima söz konusu olmayacaktır³⁷⁶. Doktrinde özel- genel norm ilişkisi, asli- tali norm ilişkisi, tüketen- tüketilen norm ilişkisi olmak üzere üç farklı görünürde içtima hali kabul edilmektedir³⁷⁷.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda; fikri içtimanın çalışma konusu suçlar bakımından değerlendirmesi yapılacaktır. 6222 sayılı Kanun'un 13/1 maddesinde "*bulundurulması esasen suç oluşturan silahları sportif alana sokan kişi hakkında 6136 sayılı Kanun ek 1. maddesi uyarınca ilgili kanunlarda belli edilen cezaların iki katı hükmolunur*"³⁷⁸ denmektedir. Burada kanun koyucu, suçun cezalandırılması bakımından 6136 sayılı Kanun'un uygulanacağını belirterek kendisini tali norm, 6136 sayılı Kanun'u ise asli norm noktasına getirmiştir³⁷⁹. Dolayısıyla birinci fıkradaki suç bakımından fikri içtima uygulaması mümkün olmayacak, failin cezalandırılma dayanağı görünüşte içtima olacaktır.

Birinci fıkranın işaret ettiği 6136 sayılı Kanun'un ek 1 nci maddesinin dördüncü fıkrasında da sayılan alanlara silah sokan kişilerin "*filleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*" adli para cezasına maruz kalacağı söylenmiştir. Diğer bir ifade ile ek 1 nci madde, 6222 sayılı Kanun 13/1 fıkrasına göre asli norm olsa da başka bir norm karşısında yardımcı norma dönüşebilecektir.

Birinci fıkra kapsamında sayılan silahların müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman

³⁷⁴ İçel/ Akıncı / Özgenç/ Sözüer/ Mahmutoğlu/ Ünver, İçel Suç Teorisi, s. 460.

³⁷⁵ Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 562.

³⁷⁶ Töngür/ Çetintürk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 356.

³⁷⁷ Detaylı bilgi için bkz: Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 573 vd; Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 732 vd; Koca/ Üzülmöz, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 562 vd.

³⁷⁸ 6136 sayılı Kanun ek 1. madde.

³⁷⁹ Asli- tali norm ilişkisi ya yardımcı normun açıkça bu durumu belirtmesi ya da kanunun özünden bu durumun anlaşılması şeklinde tespit edilebilir: Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 573 vd.

alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokulmasının yanı sıra bu mecralarda kullanılması halinde oluşabilecek suçlar yönünden ise artık iki farklı fiil ve netice oluşacağından kanaatimizce gerçek içtima uygulanmalıdır. Örneğin; failin ateşli silahını maça gidilen otobüste kullanarak tehdit suçunu işlemesi halinde hem 6222 sayılı Kanun 13/1 uyarınca hem de eylemin tipikliğine uyan TCK 106/2 maddesinden ayrı ayrı cezalandırılması gerekecektir. Yine kişinin tribüne soktuğu silahı ateşleyerek stat koltuğuna veya duvarına zarar vermesi halinde TCK 152. maddesinde yer alan nitelikli mala zarar verme suçundan da ayrıca ceza alacaktır. Aynı doğrultuda, belirtilen yerlerde silahın kullanılması halinde TCK 170. maddesinde yer alan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu ayrıca gündeme gelecektir.

Kanun'un 13/2 maddesinde yer alan suç bakımından herhangi bir fikri ve görünürde içtima hali öngörülmemiştir. Zira burada 12/1-b maddesinde sayılan yasaklı maddelerin metinde belirtilen sokma hareketi ile gerçekleştirilmesi doğrudan yaptırıma bağlanmıştır.

Diğer taraftan 13/3 maddesindeki suçun tamamlanması için ise 12/1-b maddesinde sayılan yasak maddelerin taraftara verilme kastıyla müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokulması şartı aranmaktadır. Dolayısıyla öncelikle 13/2'de yer alan suçun (sokma hareketi) işlenmiş olması gerekmektedir³⁸⁰. Fail daha sonra bu maddeleri seyircilere temin ederse cezası daha az olan 13/2 maddesindeki suçtan, cezası daha fazla olan 13/3 maddesinde suça geçilmiş olacak ve 13/2'deki suç tüketilmiş olacaktır. Böyle bir durumda görünüşte içtima hükümleri (tüketen- tüketilen norm) gündeme gelecek ve faile cezası daha fazla olan 13/3 maddesinden ceza verilecektir³⁸¹. Ancak burada önemli olan husus failin söz konusu yasaklı maddeyi seyircilere temin etme amacıyla spor alanına sokmasıdır. Başka bir ifade ile eğer fail, bu amaç olmadan söz konusu maddeyi müsabaka alanına sokmuş ve daha sonra ilk eyleminden bağımsız olarak temin etme fiilini gerçekleştirmişse bu halde gerçek içtima hükümleri doğrultusunda faile hem 13/2

³⁸⁰ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 188.

³⁸¹ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 188. Ayrıca yazar, aynı bölümde bu durumun geçitli suç kavramına örnek olduğunu belirtmiştir.

hem de 13/3 hükümlerinden ayrı ayrı ceza verilmesi gerekecektir³⁸².

Tüketen- tüketilen norm ilişkisinin diğer bir örneği 13/2 ile 13/4 maddeleri arasındaki ilişkidir. Zira 13/4 maddesinde Kanun'un 12/1-b kısmında sayılan yasaklı maddelerin kullanılması suretiyle müsabaka düzeninin bozulması şart koşulmuştur. O halde söz konusu yasaklı maddelerin spor alanına önce sokulup ardından kullanılma suretiyle müsabaka düzeninin bozulması halinde sokma eylemi daha ağır bir suça geçiş için tüketilmiş olacaktır. Bu nedenle faile tek bir ceza (13/4 uyarınca) verilecektir. Yargıtay da dördüncü fıkradaki suçun geçitli suç olduğunu belirtmiş, failin 12/1-b kısmında sayılan maddeleri müsabaka alanına sokma ile yetinmeyip cezası daha ağır olan suçu işlemesi halinde, cezası daha fazla olan suçtan mahkum edileceğini belirtmiştir³⁸³. Yargıtay bu doğrultudaki başka bir kararında ise somut olayda müsabaka düzeninin bozulmaması halinde faile yalnızca 13/2 maddesi uyarınca (sokma eyleminden dolayı) ceza verilmesi gerektiğini söylemiştir³⁸⁴. Yine yukarıda bahsedildiği gibi eğer failin bu iki eylemi arasında tükenmeden ziyade bir kopukluk veya duraksama olursa (eylemler bağımsızlıklarını korursa) fail, gerçek içtima uyarınca hem 13/2 hem de 13/4 kapsamında ayrı ayrı cezalandırılacaktır³⁸⁵.

6222 sayılı Kanun'un 13/4,5 ve 6. fıkralarındaki suçlara bakıldığında ise ortak olarak, “*fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*” ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Doktrinde bu durum sebebiyle söz konusu fıkralar, görünüşte içtima türü olan tali norm şeklinde değerlendirilmiş ve asli norm olarak işaret edilen suç ve cezanın uygulanması kabul görmüştür³⁸⁶. Diğer bir anlatımla suça konu fiilin 13. madde kapsamında cezalandırılması, fiilin diğer kanunlarda daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikte olmaması şartına bağlıdır. Örneğin, seyircinin maçın hakemini hedef alarak

³⁸² **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 65; **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 193.

³⁸³ Yargıtay 19. CD, 08.06.2016, 2015/13785 E., 2016/19328 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminin temin edilmiştir.

³⁸⁴ Yargıtay 19. CD, 08.06.2016, 2015/19863 E., 2016/19327 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminin temin edilmiştir.

³⁸⁵ **Özgenç**, “Değerlendirme ve Sonuç”, s. 115- 116; **Üzülmez, İlhan**, “6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtima”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed.: Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmez, İlhan, 2. Baskı, Ankara 2012, s. 87.

³⁸⁶ **Koca**, “6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, s. 68.

tribünden sahaya fırlattığı meşalenin hakeme isabet etmesi durumunda fail, TCK m. 86 uyarınca kasten yaralama ve 6222 sayılı Kanun uyarınca müsabaka düzeninin bozulması suçu işlemiş olmasına rağmen asli norm- tali norm ilişkisi sebebiyle yalnızca TCK m. 86 kapsamında ceza alacaktır³⁸⁷. Öğretideki bir görüşe göre verilen bu örnek açısından farklı neviden fikri içtima hükümlerine de başvurulabilir. Nitekim fail, tek bir eylemle hem müsabaka düzenini bozar hem de maddenin isabet ettiği kişide kemik kırığına yol açarsa, kendisine TCK 44/1 uyarınca daha ağır yaptırımını öngören suç isnat edilecektir³⁸⁸.

Benzer şekilde Kanun'un 13/5 maddesindeki asli- tali norm ibaresi gereğince örneğin, saha içine pet şişe fırlatıp müsabaka düzenini bozan ve aynı eylemle bir sporcunun yaralanmasını sebebiyet veren fail hakkında daha ağır cezayı içeren TCK 86. maddesi uygulanacaktır³⁸⁹. Yine 13/6 maddesinde yasaklı kabul edilen uyuşturucunun spor alanlarına sokulması TCK madde 188 (uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti) veya TCK madde 191 (kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak) hükmünü ihlal etmesi halinde faile asli- tali norm (görünüşte içtima) uyarınca yalnızca TCK 188 veya TCK 191 maddeleri kapsamında ceza verilecektir³⁹⁰. Bu sonuca uygulama ve cezanın miktarını belirleme açısından farklı neviden fikri içtima hükmü ile de ulaşılabileceği söylenmiştir³⁹¹. Nitekim failin uyuşturucuyu ticaretini yapma veya alkölü TCK madde 194 (sağlık için tehlikeli madde temini) suçu kapsamında spor alanına soktuğu varsayımında tek bir eylemle iki farklı suça sebebiyet verdiği, dolayısıyla faile TCK 44 uyarınca farklı neviden fikri içtima doğrultusunda cezası ağır

³⁸⁷ **Karanfil, Celalettin**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, İstanbul 2013, s. 72; **Koca**, "6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler", s. 66; **Üzülmez**, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai", s. 88; Destekleyici karar için bkz: Yargıtay 19. CD, 27.11.2017, 2016/5114 E., 2017/10074 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

³⁸⁸ **Üzülmez**, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai", s. 88; Bu görüşün teorik açıdan sakıncalı olduğuna dair açıklama için bkz: s. 79.

³⁸⁹ **Üzülmez**, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai", s. 89.

³⁹⁰ **Üzülmez**, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai", s. 89.

³⁹¹ "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai", s. 89.

olan suçtan ceza verilebileceği ifade edilmiştir³⁹². Ancak bu görüş, cezanın miktarının tespiti açısından sakıncalı olmasa da teorik anlamda isabetli değildir. Zira görünüşte içtimanın bulunduğu durumlarda fikri içtimadan bahsedilmez³⁹³. Dolayısıyla maddede görünüşte içtima halinin düzenlenmediği noktada koşulları oluşmuş ise fikri içtima uygulanabilecektir. Bu nedenle öğretide 13. maddenin 4,5 ve 6. maddelerinde geçen “*fili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*” ibaresinin aslında gereksiz olduğu, bu ibare olmasa da TCK 44. maddedeki farklı neviden fikri içtima kavramı sayesinde cezalandırma yoluna gidilebileceği düşüncesi³⁹⁴ kanaatimizce doğru değildir. Bilakis, kanun koyucunun bu ibareyi normlar arası ortaya çıkabilecek muhtemel bir çatışmayı önlemek adına koyduğu³⁹⁵ ve bu maddeler yönünden sorunun asli-tali norm yoluyla çözülmesini tercih ettiği ortadadır.

3.3. YAPTIRIM

3.3.1. Genel Olarak

Türk Ceza Kanunu’nun birinci maddesinde amaç, suç işlenmesini önleyerek toplumsal düzenin ve huzurun korunması olarak belirtilmiştir. Yaptırım ise suçtan dolayı zarar gören bu düzenin tekrar dengesini sağlamak ve fail üzerinde hukuki sonuçlar oluşturmak adına önem arz etmektedir³⁹⁶. Bu doğrultuda TCK’nin üçüncü kısmında düzenlenen yaptırım kavramı, suça karşı uygulanması için cezalar ve güvenlik tedbirlerinden oluşmaktadır³⁹⁷.

3.3.2. Cezalar

TCK 45. maddesinde suça uygulanacak ceza yaptırımlarının hapis ve adli para cezası olduğu belirtilmiştir. 6222 sayılı Kanun’da bu doğrultuda 13. maddede sayılı suçlar için

³⁹² **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 210.

³⁹³ **Töngür/ Çetintürk**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 352; **Artuk/ Gökcen/ Alşahin/ Çakır**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 800.

³⁹⁴ **Avcı**, Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet, s. 210.

³⁹⁵ Bu durumun görünüşte içtimanın temeli olduğu hakkında bkz: **Toroslu**, Ceza Hukuku Temel Kısım, s. 92.

³⁹⁶ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 781.

³⁹⁷ **Toroslu**, Ceza Hukuku Genel Kısım, s. 445.

hapis ve adli para cezası öngörmüştür.

İlk fıkradaki suçu işleyen kişi hakkında 6136 sayılı Kanun'un ek 1. maddesi uyarınca ilgili kanunlarda belirlenen cezaların iki katı uygulanacaktır. Diğer bir ifade ile günlük hayatta zaten bulundurulması suç oluşturan silahların spor alanına sokulması halinde failin cezası iki kat fazla olacaktır³⁹⁸. Netleştirirsek; taşıma ruhsatı olmamasına rağmen spor alanına silah sokan faile, 6136 sayılı Kanun'un 13. maddesi yollaması ile eylemine uygun cezanın iki katı verilecektir³⁹⁹. Kanun koyucunun buradaki amacının söz konusu yasak silahların bilhassa sporun içerisinde bulundurulmasını caydırmaya yönelik olduğu ortadadır. Diğer taraftan, kişinin (spor alanlarına ruhsatlı silah taşımaya görevi veya yetkisi olanlar hariç) taşıma ruhsatlı silahını spor alanına sokması durumunda ise 6136 sayılı Kanun'un ek 1. maddenin son fıkrası uygulama alanı bulacaktır⁴⁰⁰. Bu durumda fail, fiili başka kanunlarda daha ağır cezayı gerektirmiyor ise elli günden az olmamak üzere adli para cezasına çarptırılacaktır. Ek olarak bu kişinin silah ruhsatları taşımadan bulundurmaya çevrilecek, “*ön ödeme veya mahkûmiyet kararındaki adli para cezasının infaz edildiği veya düştüğü tarihten itibaren beş yıllık süre geçmediği takdirde, bu kişilere taşıma ruhsatı*⁴⁰¹” verilmeyecektir.

İkinci fıkraya göre ise suçun unsurlarının oluşması halinde fail altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Aynı doğrultuda; üçüncü fıkradaki suçun işlenmesi halinde ise faile iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilecektir. Yine dördüncü fıkrada ise söz konusu fiilin daha ağır bir cezayı gerektirmediği durumda sanığa bir yıldan beş yıla kadar hapis ceza verilmesi kararlaştırılmıştır. Kanun koyucu buradaki suçlar bakımından hürriyeti bağlayıcı hapis cezasını tek seçenek olarak belirlemiş, bu cezaya alternatif veya ek olarak adli para cezasını öngörmemiştir.

Kanun'da hapis cezasının alt ve üst sınırı belirlenmiş, ceza miktarının tayini ise hakim takdirine bırakılmıştır. Hakim, TCK 61. maddede belirtilen kriterler kapsamında somut

³⁹⁸ **Ekren**, Tarafata Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 106.

³⁹⁹ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 38.

⁴⁰⁰ **Ekren**, Tarafata Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 106.

⁴⁰¹ 6136 sayılı Kanun ek 1/son.

olay hakkında temel cezayı belirleyecek⁴⁰², suçun temel haline nazaran daha ağır veya az cezayı gerektirir nitelikli halin veya şahsi sebeplerin varlığı halinde ilgili maddeler uyarınca ceza artırımı veya indirimi yapacak⁴⁰³ ve en nihayetinde varsa takdiri indirim sebeplerini uygulayarak netice cezayı saptayacaktır⁴⁰⁴.

Beşinci fıkra bakımından ise işlenen fiilin daha ağır cezayı gerektiren bir suç olmaması kaydıyla faile yüz gün adli para cezası verileceği belirtilmiştir.

13. maddenin son fıkrasında ise suçun unsurlarının gerçekleşmesi ve failin eyleminin daha ağır bir cezayı gerektirmemesi durumunda, faile otuz gün adli para cezası verileceği yazılmıştır. Beşinci ve altıncı fıkralardaki kanun lafzına bakıldığında hakime bir takdir hakkı verilmemiş, cezanın kesin miktarı otuz gün adli para cezası olarak belirlenmiştir. Otuz günün karşılığı olarak tespit edilecek para cezası ise bir gün karşılığı en az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olacak şekilde kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilecektir⁴⁰⁵.

Kanun'un 13/5,6 maddelerinde belirlenen adli para cezaları hakkında TCK m. 75 uyarınca ön ödeme⁴⁰⁶ müessesesi uygulanacaktır⁴⁰⁷.

Genel olarak değerlendirildiğinde; Kanun'un hapis cezaları yönünden belirlediği miktarlar kanaatimizce makul seviyededir. Kaldı ki burada Kanun, işlenen suçlara karşı belirtilen cezalarda alt ve üst sınırı olabildiğince geniş tutmuş ve bu anlamda somut olayın özelliklerine göre hakime takdir yetkisi tanımıştır. Ancak Kanun'un para cezası öngördüğü fıkralarda belirtilen miktarların (yüz gün ve otuz gün adli para cezası) günümüz şartlarında caydırıcı nitelikte olmadığını düşünmekteyiz. Bu nedenle söz konusu para cezalarının ülkedeki asgari ücret ve enflasyon oranı doğrultusunda

⁴⁰² TCK m. 61/1.

⁴⁰³ TCK m. 61/4.

⁴⁰⁴ TCK m. 62/1.

⁴⁰⁵ TCK m. 52/2.

⁴⁰⁶ TCK m. 75: "(1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili; a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını, b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için otuz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı, c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz".

⁴⁰⁷ Gülşen, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 329.

dönemsel olarak değişmesi, Kanun'un amacına ve ceza adaletine uygun düşecektir.

Son olarak; 13/2,5,6 maddeleri açısından belirtilen cezalar iki yıldan az hapis cezası veya adli para cezası olduğu için bu suçların fail hakkında CMK 100. madde⁴⁰⁸ kapsamında tutuklama kararı verilemeyecek, ancak adli kontrol tedbiri uygulanabilecektir⁴⁰⁹. Diğer taraftan karşılığında iki yıldan fazla hapis cezası öngörülen 13/3,4 maddelerinde sayılan suçlar bakımından fail hakkında tutuklama kararı verilebilecektir⁴¹⁰.

Hapis cezasının ertelenmesi, kısa süreli hapis cezalarının cezaevinde infazı yerine suçlunun yeniden topluma kazandırılması ve rehabilite edilmesi amacını taşır. ⁴¹¹. Bu itibarla iki yıl ve daha az bir hapis cezasına mahkûm edilen sanığın cezası TCK m. 51 kapsamında ertelenebilir⁴¹². Kanun maddesinde erteleme şartları olarak “*kişinin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması ve suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması*”⁴¹³ sayılmıştır. Keza Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi, futbol maçının ardından maçın hakemine yumruk atma suretiyle hakemin yaralanmasına sebep olduğu iddia olunan sanık hakkında yaptığı incelemede; sanığın adli sicil geçmişi nedeniyle tekrar herhangi bir suça karışmayacağı yönünde bir takdir oluşmadığından sanığa verilen cezayı ertelememiştir⁴¹⁴.

Hâkim, cezanın ertelenmesi için mağdur veya kamunun suçtan dolayı yaşadığı zararın tazmin edilmesini veya suç öncesi hale getirilmesini sanıktan şart koşabilir⁴¹⁵. Böyle bir durumda erteleme için diğer şartları sağlamasına rağmen hâkimin istediği zarar tazminini gerçekleştirilmeyen sanık hakkında cezanın ertelenmesi kararı

⁴⁰⁸ CMK m. 100/4: “*Sadece adli para cezasını gerektiren suçlarda veya vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenenler hariç olmak üzere hapis cezasının üst sınırı iki yıldan fazla olmayan suçlarda tutuklama kararı verilemez*”.

⁴⁰⁹ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 329.

⁴¹⁰ **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 329.

⁴¹¹ **Epözdemir, Rezan**, “*Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK md. 51)*”, GÜHFD, Sa. 1, Yıl 2022, s. 452.

⁴¹² TCK m. 51/1.

⁴¹³ TCK m. 51/1-a, b.

⁴¹⁴ Erzurum Bölge Adliye 1. CD, 23.12.2019, 2018/1734 E., 2019/3270 K. Karar, <https://www.lexpera.com.tr/> sitesinden edinilmiştir

⁴¹⁵ TCK m. 51/2.

verilemeyecektir. Diğer taraftan bu müessese, yalnızca süreli hapis cezaları için elverişli olup adli para cezaları bakımından uygulanamamaktadır⁴¹⁶.

Bu bilgiler ışığında 6222 sayılı Kanun'un 13. maddesindeki ceza miktarlarına bakıldığında; netice cezası iki yıl ve aşağısında kalan hapis cezasının öngörüldüğü suçlar yönünden yukarıda bahsedilen diğer şartların da sağlanması durumunda ceza ertelenebilecektir. Ertelenme uygulanan hükümlü hakkında bir yıldan az üç yıldan fazla olmamak üzere bir denetim süresi belirlenecek⁴¹⁷, bu denetim süresinin iyi halli veya yükümlülüklerle uygun bir şekilde tamamlanması halinde ceza infaz edilmiş sayılacaktır⁴¹⁸.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na (CMK) düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kavramı ise öğretide sanık aleyhine verilen kararın dış dünyada bir sonuç meydana getirmesini engelleyici mekanizma olarak tanımlanmaktadır⁴¹⁹. Zira bu kurum ile sanığın cezasını herhangi bir şekilde infaz etmeden ıslah edilmesi hedeflenmektedir⁴²⁰.

HAGB kurumunun düzenlendiği yasa metnine bakıldığında; yargılama sonucunda sanığa verilen netice cezanın iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası olması durumunda mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilecektir⁴²¹. Sanık hakkında bu hükmün uygulanabilmesi için ise sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması ve suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle

⁴¹⁶ **Epözdemir**, “Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK md. 51)”, s. 454.

⁴¹⁷ TCK m. 51/3.

⁴¹⁸ TCK m. 51/8. Diğer taraftan TCK 51'e göre hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, infaz hâkiminin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine infaz hâkimliğince karar verilir.

⁴¹⁹ **Güngör, Devrim/ Okuyucu Ergün, Güneş**, “Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması”, AÜHFD, C. 65, Sa. 4, 2016, s. 1954.

⁴²⁰ **Toroslu, Nevzat/ Feyzioğlu, Metin**, Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Ankara 2016, s. 311.

⁴²¹ CMK m. 231/5.

tamamen giderilmesi⁴²² şartları koşulmuştur. Mahkeme, HAGB hükmünü uygulama kararı aldığı zaman sanık beş yıl boyunca denetim altına alınır ve sanık bu süre içerisinde kasıtlı başkaca bir suç işlemediği takdirde Mahkemece verilen mahkumiyet hükmü ortadan kaldırılır⁴²³.

Bu itibarla örneğin, 6222 sayılı Kanun 13/3 maddesi gereği neticeten bir yıl sekiz ay hapis veya 13/1 kapsamında adli para cezası alan sanık hakkında diğer şartların da sağlanması halinde HAGB kararı verilebilecektir. Ancak sanık denetim süresi içerisinde kasıtlı başka bir suç işlemesi halinde Mahkeme, esas ceza miktarının yarısı kadar sürenin infaz edilmemesine karar verebileceği gibi TCK 51. madde uyarınca cezayı erteleyebilir. Hatta hâkim bunların dışında söz konusu cezayı seçenek diğer cezalara çevirip sanık hakkında yeni bir hüküm kurabilir⁴²⁴.

3.3.3. Güvenlik Tedbirleri

Güvenlik tedbirleri, işlenen suçun yarattığı tehlikeden hem failin kendisini hem de toplumu koruma amacı güden yaptırım çeşitleridir⁴²⁵. Bu tedbirler ile bir yandan kişinin iyileştirilmesine yönelik adımlar atılırken, diğer yünden toplumun zarar görme riski azaltılmaya çalışılmaktadır⁴²⁶. Islah etkisiyle güvenlik tedbirleri, suçu önlemeye tek başına yeter nitelikte olmayan cezaları tamamlayıcı niteliktedir⁴²⁷.

Kanunilik ilkesi doğrultusunda kanunda suç olarak tanımlanmayan bir eylemden dolayı kişiye ceza verilemeyeceği gibi kişi hakkında güvenlik tedbiri de uygulanamaz⁴²⁸. Yine bu ilkenin sonucu olarak; suçlu bulunan kişi, kanunda yazılı ceza ve güvenlik tedbirinden başka bir yaptırıma tabi tutulamaz.

⁴²² CMK m. 231/6.

⁴²³ CMK m. 231/10.

⁴²⁴ CMK m. 231/11: Bu yöndeki karar için bkz: Yargıtay 19. CD, 06.04.2016, 2015/33713 E., 2016/14667 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

⁴²⁵ **Özgenç**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 782.

⁴²⁶ **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler s. 370.

⁴²⁷ **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 660; Güvenlik tedbirinin failin kusurlu sayılmadığı hallerde tek başına da uygulanabilir olması hakkında bkz: **Koca/ Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 570.

⁴²⁸ TCK m. 2.

Bu çerçevede TCK'deki güvenlik tedbirleri şunlardır: belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma, eşya müsaderesi, kazanç müsaderesi, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri, suçta tekrür ve özel tehlikeli suçlular, sınır dışı edilme ve tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri⁴²⁹.

TCK dışında özel yasaların kendine özgü güvenlik tedbirleri söz konusu olabilmektedir⁴³⁰. Nitekim çalışma konumuzu düzenleyen 6222 sayılı Kanun'da iki çeşit güvenlik tedbiri öngörülmüştür.

3.3.3.1. Spor Kulüplerinin, Federasyonların ve Bünyesinde Sportif Faaliyetler İcra Edilen Tüzel Kişilerin Yönetim ve Denetim Organlarında Görev Yapmaktan Yasaklanma

6222 sayılı Kanun'un ilk halinde bulunmayan ancak 7182 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile metine eklenen 17/A maddesinin ikinci fıkrasına göre *"bu Kanunda tanımlanan veya atıf yapılan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde, kişi hakkında ayrıca 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi hükümlerine göre spor kulüplerinin, federasyonların ve bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur"*. Diğer bir ifade ile kişi, ceza yargılaması neticesinde alacağı hapis veya adli para cezası yanında sayılı organlar nezdinde belli görevleri yapmaktan mahrum bırakılacaktır.

Maddenin devamında ise söz konusu tedbirin adli yargıda verilen hükmün kesinleşmesi ile başlayacağı ve söz konusu cezanın infazının tamamlanmasının ardından belli bir süre sonra biteceği belirtilmiştir. Burada temel yaptırım süresi, kesinleşen hapis cezası süresi ile aynı olmakla birlikte her halükârda hak yoksunluğunun toplam süresi beş yılı geçemeyecektir. Örneğin; kişi hakkında Kanun kapsamında işlediği bir suçtan dolayı toplamda 1 yıl kesinleşmiş hapis cezası verilirse, kişinin idari yasak süresi de cezanın infazının ardından başlamak şartıyla 1 yıl olacaktır.

⁴²⁹ TCK m. 53- 60.

⁴³⁰ Artuk/ Gökçen/ Alşahin/ Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 998.

3.3.3.2. Seyirden Yasaklanma

3.3.3.2.1. Genel Olarak

Kanun'un 18/1 maddesinde düzenlenen seyirden yasaklanma, bireyin müsabaka ve idmanları izlemek maksadıyla maç, idman ve izleyiciler için tahsis edilen yerlere girişinin yasaklanması şeklinde açıklanmıştır. Amaç ise ihlali gerçekleştiren kişinin müsabaka ve idmanları izlemesini engellemektir⁴³¹. Kanun koyucu burada herkes için değil, “müsabaka veya antrenmanı izleme amacı olan kişiler” yönünden bir yasaklama tercih etmiştir. Ancak bu yasak, söz konusu yasaklanmış alana kişinin seyir amacından başka bir sebeple gelmesi halinde uygulanmayacaktır⁴³². Örneğin, 6222 sayılı Kanun kapsamında aldığı ceza neticesinde hakkında ayrıca seyirden yasaklanma tedbiri uygulanan kuryenin yasak devam ederken söz konusu müsabaka alanına işi sebebiyle teslimat yapmaya gelmesi halinde yasak uygulanmayacaktır⁴³³.

Spor alanında bulunma sebebi esasen “seyir” olmayıp kendi mesleklerini icra etmek olan sporcuların, antrenörlerin, yöneticilerin, hakemlerin ve spor alanında çalışan diğer kişilerin ise seyirden yasaklanması kural olarak mümkün değildir⁴³⁴. Bu kişiler hakkında seyirden yasaklanma kararı verilse bile yasak sadece, bu kişilerin “seyirci alanına” girmeleri yönünden olabilecek, bu alan dışındaki spor yerlerine girmeleri engellenemeyecektir⁴³⁵. Örneğin, seyirden yasaklanan bir sporcu söz konusu spor alanına girebilecek ancak müsabakayı seyircilere özgü yerde (tribün) izleyemeyecektir⁴³⁶.

Hukuki nitelik olarak bakıldığında ise 18. maddede üç farklı seyirden yasaklanma hali

⁴³¹ **Tabel, Taner**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, İstanbul 2013, s. 36.

⁴³² **Hürmüz, Peyman**, Seyirden Yasaklanma, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 44; **Köse**, “*Seyirden Yasaklanma Tedbiri ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*”, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-alpay-seyirdenyasaklama.pdf>, 30.03.2023.

⁴³³ **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 44.

⁴³⁴ **Yaşar**, “6222 Sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri”, s.19.

⁴³⁵ **Öztürk**, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, s. 69.

⁴³⁶ **Zafer, Hamide**, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)”, TAAD, C. 5, Sa. 19, 2014, s. 36.

bulunmaktadır: “güvenlik tedbiri” olarak seyirden yasaklanma, “koruma tedbiri” olarak seyirden yasaklanma ve “idari (önleyici) tedbir” olarak seyirden yasaklanma⁴³⁷. Diğer bir ifade ile seyirden yasaklanma deyiminden tek tip bir tedbir anlaşılmalıdır.

Maddenin birinci fıkrasında kişinin, 6222 sayılı Kanun’da veya bu Kanun’un yollama yaptığı kanunlar uyarınca işlediği bir suç sonunda mahkemece kurulan hükümdede, hakkında bir güvenlik tedbiri olarak seyirden yasaklanmanın uygulanacağı belirtilmiştir. Buradaki seyirden yasaklanma terimi bir “güvenlik tedbiri” olarak düzenlenmiştir. Üçüncü fıkarda ise Kanun kapsamındaki bir suçtan dolayı hakkında soruşturma başlatılan kişinin spor müsabakalarını seyirden derhal yasaklanacağı ve ilgili makamlarca bu tedbirin kaldırılana kadar söz konusu yasağın bir koruma tedbiri olarak devam edeceği belirtilmiştir. Dolayısıyla Kanun burada seyirden yasaklanmanın güvenlik tedbirinden farklı olarak “koruma tedbiri” şeklinde de uygulanacağını dile getirmiştir.

Son olarak, maddenin yedinci fıkrasına göre alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan ve içeri alınmamasına rağmen spor alanlarına bir şekilde girdikten sonra çıkmakta direnen kişinin, bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklanacağı ifade edilmiştir. Bu durumda kişi hakkında herhangi bir hüküm veya soruşturma yokken kurallara ısrarla aykırı davranışının karşılığında “önleyici idari tedbir” türü olarak seyirden yasaklanma öngörülmüştür.

Bu bölümde yalnızca güvenlik tedbiri yaptırımı niteliğinde uygulanan seyirden yasaklanma durumunu incelenmiştir. Diğer iki türdeki seyirden yasaklanma hali ise “tedbirler” başlığı altında anlatılmıştır. Tüm bu seyirden yasaklanma çeşitlerinin genel sonuçları ise yine “tedbirler” kısmında ortak olarak ele alınmıştır.

⁴³⁷ **Zafer**, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)”, s. 36; **Gülşen**, Spor Hukuku Genel Esaslar, s. 159 vd; **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 46; **Ekren**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 156; **Yaşar**, “6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri”, s. 34.

3.3.3.2.2. Güvenlik Tedbiri Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma

18. maddenin ilk fıkrasında “*Kişinin, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı mahkemece kurulan hükümde, hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanmasına karar verilir*” ifadesi bulunmaktadır. Örneğin çalışma konumuz olan 13. madde kapsamında işlenen bir suçtan ötürü mahkemenin vereceği kararda sanığa, ceza yaptırımının yanı sıra güvenlik tedbiri olarak seyirden yasaklanma da uygulanacaktır. Cümlede geçen “*karar verilir*” ibaresinden dolayı mahkemenin seyirden yasaklanma güvenlik tedbirine hükmetmesi yönünde bir takdir hakkı bulunmamakta olup, kararda mahkumiyete ek olarak bu tedbir kararı da kesin olarak gösterilecektir⁴³⁸.

Diğer taraftan bu güvenlik tedbirinin uygulanması için illa ki bir ceza mahkumiyetine ihtiyaç bulunmamaktadır⁴³⁹. Zira yargılama sonunda mahkemenin sanık hakkında CMK 223. maddenin üç veya dördüncü fıkrasına göre sanığın kusur yeteneği olmaması sebebiyle ceza verilmesine yer olmadığına dair karar vermesi halinde de seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri uygulanacaktır⁴⁴⁰. Aynı şekilde sanık hakkında verilen cezanın TCK 50. madde uyarınca başta adli para cezası olmak üzere diğer seçeneklere dönüştürülmesi, cezanın doğrudan adli para cezası olması, verilen hapis cezasının TCK 51. maddesi uyarınca ertelenmesi veya CMK 231. madde uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılması hallerinde de seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri kararda belirtilecektir⁴⁴¹. Beşinci fıkrada ise sanık hakkında beraat veya düşme kararı verildiği takdirde seyirden yasaklanma tedbirine kararda yer verilmeyeceği, o ana kadar uygulanan bir yasak var ise de hükümlerle birlikte kaldırılacağı söylenmiştir.

Seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri süresi ise Kanun’a göre hükümlünün infazının

⁴³⁸ **Ekren**, Tarafata Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s.170; **Zafer**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*”, s. 37; Yargıtay 19. CD, 09.10.2017, 2016/15529 E., 2017/7785 K.; Yargıtay 19. CD, 16.10.2018, 2018/145 E., 2018/10430 K. Kararlar, Yargıtay karar arama sisteminin temin edilmiştir.

⁴³⁹ **Özgenç**, Değerlendirme ve Sonuç, s. 122.

⁴⁴⁰ **Yaşar**, “*6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri*”, s. 29.

⁴⁴¹ **Zafer**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*”, s. 38 vd.

bitmesinin ardından bir yıldır⁴⁴². Bu sürenin bitmesi ile artık kişi Kanun’da sayılan sportif alanlara girebilecektir⁴⁴³. Kişi hakkında ikinci kez seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri uygulanırsa bu bir yıllık yasak süresi üç yıl; üçüncü kez söz konusu tedbirin uygulanması halinde ise beş yıl olacaktır⁴⁴⁴. Örneğin spor alanına bıçak sokması sebebiyle yapılan kovuşturma neticesinde ceza alan ve ayrıca güvenlik tedbiri olarak ilk kez seyirden yasaklanan kişinin yasak süresi bir yıl olacaktır. Kişi bu yasak sonrasında bu Kanun veya yollama yapılan diğer kanunlar kapsamında yeniden suç işlemesi halinde söz konusu tedbir süresi üç yıl ve en nihayetinde üçüncü kez suç işlemesi halinde ise beş yıl olacaktır. Beş yıllık süre üst sınır olup kişinin dördüncü ve daha fazla kez seyirden yasaklanması durumunda söz konusu yasak süresi beş yılı aşmayacaktır⁴⁴⁵.

3.4. KORUMA VE İDARİ TEDBİRLERİ

6222 sayılı Kanun’un 18. maddesinde düzenlenen seyirden yasaklanma kavramı yukarıda da bahsedildiği üzere üç farklı nitelikte karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda seyirden yasaklanma, güvenlik tedbiri olarak kullanıldığı gibi koruma ve idari tedbir anlamında da özellik arz etmektedir.

3.4.1. Koruma Tedbiri Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma

5271 sayılı CMK’nin dördüncü bölümünde yer alan koruma tedbirleri temel olarak; muhakemenin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, delil toplanabilmesi veya delillerin korunabilmesi amaçlarıyla geçici suretle temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamalar olarak tanımlanmaktadır⁴⁴⁶. Yakalama (CMK m. 90), gözaltı (CMK m. 91), tutuklama (CMK m. 100), adli kontrol (CMK m. 109), arama ve el koyma (CMK m. 116 vd), telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi (CMK m. 135), gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme (CMK m. 139) koruma tedbirlerine örnek olarak

⁴⁴² 6222 sayılı Kanun m. 18/1.

⁴⁴³ Bu bir yıllık sürenin başlangıç tarihi mahkemece verilen karar türüne göre değişmekte olup bu konudaki detaylı bilgi için bkz: **Ekren**, Tarafata Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s.171.

⁴⁴⁴ 6222 sayılı Kanun m. 18/1 son cümle.

⁴⁴⁵ **Ekren**, Tarafata Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s.172.

⁴⁴⁶ **Turinay, Faruk Yasin**, “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması*”, AÜHF, C. 70, Sa. 2, Yıl 2012, s. 483.

sayılabilir.

6222 sayılı Kanun'un 18. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun kapsamındaki suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde şüpheli hakkında spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri derhal uygulamaya konulur, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından bu tedbirin kaldırılmasına karar verilmediği takdirde bu yasağın uygulanmasına koruma tedbiri olarak devam edilir*” ibaresi bulunmaktadır. Dolayısıyla bu kısımda değindiğimiz seyirden yasaklanma bir güvenlik tedbiri değil, önleyici koruma tedbiridir. Burada tedbirin hakim veya savcılık kararı ile mi yoksa doğrudan kolluk marifetiyle mi uygulamaya sokulacağı tartışmalıdır⁴⁴⁷.

Öztürk'e göre bu koruma tedbiri mutlaka hakim veya savcı kararı doğrultusunda verilir, zira, bu tedbirin konulması soruşturmanın başlamış olmasına bağlıdır ve kolluğun re'sen bu yönde bir tasarrufu olamaz⁴⁴⁸. Karşı görüşte olan Özgenç'e göre ise koruma tedbiri kapsamındaki seyirden men için savcı veya mahkeme kararına gerek yoktur; çünkü bu tedbir, “*kanun hükmü gereği*” soruşturmanın başlaması ile birlikte doğrudan etki doğurmaktadır⁴⁴⁹. Yaşar'a göre ise bu konuda açık bir hükmün olmaması tedbirin bir merci tasarrufu olmadan doğrudan uygulanabileceği anlamına gelmemekle birlikte CMK içerisindeki koruma tedbiri hükümlerinden hareketle seyirden yasaklanma tedbiri yönünden yetkili makam savcılıktır⁴⁵⁰. Hürmüz ise esasen kolluğun bu yönde re'sen yetkisinin olduğunu, ancak bundan önce savcının şüpheliye isnat olunan suçun seyirden yasaklamaya konu olabilecek bir suç olduğuna dair nitelendirme yapması gerektiğini,

⁴⁴⁷ Karşılaştırma hukuk açısından örneğin, Birleşik Krallık Futbol Seyircileri Yasası'na göre fail için seyirden yasaklanma (banning orders) başvurusu ilgili polis şefi veya Savcılık tarafınca Sulh Ceza Hakimliği'ne yapılmaktadır. Dolayısıyla seyirden yasaklanma kararını verecek yetkili tek makam olarak Sulh Ceza Hakimliği belirlenmiştir: Football Spectators Act 1989, s. 14B, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/section/14B>, 14.12.2022.

⁴⁴⁸ **Öztürk, Bahri**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklanma*”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed. Şahin, Cumhuriyet/ Özgenç, İzzet/ Üzülmüş, İlhan, 2. Baskı, Ankara 2012, s. 42; Aynı yönde görüş için bkz: Aynı yönde görüş için bkz: **Köse**, “*Seyirden Yasaklanma Tedbiri ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*”, 30.03.2023..

⁴⁴⁹ **Özgenç**, “*Sonuç ve Değerlendirme*”, s. 124; Aynı yönde görüş için bkz: **Öztürk**, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, s. 70; **Ekren**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklanma, s. 166.

⁴⁵⁰ **Yaşar**, “*6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri*”, s. 24; aynı yönde görüş için bkz: **Zafer**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*”, s. 42.

eylemin kapsam dışı olması ihtimali gözetilerek sırf soruşturma başladı diye şüpheli hakkında kollukça re'sen tedbir konulamayacağını söylemiştir⁴⁵¹.

Kanaatimizce burada Kanun lafzından yola çıkılarak bir sonuca varılmalıdır. Cümlede seyirden yasaklanma tedbirinin soruşturmanın başlaması ile birlikte derhal uygulamaya konacağı belirtildiğinden ayrıca bir savcılık veya mahkeme kararına ihtiyaç duyulmayacaktır. Keza Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik⁴⁵²'in 22/1-b maddesinde de bu tartışmalı konu netliğe kavuşturulmuştur: “*Kanun kapsamında haklarında soruşturma başlatılan kişilerle ilgili gerekli işlemler yapıldıktan sonra ilgililer hakkında genel kolluk tarafından resen müsabakaları seyirden yasaklanma tedbiri uygulanarak düzenlenen form ilgili spor güvenlik birimine gönderilir*”. Bu durum sporda şiddeti ve düzensizliği tetikleyecek bir tehlikelilik halini ivedilikle sona erdirmeye yönelik olduğundan Kanun'un temel amacı ile de doğru orantılıdır. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderdiği görüş yazısında da kanunun emredici hükmü nedeniyle bu tedbirin uygulanması için kolluğun ayrıca talimat almasına gerek bulunmadığı bildirilmiştir⁴⁵³. Uygulamada da soruşturma başlar başlamaz bu tedbir hakkındaki verinin kollukça Emniyet nezdinde tutulan elektronik bilgi bankasına kaydedildiği görülmektedir⁴⁵⁴. Son olarak Yargıtay da seyirden yasaklanma tedbirinin suç hakkında soruşturmaya başlandığı anda ve ek bir karara ihtiyaç olmadan derhal verilebilmesini “*özgün ve önleyici amaçlı koruma tedbiri*” olarak nitelendirmiştir⁴⁵⁵.

Diğer taraftan bu tedbirin bizzat kolluk tarafından konulması Anayasa Mahkemesi nezdinde itiraz konusu olmuş, seyirden yasaklanma kararının savcılık veya mahkeme kararı olmadan alınabilmesinin ceza hukukunun temel ilkelerinden masumiyet karinesine aykırı olduğu ve bu yolla anayasal haklardan olan temel hak ve özgürlüklerin

⁴⁵¹ **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 52.

⁴⁵² 28505 sayılı, 22.12.2012 tarihli RG.

⁴⁵³ **Karanfil**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 55.

⁴⁵⁴ **Tabel**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 36 vd.

⁴⁵⁵ Yargıtay 19. CD, 09.10.2018, 2017/5670 E., 2018/10073 K. Karar, <https://www.lexpera.com.tr/> sitesinden edinilmiştir.

ölçüsüz bir şekilde kısıtlandığı belirtilmiştir. Ancak Anayasa Mahkemesi özetle; bu durumun, kişinin hak ve hürriyetlerini tamamen ortadan kaldırmadığını ve buradaki asıl amacın kişinin topluma karşı yarattığı tehdidi en aza indirmek olduğunu belirterek söz konusu hükmü ölçülü ve orantılı bularak itirazı reddetmiştir⁴⁵⁶.

18. maddenin üçüncü fıkrası devamında “*Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından bu tedbirin kaldırılmasına karar verilmediği takdirde bu yasağın uygulanmasına koruma tedbiri olarak devam edilir*” cümlesi bulunmaktadır. Beşinci fıkraya göre ise koruma tedbiri, “*Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kaldırılmasına karar verilmesi, kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmesi veya sanık hakkında beraat veya düşme kararı verilmesi halinde derhal kaldırılır*”⁴⁵⁷. Yine soruşturma aşamasında şüphelinin ön ödemeyi gerçekleştirmesi üzerine hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmesi halinde de koruma tedbiri kaldırılacaktır⁴⁵⁸.

3.4.2. İdari Tedbir Niteliğindeki Seyirden Yasaklanma

Kanun’un 18/7 maddesine göre “*Alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişi, müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına alınmaz. Bu şekilde belirtilen alanlara giren ve dışarı çıkmamakta ısrar eden kişi zor kullanılarak dışarı çıkarılır ve bu madde hükümlerine göre bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklanır*”. Burada dikkati çeken husus, herhangi bir adli süreç olmaksızın seyirden yasaklanma tedbirinin önleyici nitelikte uygulamaya konmasıdır. Bu haliyle kanun koyucu bir kabahat türü yaratmıştır⁴⁵⁹. Tedbiri koymaya yetkili makam ise Kanun’un 23/3 maddesinde belirtildiği üzere Cumhuriyet savcısıdır. İdari nitelikteki bir karar olduğundan karara karşı itiraz merci ise idari yargı olacaktır⁴⁶⁰. Söz konusu

⁴⁵⁶ AYM, 18.02.2015, 2015/19 E., 2015/17 K. Karar, <https://www.lexpera.com.tr/> sitesinden edinilmiştir.

⁴⁵⁷ Bu koruma tedbirinin seyirden yasaklananın itirazı üzerine veya re’sen kaldırılması yönündeki usule yönelik açıklamalar için bkz: **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 53 vd.

⁴⁵⁸ **Zafer**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*”, s. 45.

⁴⁵⁹ **Yaşar**, “*6222 Sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri*”, s. 28.

⁴⁶⁰ **Zafer**, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*”, s. 48.

seyirden men yasağı, tedbir kararının kesinleştiği tarihten bir yıl geçmesi ile bitecektir⁴⁶¹.

Kişinin söz konusu maddelerin açıkça etkisinde olduğunun tespiti ilgili polis, jandarma veya özel güvenlik görevlileri tarafınca yapılacaktır⁴⁶². Diğer taraftan kişinin dengede duramaması, belirgin bir şekilde alkol kokusu yayması, etrafına huzursuzluk vermesi veya yürümekte zorlanması gibi haller açıkça madde etkisi altında olduğuna dair karine teşkil edecektir⁴⁶³. Bu anlamda görevlilerin alkometre veya diğer tıbbi tetkiklerden ziyade genel tecrübe ve yukarıda verilen örnekler çerçevesinde sonuca ulaşmaları uygun görülmektedir⁴⁶⁴.

Bu tedbir türünün uygulanabilmesi için diğer şart ise alkol veya uyuşturucu etkisi altında iken bir şekilde girdiği spor alanından uyarılara rağmen çıkmamasıdır⁴⁶⁵. Bu doğrultuda alkollü olmasına rağmen spor alanından kendi isteği ile veya ikaz üzerine zorluk yaratmadan çıkan kişi hakkında seyirden yasaklanma tedbiri uygulanmayacaktır⁴⁶⁶.

3.4.3. Seyirden Yasaklanmanın Genel Sonuçları

Seyirden yasaklanma tedbirlerinin (güvenlik tedbiri, koruma tedbiri, idari tedbir) doğal sonucu olarak kişi, hiçbir spor müsabakasına veya idmanına seyir amaçlı olarak giremeyecektir⁴⁶⁷. Bu seyirden yasaklanmanın en geniş ve temel sonucudur. Seyirden yasaklanan kişi Kanun'un 18/8 hükmü gereğince ayrıca "*yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın*

⁴⁶¹ **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 80.

⁴⁶² **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 71.

⁴⁶³ **Tabel**, Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 38.

⁴⁶⁴ **Zafer**, "*Sporta Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*", s. 48.

⁴⁶⁵ **Ekren**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s. 173.

⁴⁶⁶ **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 71.

⁴⁶⁷ **Köse**, "*Seyirden Yasaklanma Tedbiri ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*", 30.03.2023; **Zafer**, "*Sporta Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*", s. 50.

başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür". Seyirden men edilen kişinin emniyet birimlerine başvuru zorunluluğu doktrinde CMK 109. maddede yer alan adli kontrol hükümlerine benzetilmiştir⁴⁶⁸. Ancak karşı yaklaşıma göre bu durum, adli kontrolden farklıdır. Zira burada seyirden yasaklanan kişi, savcı veya mahkeme kararı olmadan doğrudan kanun hükmü olarak bu yükümlülüğü yerine getirmekte olup, yükümlülüğün denetimi kolluk marifetiyle yapılmaktadır⁴⁶⁹. Biz de bu sebeple 18/8'deki bu yükümlülüğün adli kontrol koruma tedbirinden farklı nitelikte olduğunu düşünmekteyiz.

Diğer taraftan seyirden yasaklanan kişi, taraftarı olduğu takımın "tüm spor dallarındaki" maçları esnasında kolluğa başvurmayacak, maddede geçen "*filin işlendiği müsabakanın taraftarı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün*" ibaresinin sonucu olarak yalnızca desteklediği takımın katılacağı ilgili branştaki maç saatinde kolluğa gidecektir⁴⁷⁰. Örneğin kişi, A takımının taraftarı olarak gittiği futbol karşılaşmasında stada soktuğu meşaleyi başka bir kişiye temin etmesi (13/3 kapsamında) üzerine hakkında başlatılan soruşturma neticesinde seyirden yasaklandığı takdirde; yasak süresince yalnızca A takımının diğer futbol karşılaşmalarında kolluğa başvuru yükümlülüğüne tabi olacaktır. Aksi uygulama halinde seyirden yasaklanma tedbirinin orantısız ve amacını aşan seviyeye ulaşacağı aşıkardır⁴⁷¹.

Kolluğa başvuru yükümlülüğünün ihlali halinde ise kişi "*her bir müsabaka için yirmibeş günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır*"⁴⁷²". Dolayısıyla burada yükümlülüğe aykırılık halinde bir suç oluşacaktır. Yargıtay, elektronik bilet uygulaması olmasına rağmen, seyirden men edilen kişinin bir yolunu bularak söz konusu müsabakaya girebileceğini ve bu nedenle elektronik biletin varlığının Kanun'un

⁴⁶⁸ **Öztürk**, "*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklanma*", s. 43.

⁴⁶⁹ **Tabel**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 38; **Öztürk**, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, s. 81.

⁴⁷⁰ **Zafer**, "*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*", s. 48; **Köse**, "*Seyirden Yasaklanma Tedbiri ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar*", 30.03.2023; **Tabel**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 38.

⁴⁷¹ **Zafer**, "*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)*", s. 50.

⁴⁷² 6222 sayılı Kanun m. 18/9.

18/8. maddesinde yer alan kolluğa başvuru yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacağını belirtmiştir. Bu doğrultuda kabul edilebilir bir mazeret sunmayan kişinin 18/9 maddesi uyarınca başvuru yükümlülüğünü ihlal ettiği gerekçesi ile ceza alması gerektiğine hükmetmiştir⁴⁷³.

Seyirden yasaklı kişinin futbolcu olduğu ve kendi takımının maçının olduğu gün kolluğa başvuru yükümlülüğünden izinli sayılması adına talepte bulunduğu başka bir olayda yapılan araştırma sonucunda; söz konusu futbolcunun amatör lisansını, iznine dayanak gösterdiği maçtan sonra aldığı, dolayısıyla söz konusu maçta zaten oynama imkanının olmadığı, ayrıca sanığın maç kadrosunda da yer almadığının mevcut belgelerden tespit edildiği dosyada sanığın kolluğa müracaat etmemesi yönündeki beraat kararı Bölge Adliye Mahkemesi tarafınca kesin olarak bozulmuştur⁴⁷⁴.

Diğer taraftan doğal afet, salgın hastalık, kaza geçirme veya yakınının ölümü gibi kolluğa başvuru yükümlülüğünü zorlaştıran veya imkansız kılan haller bu suç bakımından hukuka uygunluk sebebi olarak değerlendirilmeli ve kişinin bu durumlarda kolluğa başvurma zorunluluğunun olmadığı kabul edilmelidir⁴⁷⁵. Yine maddede başvuru yükümlülüğünün kişinin “yurt içinde bulunması” durumunda geçerli olacağından bahsedilmiştir. O halde seyirden yasaklı kişinin maç günü yurt dışında olduğu kanıtlanabilir ise (ikamet, pasaport, vize belgesi veya uçak bileti yoluyla) 18/9. maddesi uyarınca suç oluşmayacaktır⁴⁷⁶. Bununla birlikte kişinin tuttuğu takımın o günkü maçının başka şehirde olması hali, kolluğa başvuru yükümlülüğünü kaldıran bir sebep değildir. Diğer bir ifadeyle tuttuğu takımın deplasman maçı da olsa, kişinin yurt içinde hangi şehirde olduğunun önemi olmaksızın başvuru yükümlülüğü devam edecektir.

Anayasa Mahkemesi ise kişilerin destekledikleri takımın maçının başlama vaktinde kendilerine en yakın karakola başvurmalarını zorunlu tutan 18/8 ve 18/9 maddelerinin iptalinin istendiği dosyada yaptığı değerlendirmede, söz konusu emredici hükümlerin kişinin müsabaka sırasında yeniden bir olay çıkarma ihtimalini engelleyici nitelikte

⁴⁷³ Yargıtay 19. CD, 30.06.2020, 2019/33512 E., 2020/9179 K. Karar, Yargıtay karar arama sisteminden temin edilmiştir.

⁴⁷⁴ Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesi, 16/11/2021, 2019/8234 E., 2021/5497 K.

⁴⁷⁵ **Hürmüz**, Seyirden Yasaklanma, s. 110- 111.

⁴⁷⁶ **Ekren**, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, s.191.

olduğunu ve bu haliyle kamu güvenliğine hizmet ettiğini belirterek itirazın reddine karar vermiştir⁴⁷⁷.

Seyirden yasaklanmanın üçüncü sonucu, güvenlik tedbiri olarak uygulanan seyirden yasaklanmaya özgüdür. Zira Kanun'un 18/10 maddesinde "*Kanun hükümlerine göre hakkında güvenlik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanma kararı verilen kişi, yasak süresince spor kulüplerinde ve federasyonlarda ve taraftar derneklerinde yönetici olamaz; spor müsabakalarında hakem, temsilci veya gözlemci olarak görev yapamaz*" denmektedir. Bu nedenle koruma veya idari tedbir anlamında uygulanan seyirden yasaklanma halinde bu hüküm geçerli olmayacaktır⁴⁷⁸.

3.5. CEZA MUHALEMESİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

3.5.1. Soruşturma ve Kovuşturma

6222 sayılı Kanun'un 13. maddesinde yer alan suçlar bakımından soruşturmanın başlangıcı için şikayet şartı aranmamış ve tüm yargılama sürecinin re'sen devam edeceği belirtilmiştir⁴⁷⁹.

6222 sayılı Kanun'da spor suçları ile ilgili özel bir savcılık soruşturma bürosu öngörülmemiştir. Ülkemizdeki bu durumun aksine örneğin İngiltere ve Sırbistan'da spor savcıları kanunla düzenlenmiş; İngiltere'de savcıların, polis teşkilatı içinde kurulan Futbol İstihbarat Ofisi ve kulüp yöneticileri ile ayda bir toplantı yapması öngörülmüşken Sırbistan'da ise şiddet olaylarının yaşanma ihtimali yüksek maçlarda savcı ve hakimin bulunma zorunluluğu getirilmiş, taşkınlık yapan kişilerin stat içerisinde bulunan özel gözaltı odalarına alınarak cezanın bir an önce başlatılması hedeflenmiştir⁴⁸⁰. Türkiye'de ise Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK), Cumhuriyet

⁴⁷⁷ AYM, 13.11.2014, 2014/169 E., 2014/167 K. Karar, <https://www.lexpera.com.tr/> sitesinden temin edilmiştir.

⁴⁷⁸ Yaşar, "6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci Maddesinde Yer Alan "Seyirden Yasaklanma" ile "Seyirden Yasaklama" Tedbirleri", s. 33.

⁴⁷⁹ Ergin, "6222 Sayılı Kanun'un "Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması" Maddesi'nin Değerlendirilmesi", s. 1420.

⁴⁸⁰ Yaşar, Mert, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, İstanbul 2013, s. 21.

Başsavcılıklarına 6222 sayılı Kanun kapsamındaki suçların soruşturulması, maçların yakinen takip edilmesi veya emniyet birimlerinde kurulu ilgili birimlere gerekli talimatları vermesi adına spor bürosu kurması veya bir veya birkaç savcuyu bu alanda görevlendirmesi için takdir hakkı tanımıştır⁴⁸¹. Görevlendirilen savcılar, ilgili kolluk birimlerine vereceği talimatlar ile soruşturmayı yönetecektir.

Bu kapsamda Cumhuriyet savcısına 13. maddede yer alan bir suçun işlendiğine dair bir isnat bildirimini yapılması halinde savcılık; olay tutanağının düzenlenmesi, şüphelinin savunmasının ve varsa mağdurun ve bilgi sahibi kişilerin beyanlarının alınması, delillerin tespiti, suçta kullanılan madde hakkında gerektiği takdirde bilirkişi marifetiyle uzmanlık raporu alınması, yasak maddenin kullanılması halinde müsabaka düzeninin bozulup bozulmadığının tespiti, olay yeri güvenlik kamerası görüntülerinin toplanması başta olmak üzere gerekli talimatları verecektir⁴⁸².

Soruşturmanın devamında savcılık makamı şüpheli hakkında toplanan delillerin kamu davasını açmaya yeter derecede olmadığını tespit ederse kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verecek, aksi durumda ise iddianame tanzim ederek soruşturmayı sonlandıracak, diğer bir ifade ile kamu davası açacaktır⁴⁸³.

Hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen şüpheli hakkında kollukça uygulanan spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri Savcılık tarafınca kaldırılacaktır. Şüpheli hakkında kamu davası açılmasına karar verilir ve eğer fiil 13/5,6 kapsamında ise faile ön ödeme tebligatı yapılacaktır. Yapılan tebligatın ardından ön ödemeyi gerçekleştirmediği takdirde şüpheli hakkında takipsizlik kararı verilecek⁴⁸⁴, ödeme yapılmadığı takdirde ise kamu davası açılacaktır⁴⁸⁵.

⁴⁸¹ 87742275-659-357 sayılı HSK yazısı: **Karanfil**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 51 vd.

⁴⁸² **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 38.

⁴⁸³ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 39.

⁴⁸⁴ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 39: “*bu halde şüpheli hakkında ön ödeme tarihinden itibaren bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri uygulanacaktır*”.

⁴⁸⁵ **Kara**, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, s. 39.

3.5.2. Yetkili ve Görevli Mahkeme

6222 sayılı Kanun'un 23. maddesi uyarınca Kanun kapsamındaki tüm suçlardan dolayı yargılama yapmaya görevli mahkeme Hakimler ve Savcılar Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği asliye ceza mahkemeleridir⁴⁸⁶. Kanun koyucu spor alanında işlenen suçlar açısından yapılacak yargılamanın genel asliye ceza mahkemeleri yerine bu alanda uzmanlığı olan asliye ceza mahkemeleri⁴⁸⁷ tarafından idare edilmesine karar vermiştir.

Yer bakımından yetkili mahkeme ise suçun işlendiği yer mahkemesidir⁴⁸⁸. Karşılaştırmalı hukuka bakıldığında; İngiltere'de sanığın ergin olmaması halinde yetkili mahkemenin suçun işlendiği yer değil, çocuğun yerleşim yerindeki mahkeme olduğu; İsviçre'de ise yetki konusunda suçun işlendiği yer, failin yerleşim yeri veya failin tuttuğu takımın adresleri arasından seçimlik yetki tanındığı görülmektedir⁴⁸⁹.

3.6. DAVA VE CEZANIN DÜŞTÜĞÜ HALLER

Suç oluştuktan sonra sanığa ceza verilmesinin önüne geçen ve bu şekliyle ceza ilişkisini düşüren durumlar söz konusu olabilmektedir⁴⁹⁰. TCK'nin dördüncü bölümünde "dava ve cezanın düşürülmesi" başlığı altında sayılan bu sebepler; sanığın ve hükümlüğünün ölümü (m. 64), af (m. 65), dava zamanaşımı (m. 66), ceza zamanaşımı (m. 68), şikayetten vazgeçme (m. 73) ve önödemedir (m. 75).

İncelediğimiz suçlar nitelik anlamda şikayete tabi değildir. Bu nedenle çalışma konusu suçlar bakımından özellik arz etmemektedir. Ancak sayılan diğer haller bu suçlar

⁴⁸⁶ 6222 sayılı Kanun m. 23/1. Bu madde işbu son halini 7182 sayılı Kanununun 18. maddesi ile 4/7/2019 tarihinde yapılan değişiklik ile almıştır.

⁴⁸⁷ Numara bakımından kural olarak 3. Sulh Ceza Hakimlikleri ile 3. Asliye Ceza Mahkemeleri'nin görevli olduğuna ilişkin bkz: **Tabel**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 42.

⁴⁸⁸ **Ergin**, "6222 Sayılı Kanun'un "Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması" Maddesi'nin Değerlendirilmesi", s. 1420.

⁴⁸⁹ **Yaşar**, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, s. 25.

⁴⁹⁰ **Koca/ Üzülmöz**, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 742; **Akbulut**, Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler, s. 403.

açısından uygulanabilir durumdadır. Biz ise bunlar arasından çalışma yönünden en fazla özellik teşkil eden zamanaşımı kurumunu inceleyeceğiz.

Zamanaşımı, suçun işlenmesi veya cezanın verilmesinden sonra geçen belli bir süre sebebiyle artık söz konusu kişinin cezalandırılmaması anlamına gelmektedir⁴⁹¹. Bir anlamda devlet, zamanaşımından dolayı kişiye ceza vermekten vazgeçmektedir⁴⁹². Bu doğrultuda TCK 66. maddesinde dava zamanaşımı, 68. maddesinde ise ceza zamanaşımı olarak iki tür zamanaşımı düzenlenmiştir.

TCK 66. maddesi kapsamında cezası beş yıldan az hapis veya adli para cezası olarak öngörülen suçlar bakımından dava zamanaşımı süresi sekiz yıldır. Diğer bir ifade ile belirtilen cezalara tabi olan suç hakkında sekiz yıl boyunca dava açılmaz ise söz konusu suç dava zamanaşımı sebebiyle düşecektir. İkinci fıkraya göre ise *“fili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası”* düşer.

TCK 66/6 uyarınca tamamlanmış suçlar bakımından suçun işlendiği günden itibaren dava zamanaşımı süresi başlar. Bu anlamda 6222 sayılı Kanun 13. maddesinde sayılan suçlar yönünden bakıldığında; sırf hareket suçları olarak kabul ettiğimiz 13/1-2-3-6 maddelerindeki suçlarda failin hareketi gerçekleştirdiği andan itibaren zamanaşımı süresi işleyecektir. Objektif cezalandırılabilme şartı içeren 13/4-5 maddeleri açısından ise durum tartışmalıdır. Objektif cezalandırılabilme şartlarını suçun oluşması bir unsur sayan görüşe göre dava zamanaşımı süresi şartın gerçekleştiği andan itibaren başlayacaktır⁴⁹³. Zira şart gerçekleşmediği sürece faile ceza verilemeyeceğinden zamanaşımı süresi de şart ile başlayacaktır⁴⁹⁴. Aksi görüşe göre ise objektif cezalandırılabilme şartları suçun bir unsurundan ziyade cezanın verilebilmesi açısından önemli arz ettiğinden zamanaşımı süresinin başlangıcında bir etkisi olmayacaktır⁴⁹⁵. Biz

⁴⁹¹ Soyaslan, Ceza Hukuku Temel Hükümler, s. 646.

⁴⁹² Centel/ Zafer/ Çakmut, s. Türk Ceza Hukukuna Giriş, s. 780.

⁴⁹³ Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 769.

⁴⁹⁴ Koca/ Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 764.

⁴⁹⁵ Artuk/ Alşahin, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, s. 39; Ersoy, Objektif Cezalandırılabilme Şartları, s. 219; Bekar, Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza

de çalışma genelinde bahsedildiği üzere; objektif cezalandırılabilme koşulunu suç genel teorisi içinde konumlandırmadığımız ve suçun oluşumuna bir etkisinin bulunmadığını savunduğumuz için dördüncü ve beşinci fıkradaki suçlar yönünden dava zamanaşımı süresinin şarttan bağımsız, failin hareketini gerçekleştirdiği andan itibaren başlayacağını düşünüyoruz.

6222 sayılı Kanun, incelediğimiz suçlar açısından beş yıldan fazla hapis cezası öngörmemiştir. Bu nedenle suçlar bakımından zamanaşımı süresi sekiz yıl olacaktır. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi, Yerel Mahkemenin 6222 sayılı Kanun'un 13/2 uyarınca hapis cezası verdiği ancak yaş küçüklüğünden (TCK m. 31/3) ve takdiri indirim halinden (TCK m. 62/1) dolayı cezayı CMK 231. madde uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına dönüştürdüğü, akabinde dosyada suça sürüklenen çocuğun (SSÇ) denetim süresi içerisinde tekrar suç işlemesi üzerine yaptığı incelemede; SSÇ'nin suç tarihinde 15-18 yaş grubunda olmasından dolayı 6222 sayılı Kanun 13/2'deki suç için dava zamanaşımı süresinin TCK 66/2 maddesi yollamasıyla 5 yıl 4 ay olduğunu, denetim süresinde yeniden suç işleyen SSÇ yönünden zamanaşımını kesen son işlem olan 13/11/2014 tarihinden istinaf incelemesinin yapıldığı 07/10/2020 tarihine kadar zamanaşımı süresinin geçmiş olduğunu tespit ederek dosya hakkında düşme kararı vermiştir⁴⁹⁶.

Diğer taraftan TCK m. 68'de düzenlenen ceza zamanaşımına göre hakkında kesinleşmiş cezası (bu cezanın beş yıldan az hapis veya yalnızca adli para cezası olması kaydıyla) olan hükümlünün bu cezası on yıl içerisinde çektirilmez ise mahkumiyetin infazı gerçekleştirilemeyecektir. Dolayısıyla çalışma konumuzu oluşturan suçlar bakımından ceza zamanaşımı süresi ise on yıl olacaktır.

Kanunu'nda Yer Alan Suçlar, s. 162; **Demirbaş**, Ceza Hukuku Genel Hükümler s. 778; **Özbek/ Doğan/ Bacaksız**, Ceza Genel Hukuku Genel Bilgiler, s. 291.

⁴⁹⁶ Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesi, 06/12/2021, 2019/ 3579 E., 2021/ 5688 K.

SONUÇ

İdeal olan, sporda hayatımızdaki diğer tüm alanlarda olduğu gibi şiddetin hiçbir haline maruz kalmamaktır. Zira kimse, asıl amacın eğlence ve oyun olduğu bir aktivite de zarar görmeyi istemez. Ancak sporun ortaya çıkış anından günümüze ulaştığı konumu ve hitap ettiği sınırsız kitleyi göz önüne alırsak tamamen sorunsuz bir spor ortamının beklenmesi hayal olacaktır. Nitekim her gün her seviyede düzenlenen müsabakalar sırasında, öncesinde veya sonrasında birçok problemle karşılaşmaktadır. Bu noktada yasa koyucunun sorumluluğu, kişilerin canına, malvarlığına ve oyunun ruhuna zarar veren aksiliklerin engellenmesi adına düzenlemeler yapmaktır.

Bu itibarla ülkemizde spor müsabakalarındaki şiddeti ve müsabaka düzeninin bozulmasını engellemek adına çıkartılan 2011 tarihli 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun bir milat olmuştur. Zira bu Kanun ile spor alanında işlenebilecek suç tipleri tanımlanmış ve karşılığında verilecek yaptırımlar belirlenmiştir. Bunlardan 13. maddede düzenlenen ve spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçları, altı fıkra içermektedir. Bu suçların kendine özgü yapısı, tipikliğin maddi unsurları içerisinde yer alan fiil ve konu unsurlarında kendini göstermiştir. Zira burada yer alan tanımlar, konu ve fiil açısından farklılık göstermeleri sebebiyle çalışma genelinde birbirlerinden bağımsız birer suç olarak nitelendirilmiştir.

Suçlara karşı korunan hukuk değer, spor alanlarında bulunan insanların güvenliğidir.

Sırf hareket suçları olarak karşımıza çıkan bu suçlar, kanuni tanımdaki hareketin gerçekleştirilmesi ile doğrudan oluşmaktadır. Bu anlamda madde metninde “sokmak, temin etmek ve kullanmak” üzere üç farklı hareket tipi tercih edilmiştir.

Suçun unsurlarından konu ise dört farklı şekilde karşımıza çıkmıştır. Bunlar; bulundurulması esasen suç oluşturan silahlar, esasen bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren

alet veya maddeler, müsabaka, seyir veya antrenman alanlarına sokulması yasak olmayan maddeler uyuşturucu veya uyarıcı madde ve alkollü içecektir.

Suçlar bakımından tipikliğin manevi unsuru ise kasttır. Bunlardan yalnızca üçüncü fıkradaki suçta "seyircilere temin etmek amacıyla" sokulması ibaresi sebebiyle özel kast aranmaktadır. Diğer suçlar için ise genel kast yeterlidir.

İştirakin her hali bu suçlar için mümkündür. Yine içtima hükümleri, şartları olduğu ölçüde bu suçlar bakımından uygulanabilir niteliktedir.

13. maddenin en önemli farklılık noktalarından biri, dördüncü ve beşinci fıkralarında failin cezalandırılabilmesini müsabaka düzeninin bozulması şartına bağlamış olmasıdır. Bu şart, suçun unsurları dışında kabul ettiğimiz ancak failin cezalandırılabilirliğini etkileyen durumu içermektedir. Bu doğrultuda, hareketin icrasıyla suç oluşsa da bu durumun oyunu durdurmaya yetmemesi halinde objektif cezalandırılabilme şartı yoksunluğundan faile ceza verilemeyecektir. Ancak bu husus, kişilere müsabaka düzenini bozmayan her eylemin hukuka uygun olduğu izlenimini verebilecektir. Zira kişi, oyunu etkilemediği sürece sahaya yasaklı olmasa dahi türlü çeşitlerde madde sokma ve bunları kullanma hakkına sahip olduğunu düşünebilecektir. Ancak Yargıtay yerleşik içtihatlarında, müsabaka düzenini bozmayan durumlarda kişiye dördüncü veya beşinci fıkra yerine eyleme uygun diğer fıkralar uyarınca ceza verilmesini belirterek ceza adaletini sağlama tutumundadır.

Diğer taraftan incelenen suçlar yönünden kanunda öngörülen ceza miktarları birbirinden farklıdır. Hatta maddenin birinci fıkrasında cezanın belirlenmesi için 6136 sayılı Kanun'a gönderme yapılmış; dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda ise "*fili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*⁴⁹⁷" ibaresi kullanılarak gerekirse daha yüksek cezanın uygulanmasının önü açılmıştır.

Belirtmek gerekir ki; Kanun'un başka metinlere atıf yapması, gerek teori de gerekse uygulamada duraksamalara yol açmaktadır. Zira, gelişen olay karşısında suç

⁴⁹⁷ 6222 sayılı Kanun madde 13/4,5,6.

nitelendirilmesi ilk etapta doğru yapılırsa bile cezanın belirlenmesinin başka bir kanuna bırakılması her zaman doğru sonuçlara yol açmamaktadır. Bu nedenle suçların kanuni tanımlarının sıradan bir vatandaşın dahi anlayabileceği berraklıkta olması her yönüyle kendine özgü mevzuatlar ve kavramlar üreten spor hukukuna daha uygun düşecektir. Örneğin; 13. maddenin ilgili fıkralarında geçen “*fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde*” ibaresi yerine cezanın bizzat 6222 Kanun uyarınca verileceği yönünde bir değişiklik yapılması düşünülebilir. Yine birinci fıkrada 6136 sayılı Kanun’a gönderme yapmak yerine esasen bulundurulması yasak olan silahlar yönünden doğrudan bir yaptırım belirlenmesi nispeten faydalı olacaktır.

Diğer taraftan maddede belirlenen ceza miktarlarının suçtan caydırma konusunda yeterli olmadığı görüşündeyiz. Örneğin fiil, daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde beşinci fıkra bakımından ceza sadece yüz gün, altıncı fıkra bakımından ise otuz gün adli para cezasıdır. Bu miktarların günümüz koşullarına paralel şekilde artırılmadığı sürece suç oranının azalması zor olacaktır.

Yine bir yaptırım türü olarak seyirden yasaklanmanın spordaki şiddeti önlemede önemli yeri bulunmaktadır. Hapis veya para cezası bir yana, fail için belki de en büyük ceza, taraftarı olduğu takımı tribünden izleyememektir. Keza seyirden yasaklanan kişi, men süresi içerisinde diğer tüm spor müsabakalarını seyirden uzak kalacağı gibi desteklediği takımın maç saatinde en yakın kolluğa başvuru yükümlülüğü altında olacaktır. Ancak uygulamada bu yükümlülüğe rağmen bir şekilde yasağın delinip ilgili maçlara girilebildiğine rastlanmaktadır. Profesyonel seviyedeki bazı maçlarda başlatılan elektronik bilet uygulamasına rağmen kişiler çeşitli yöntemler ile salona girebilmekte ve tehdit oluşturabilmektedir. Bu anlamda, seyirden yasaklanma kararının ilgili federasyon ve kulüpler ile entegre bir sistem içerisinde paylaşılması, spor alanlarındaki denetimin teknoloji ve nitelikli personel eliyle artırılması Kanun’un amacına hizmet edecektir. Yine spor alanında uzman savcı ve hakimlerin yetiştirilerek yalnızca emniyet birimleri ile değil, başta federasyon ve kulüpler olmak üzere sporun tüm paydaşları ile verimli şekilde iletişim halinde olmalarını sağlamak gerekmektedir.

Sporun devamlı gelişmesi ve değişmesi karşısında ilgili mevzuatın da güncellenmesi

zaruridir. İncelediğimiz suç tipleri dahil olmak üzere ilave edilecek yeni suç ve cezaların Kanun'un belirlediği çerçeve kapsamında sisteme entegre edilmesi ve sonuç olarak spordaki şiddet ve düzensizliğin mümkün olan en düşük seviyede tutulması ise en büyük temennimiz olacaktır. Tüm bu önlem ve düzenlemelerin şiddeti belli bir seviyede engelleyebileceği ancak tamamen bitiremeyeceği aşikardır. Bu nedenle asıl yapılması gereken; Devletin, vatandaşlarına küçük yaştan itibaren spor kültürünü sağlıklı bir eğitim sistemi içerisinde aşılması ve bu yolla kişilerin şiddet eğilimlerini temelden azaltıcı politikalar üretmesidir.

KAYNAKÇA

- Ağar, Serkan, “*Sporun Vergilendirilmesi*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Koza Matbaacılık, Ankara 2012.
- Akyıldız, Ali, “*Sporun Hukuku ve Yargısı*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı, Mattek Matbaacılık, Ankara 2013.
- Akyıldız, Ali, “*Kamu Hizmeti Olan Sporun Özendirilmesi ve Örgütlenmesi*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Mustafa Kemal Kaya Armağanı, Afşaroğlu Matbaası, Ankara 2015.
- Akyıldız, Ali, “*Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Afşaroğlu Matbaası, Ankara 2015.
- Alacakaptan, Uğur, “*Suçun Unsurları*”, AÜHFD, Sa. 372, 1975.
- Apaydın, Bahadır, “*Türk Spor Hukuku'nun Tarihsel Gelişimi*”, GÜHFD, C. 4, Sa. 2, 2005.
- Arslan, Çetin, *İhaleye Fesat Karıştırma Suçu*, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- Arslan, Çetin, “*Match-Fixing In Sport Terms of Criminal Law (Ceza Hukuku Açısından Sporda Şike)*”, Law & Justice Review, C. 2, Sa. 4, 2013.
- Artuk, M. Emin/ Gökçen, Ahmet/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Artuk, Mehmet Emin/ Alşahin, Mehmet Emin, “*Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı*”, MÜHFHAD, C. 19, Sa. 2, 2013.
- Avcı, Adem, *Türk Ceza Hukukunda Sporda Düzensizlik ve Şiddet*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Akbulut, Berrin, *Türk Ceza Hukuku Temel Bilgiler*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Öztürk, Bahri, “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklanma*”, in: *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu*, Ed. Şahin, Cumhuriyet/ Özgenç, İzzet/ Üzülmez, İlhan, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara 2012.
- Bekar, Elif, *Objektif Cezalandırılabilme Koşulları Bağlamında Türk Ceza Kanunu'nda*

- Yer Alan Suçlar, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, İstanbul 2016.
- Bilginoğlu, Nurettin Emre, Futbol Uyuşmazlıklarının Tahkim ile Çözümü, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide/ Çakmut, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 11. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Çakmut Yenerer, Özlem, “*Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Suçu*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, Salmat Basım, Ankara 2013.
- Çalka, Fatih, “*Adil Yargılanma Bakımından Türk Spor Tahkimi*”, KHÜHFD, C. 4, Sa. 1, 2016.
- Demirbaş, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Değirmenci, Olgun, “*Ceza Hukukunda Yanılma Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Yanılma*”, TBBD, Sa. 110, 2014.
- Dere, Coşkun, “*Düzenleyici Etki Bağlamında: 6222 Sayılı Kanun*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı, Afşaroğlu Matbaası, Ankara 2015.
- Doğu, Hakkı Mert, 61 Soruda Spor Hukuku, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022.
- Donay, Süheyl, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi, Şike ve Teşvik Primi, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2012.
- Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku (Cilt II), 15. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 2021.
- Dülger, Murat Volkan/ Özkan, Onur/ Bakdur, Merve, “*Ceza Hukukunda Hata ve Hataya Bağlanan Sonuçlar*”, TAAD, C. 12, Sa. 45, 2021.
- Ekenci, Güner/ Serarlan, M. Zahit, “*Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi*”, BESBD, C. 2, Sa. 3, 1997.
- Ekrem, Asım, Taraftara Uygulanan Spor Suçları Seyirden Yasaklama, 1. Baskı, Filiz Kitabevi, Ankara 2020.
- Epözdemir, Rezan, “*Müsabaka Alanlarındaki Sporcuların Hakaret İçeren Eylemleri ile Kasten Yaralama ve Mala Zarar Verme Eylemlerinin Türk Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*”, DEÜHFD, C. 21, Sa. 2, 2019.

- Epözdemir, Rezan, “*Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK md. 51)*”, GÜHFD, Sa. 1, Yıl 2022.
- Ergin, Yusuf, “*6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması” Maddesi’nin Değerlendirilmesi*”, USAD, C. 12, Sa. 66, 2019.
- Ersoy, Uğur, *Objektif Cezalandırılabilme Şartları*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Ankara 2014.
- Ertaş, Şeref/ Petek, Hasan, *Spor Hukuku*, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2005.
- Genç, Durmuş Ali, *Spor Hukuku*, 1. Baskı, Alfa Yayınevi, İstanbul 1998.
- Gerçeker, Hasan, “*Spor Hukuku ile Ceza Hukuku İlişkisi- Hukuk Boyutunda Doping*”, Terazi Hukuk Dergisi, C. 11, Sa. 122, 2016.
- Gerçeker, Hasan, *Spor Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- Göktürk, Neslihan, “*Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon*”, İÜHFD, C. 7, Sa. 1, 2016.
- Gülşen, Recep, *Spor Hukuku Genel Esaslar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Günel, Gurur Gaye, “*Sporda Şiddetin Tarihçesi, Örnek Olaylar ve İlgili Mevzuatlar*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Koza Matbaacılık, Ankara 2012.
- Güngör, Devrim, “*Ceza Hukukunda Kural Üzerinde Hata*”, TBBD, C. 19, Sa. 68, 2007.
- Güngör, Devrim/ Okuyucu Ergün, Güneş, “*Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması*”, AÜHFD, C. 65, Sa. 4, 2016.
- Günişik, Ertuğrul, “*Spor Psikolojisi*”, *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, C. 1, Sa. 3, 1990.
- Hafizoğulları, Zeki/ Güngör, Devrim, “*Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi*”, TBBD, Sa. 69, 2007.
- Hakeri, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler/ Temel Bilgiler*, 18. Baskı, Astana Yayınları, Ankara 2020.
- Hürmüz, Peyman, *6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri Yargıtay Yorumu*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Hürmüz, Peyman, *Seyirden Yasaklanma*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.

- İçel, Kayıhan/ Akıncı, Füsün Sokullu/ Özgenç, İzzet/ Sözüer, Adem/ Mahmutoğlu, Fatih S./ Ünver, Yener, İçel Suç Teorisi, 2. Kitap, 1. Baskı, Sebat Yayıncılık, İstanbul 1999.
- İçel, Kayıhan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Kara, Eyüp, Teori ve Uygulamada Spor Suçları, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- Karanfil, Celalettin, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun'un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, TMOK Yayınevi, İstanbul 2013.
- Katoğlu, Tuğrul, “*Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları*”, AÜHFD, C. 61, Sa. 2, 2012.
- Keyman, Selahattin, “*Tipiklik ve Ceza Hukuku*”, AÜHFD, C. 37, Sa. 1, 1980.
- Koca, Mahmut, “*6222 Sayılı Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu*”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed. Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmöz, İlhan, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Koca, Mahmut/ Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Kocakasal, Ümit, “*Sporda Hukuki ve Cezai Sorumluluk*”, in: I. Uluslararası Spor Hukuku Kurultayı, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2010.
- Kunter, Nurullah, Suçun Kanuni Unsurları, 2. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 2022.
- Küçükgüngör, Erkan, “*Sporun Uluslararası Yapılanması*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, Koza Matbaacılık, Ankara 2012.
- Ömeroğlu, Ömer, “*Ceza Hukukunda Nedensellik İlişkisi Üzerine (Teoriler Dışında Bir Bakış)*”, DEÜHFD, C. 15, Özel Sayı, 2013.
- Özbek, Veli Özer/ Doğan, Koray/ Bacaksız, Pınar, Ceza Genel Hukuku Temel Bilgiler, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Özelçi, Aytaç, Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2010.
- Özen, Mustafa, “*Ceza Hukukunda Fikri İçtima*”, TBBD, Sa. 73, 2007.
- Özen, Mustafa, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan

- Suçlar ve Yaptırımları, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.
- Özgenç, İzzet, “*İcrai Suça İhmali Davranışla İştirak: Anayasa Mahkemesi’nin Bir Kararı Üzerine Değerlendirmeler*”, in: Türkiye-Kore Ceza Hukuku Sempozyumu, Ekim 2011.
- Özgenç, İzzet, “*Değerlendirme ve Sonuç*”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed. Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmöz, İlhan, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- Öztürk, Yavuz, Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi, 1. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2012.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- Şen, Ersan, 3 Temmuz Sözde Şike Hukuku, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- Şen, Ersan/ Akpınar, Selvacan, “*Ceza Hukukunda Hata*”, Terazi Hukuk Dergisi, C.16, Sa. 180, 2021.
- Şenol, Talay, “*Sporda Şiddet ve Fanatizm*”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu, Av. Akın Ataksoy Armağanı, Afşaroğlu Matbaası, Ankara 2015.
- Tabel, Taner, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun’un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, TMOK Yayınevi, İstanbul 2013.
- Toroslu, Nevzat/ Feyzioğlu, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, 16. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2016.
- Tozman, Önder, “*İhmal Suçlarında Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme*” TBBD, Sa. 84, 2009.
- Tozman, Önder, Suça Teşebbüs, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
- Töngür, Ali Rıza/ Çetintürk, Ekrem, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Turinay, Faruk Yasin, “*Ceza Muhakemesi Hukukunda Koruma Tedbirlerinin Sınıflandırılması*”, AÜHFD, C. 70, Sa. 2, Yıl 2012.
- Uslu, Ferhat, Spor Hukuku Dersleri, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.
- Üçışık, H. Fehim, Spor Hukuku, 1. Baskı, Ötüken Yayınları, İstanbul 2017.

- Üzülmez, İlhan, “6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İctimai”, in: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Ed. Şahin, Cumhur/ Özgenç, İzzet/ Üzülmez, İlhan, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012.
- Yalçınkaya, Can, Sporun İdari Yapılanması ve Spor Disiplin Hukuku, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Yaşar, Mert, in: Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar: 6222 Sayılı Kanun’un Uygulama Sorunları ve Çözüm Yolları Konulu Paneli, TMOK Yayınevi, İstanbul 2013.
- Yaşar, Yusuf, “6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan ‘Seyirden Yasaklanma’ ile ‘Seyirden Yasaklama’ Tedbirleri”, MÜHFHAD, C. 19, Sa. 1, 2013.
- Yurtsever, Mehmet Ali, “Sporda Şiddet ve Çözüm Yolları”, in: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Hasan Aydın Tansu Armağanı, Azim Matbaacılık, Ankara 2016.
- Zafer, Hamide, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama (6222 Sayılı Kanun m.18)”, TAAD, C. 5, Sa. 19, 2014.
- Zafer, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m. 1-75, 8. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2021.

YARARLANILAN İNTERNET SİTELERİ

- <https://inhak.adalet.gov.tr>
- <https://www.legislation.gov.uk/>
- <https://www.mevzuat.gov.tr>
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://www.sporhukuku.org.tr>
- <https://www5.tbmm.gov.tr/>
- <https://www.tff.org>

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 09/06/2023

Tez Başlığı : Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları (6222 Sayılı Kanun md. 13)

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 101 sayfalık kısmına ilişkin, 09/06/2023 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 28 'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- Kaynakça hariç
- Alıntılar hariç
- Alıntılar dâhil
- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Süleyman İYİĞÜN

Öğrenci No: N18231003

Anabilim Dalı: Kamu Hukuku

Programı: Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Prof. Dr. Çetin ARSLAN

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT**

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
PUBLIC LAW DEPARTMENT**

Date: 09/06/2023

Thesis Title : The Crimes of Introducing Prohibited Substances to Sports Fields and Disrupting the Competition Order (Law No. 6222, art.13)

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 09/06/2023 for the total of 101 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 28 %.

Filtering options applied:

- Approval and Declaration sections excluded
- Bibliography/Works Cited excluded
- Quotes excluded
- Quotes included
- Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Date and Signature

Name Surname: Süleyman İYİĞÜN

Student No: N18231003

Department: Public Law

Program: Public Law Masters with Thesis

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Prof. Dr. Çetin ARSLAN

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KOMİSYON MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 09/06/2023

Tez Başlığı: Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması Suçları (6222 Sayılı Kanun md. 13)

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, mülakat, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kurul/Komisyon'dan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Süleyman İYİĞÜN

Öğrenci No: N18231003

Anabilim Dalı: Kamu Hukuku

Programı: Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans

Statüsü: Yüksek Lisans Doktora Bütünleşik Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Prof. Dr. Çetin ARSLAN

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>

Telefon: 0-312-2976860

Faks: 0-3122992147

E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS COMMISSION FORM FOR THESIS**

**HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
PUBLIC LAW DEPARTMENT**

Date: 09/06/2023

Thesis Title: The Crimes of Introducing Prohibited Substances to Sports Fields and Disrupting the Competition Order
(Law No. 6222, art.13)

My thesis work related to the title above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, interview, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board/Commission for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

Date and Signature

Name Surname: Süleyman İYİĞÜN

Student No: N18231003

Department: Public Law

Program: Public Law Masters with Thesis

Status: MA Ph.D. Combined MA/ Ph.D.

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

Prof. Dr. Çetin ARSLAN

